

Lucas

¹ Adu nga tattao ti nangpadas a mangisurat kadagiti istorya maipapan kadagiti banbanag nga naipatungpal kadatayo.

² Dagiti nakasaksi manipud idi damo ken nagbalin nga ad-adipen ti sao, ket inpakaammoda kadatayo.

³ Ngarud, nakitak nga nasayaatsa met kaniak, kalpasan nga inad-adalko nga naimbag manipud idi rugrugina, nga ilanadko a para kenka nga naurnos, patpatgek unay a Teopilo.

⁴ Kayatko nga mammoam ti kinasigurado dagiti banbanag nga naisuro kenka.

⁵ Idi panawen ni Herodes, ari iti Judea, adda maysa nga padi a managan Zacarias, manipud iti bunggoy ni Abias. Ti asawana ket manipud kadagiti annak nga babbai ni Aaron, ket ti naganna ket Elisabet.

⁶ Dagitoy nga dua ket nalinteg iti sangoanan ti Dios, magmagnada iti amin nga bilbilin ken ordinansa iti Apo nga awan pakababalawanda.

⁷ Ngem awan nga pulos ti anakda, gapu ta ni Elisabet ket baog, ken agpadpadada nga nataengan unayen.

⁸ Maysa nga aldaw idi madama nga araramiden ni Zacarias iti pagrebhenganna iti Dios a kas padi a naituding iti bunggoyda,

⁹ sinurot dagiti papadi iti gagangay nga aramidenda, ket napili ngarud isuna babaen iti

panagbibinnunotda tapno sumrek iti templo ti Apo a mangpuor ti insenso.

¹⁰ Dagiti amin nga tattao a naummong ket agkarkararag iti ruar idi tiempo nga mapuoran ti insenso.

¹¹ Nagparang iti maysa nga anghel iti Dios kenkuana, sitatakder iti makanawan nga paset iti altar ti insenso.

¹² Nariribukan ni Zacarias iti pannakakitana iti anghel, ket nakaru ti butengna.

¹³ Ngem kinuna ti anghel kenkuana, “dika nga agbuteng Zacarias gapu ta nadenggeg ti kararagmo.” Ti asawam a ni Elisabet, ipasyan-gannakanto iti maysa a lalaki, ken panaganamto isuna iti Juan.

¹⁴ Kastanto unay iti rag-om ken ragsakmo gapu kenkuana, ken adu a tao iti maragsakan iti pannaka-ipasngayna.

¹⁵ Ta agbalin nga natan-ok isuna iti imatang ti Apo, ket dinto uminom iti arak wenno aniaman nga inumen a naingel. Mapnonto isuna iti Espiritu Santo, uray kabayatan ti kaaddana iti aanakan ti inana.

¹⁶ Isuna ti mangpasubli kadagiti adu nga annak a lallaki iti Israel, iti Apo a Diosda.

¹⁷ Umunanto nga mapan ngem isuna babaen iti espiritu ken pannakabalin ni Elias. Iturong-nanto dagiti puspuso dagiti am-amma kadagiti annakda, ken mangipapagna kadagiti nasusukir nga maibatay iti kinasirib dagiti nalilinteg. Aramidenna daytoy tapno pagbalinenna a nakasagana dagiti tattao nga sisasagana para iti Apo.

¹⁸ Kinuna ni Zacarias iti anghel, “Kasano nga maammoak nga daytoy ket mapasamak? Ta lakayakun, ken ti asawak ket baketen.”

¹⁹ Simmungbat ti anghel kenkuana, “Siak ni Gabriel. Agtaktakderak iti presensia ti Dios, ken naibaunak a makisao kenka ken mangted kenka iti daytoy nga naimbag a damag.

²⁰ Kitaem, agulimekkanto ken dikanto nga makasao agingga iti aldaw nga dagitoy a ban-banag ket mapasamak, agsipud ta dika namati iti sasaok, nga maipatungpalto iti umno nga tiempo.”

²¹ Kabayatanna, agur-uray dagiti tattao ken ni Zacarias ket panpanunotenda nu apay nga nabayag unay isuna idiaiy templo.

²² Idi rimmuar isuna, saanen nga makasarita kadakuada, ket naamirisda nga nakaimatang isuna iti sirmata idiaiy templo. Nagsinsinyas isuna kadakuada, ngem nagtalinaed nga saan nga makasao.

²³ Idi natungpalen ti tiempo nga panagserbina, nagsubli isuna idiaiy balayna.

²⁴ Kalpasan dagitoy nga al-aldaw, nagsikog ti asawana a ni Elisabet. Naglimmeng isuna iti lima nga bulan, a kunana,

²⁵ “Daytoy ti inaramid ti Apo para kaniak. Tinarabaynak, tapno ikkatenna iti pan-naikaibabainko kadagiti tattao.”

²⁶ Ita, iti maika-innem a bulan iti panagsikog ni Elisabet, ti anghel a ni Gabriel ket inbaon iti Apo iti maysa nga siudad idiaiy Galilea, a managan Nazaret,

²⁷ iti maysa a birhen a naitulag iti lalaki a

managan Jose. Isuna ket kaputotan ni David, ken iti nagan ti birhen ket Maria.

²⁸ Immay ti anghel kenkuana, ken kinunana, “Kablaaw, kenka a kagagasatan! Ti Dios adda kenka!”

²⁹ Ngem kasta unay a nariribukan isuna gapu iti sasao iti anghel, ket pinannunotna no ania a kita iti kablaaw daytoy.

³⁰ Kinuna ti anghel kenkuana, “Dika nga agbuteng, Maria, ta naay-ayo kenka iti Dios.

³¹ Kitaem, agsikogkanto ket agipasngayka iti maysa a lalaki, ken awagam isuna ti Hesus.

³² Agbalinto nga naindaklan isuna, ken maawaganto iti Anak ti Kangatoan. Itedto ni Apo Dios kenkuana iti trono ni tatangna a David.

³³ Agnanayonto nga agturay kadagiti kaputotan ni Jacob, ken awanto ti pagpatinggaan ti pagarianna.”

³⁴ Ket kinuna ni Maria iti anghel, “Kasano nga mapasamak daytoy, idinto a maysaak nga birhen?”

³⁵ Insungbat ti anghel kenkuana, “Umayto kenka ti Espiritu Santo ken salinongannakanto ti pannakabalin iti Kangatoan. Ngarud, ti nasantoan nga maipasngayto ket maawaganto nga Anak ti Dios.

³⁶ Kitaem, ti kabagiam a ni Elisabet ket nagsikog met iti maysa a lalaki iti kinabaketna; isuna ket adda iti maikainnem nga bulan ti panagsikogna, nupay isuna ket naawagan a baog.

³⁷ Agsipud ta awan iti saan a kabaelan ti Dios!”

³⁸ Kinuna ni Maria, “Pudno, siak ti adipen ti Apo. Mapasamak ngarud kaniak a kas iti saom “ Ket pinanawan isuna ti anghel.

³⁹ Ita, kadagidi nga al-aldaw, timmakder ni Maria ken nagapura nga napan idiay turturod nga paset ti siudad iti Judea, ket idiay,

⁴⁰ napan iti balay ni Zacarias ket kin-ablaawanna ni Elisabet.

⁴¹ Idi nanggeg ni Elisabet ti kablaaw ni Maria, limmagto ti ubbing iti tianna; ket ni Elisabet, napno ti Espiritu Santo.

⁴² Inngatona ti timekna nga adda papukkawna, ket kinunana, “Sika ti nabendisionan kadagiti babbai, ken nabendisionan iti bunga ti aanakam.

⁴³ Kasano nga iti ina ti Apok ket umay kaniak?

⁴⁴ Ta idi nanggegko ti kablaawmo, ti ubing iti aanakak ket limmagto gapu iti ragsakna.

⁴⁵ Isuna nga namati ket nabendisionan, agsipud ta dagiti banbanag nga naibaga kenkuana manipud iti Apo ket mautngpalto.”

⁴⁶ Kinuna ni Maria, “Itagtag-ay iti kararwak ti Apo,

⁴⁷ ken agragrag-o ti espirituk iti Dios nga Mangisalakanko.

⁴⁸ Agsipud ta inikanna iti pateg ti nababa a kasasaad iti adipenna. Manipud ita awagandak dagiti amin nga henerasion a nabendisioanan,

⁴⁹ Agsipud ta iti Mannakabalin ket nagaramid iti nakakaskasdaaw a banbanag kaniak; Ken ti naganna ket nasantoan.

⁵⁰ Iti asina ket para kadagiti amin nga henerasion ti tattao nga agbuteng kenkuana.

⁵¹ Nangaramid isuna kadagiti agkakabileg nga

banbanag babaen iti imana; inwarawarana dagiti natangsit iti pusoda.

⁵² Ingguyodna nga pababa dagiti mangiturturay manipud kadagiti tronoda, ken intag-ayna dagiti nabababa nga tattao.

⁵³ Inikkanna iti naimbag nga banbanag dagiti mabisin nga tattao, ken pinapanawna dagiti babaknang a tattao nga awanan iti uray aniaman a banag.

⁵⁴ Tinulunganna iti Israel nga adipenna, tapno kaasianna

⁵⁵ ni Abraham ken dagiti kaputotanna iti agnanayon, a kas inkarina kadagiti kapuonantayo nga aramidenna.

⁵⁶ Nakipagnaed ni Maria ken ni Elisabet iti agarup tallo nga bulan, sa nagawid iti balayna.

⁵⁷ Ita, idi dimteng iti tiempo nga panangipasngay ni Elisabet iti anakna, nagpasngay isuna iti anak a lalaki.

⁵⁸ Nangngegan dagiti karrubana ken kakabagianna nga iti Dios ket naasi unay kenkuana, ket nakipagrag sakda kenkuana.

⁵⁹ Ket iti maikawalo nga aldaw kalpasan dayta, immayda nga mangkugit iti maladaga; ken awaganda koma isuna iti Zacarias, nga isurotda iti nagan ni tatangna.

⁶⁰ Ngem simmungbat ni inangna a kinunana, “Saan, ngem ketdi maawagan isuna iti Juan.”

⁶¹ Kinunada kenkuana, “Awan kadagiti kakabagiam iti naawagan iti kastoy a nagan.”

⁶² Sininyasanda ti amana tapno ammoenda no ania ti kayatna nga iyawagda iti ubing.

⁶³ Isu nga dimmawat iti pagsuratan ken insur-

atna ditoy, “Ti naganna ket Juan.” Aminda ket nasdaaw unay.

⁶⁴ Dagdagus nga nalukatan iti ngiwatna ken nawayawayaan ti dilana, ken nangrugi nga nagsao, nga agdaydayaw iti Dios.

⁶⁵ Ket buteng iti immay kadagiti amin nga agnanaed iti aglawlawda ken amin nga napasamak ket pagsasaritaan dagiti tattao iti amin nga lugar iti turturod nga pagilian ti Judea.

⁶⁶ Amin dagiti nakangngeg iti daytoy ket pinanpanunotda ti maipanggep iti napasamak ken kinunada, “Ita ngarud, anianto ngata iti pagbalinan daytoy nga ubing? Ta naamirisda nga ti ima iti Apo ket adda kenkuana.

⁶⁷ Ti amana nga ni Zacarias ket napno iti Espiritu Santo, ket insaona daytoy nga padto,

⁶⁸ “Madaydayaw ti Apo, nga Dios ti Israel, gapu ta immay isuna kadatayo ken nagaramid iti wagas tapno wayawayaanna dagiti tattaona.”

⁶⁹ Nangisabet isuna para kadatayo iti mannakabalin nga Mannangisalakan manipud iti kaputotan ti adipenna a ni David,

⁷⁰ a kas inbaga ti Dios babaen kadagiti nasantoan a propetana idi.

⁷¹ Inkarina nga isabetna ti pannakaisalakan-tayo manipud kadagiti kabusortayo, ken manipud iti ima dagiti amin nga gumurgura kadatayo.

⁷² Inaramidna daytoy tapno ipakitana ti asina kadagiti kapuonantayo, ken tapno lagipenna iti nasantoan nga tulagna.

⁷³ Dayta a tulag ket isu ti sapata nga inbagana

ken ni Abraham nga kapuonantayo.

⁷⁴ Nangaramid isuna iti sapata tapno waya-wayaanatayo manipud iti ima dagiti kabu-sortayo ken ikkannatayo iti pannakabael nga agserbi kenkuana nga awan ti panagbuteng,

⁷⁵ ken iti kinasanto ken kinalinteg iti sangwananna iti amin nga aldawtayo.

⁷⁶ Ken sika, anakko, ket maawaganto nga propeta ti Kangatoan, gapu ta unaam ti Apo tapno isaganam dagiti tattao para iti iyaayna,

⁷⁷ ken tapno tulungam dagiti tattao nga mangammo no kasanoda nga maisalakan babaen iti pannakapakawan dagiti basbasolda.

⁷⁸ Pakawanennatayo iti Diostayo gapu iti nalukneng nga asina. Babaen iti daytoy nga asi, ti Mannangisalakan, nga maiyarig iti singising ti init iti agsapa, ket umay manipud langit nga tumulong kadatayo.

⁷⁹ Lawaganna dagiti tattao nga agtugtugaw iti kinasipnget ken iti aniniwan ti patay; idalanna dagiti saksakatayo iti dalan ti kapia.”

⁸⁰ Dimmakkal ngarud ti ubing, ken nagbalin nga napigsa iti espiritu. Nagnaed isuna kadagiti let-ang a luglugar agginga a nangrugi nga nagparang a nalatak kadagiti tattao iti Israel.

2

¹ Itatta, kadagidi nga al-aldaw, immay ti kanito nga ni Cesar Augusto ket nangipaulog iti linteg a mangibilbilin a masapul nga mailista amin nga tattao nga agbibiang iti lubong ti Roma.

² Daytoy ti kaunaan a panagpalista nga naaramid kabayatan a ni Kerinio ti gobernador idiaiy Syria.

³ Isu nga tunggal maysa ket napan iti bukodna nga ili tapno agpalista para iti dayta nga panagpalista.

⁴ Uray ni Jose ket pimmanaw manipud siudad ti Nazaret idiaiy Galilea ket nagdalyasat a napan iti ili nga Betlehem a sakop ti Judea, a mabigbig nga siudad ni David, agsipud ta isuna ket kaputotan nga nagtaud iti pamilia ni David.

⁵ Napan isuna idiaiy tapno agpalista a kadwana ni Maria, a naitulag nga asawaenna ken agururay iti panaganakna.

⁶ Itatta immay ti kanito nga kabayatan nga adada idiaiy, dimteng ti tiempo tapno ipasngayna ti anakna.

⁷ Inpasngayna ti maysa a lalaki, ti inauna nga anakna, ket binalkotna a nasayaat itia akikid ng lupot. Sana inkabil iti kulluong, gapu ta awan ti kuarto a para kadakuada iti pagdagdagusan dagiti bisita.

⁸ Iti dayta met laeng a rehion, adda dagiti agpaspastor nga agnanaed iti away ken banbantayanda dagiti aguurnong a karneroda iti rabii.

⁹ Pagammoan, nagparang kadakuada iti anghel ti Apo, ken ti dayag ti Apo ket linawaganna ti aglawlawda, ket napalalo ti butengda.

¹⁰ Ket kinuna ti anghel kadakuada, “Saan kayo nga agbuteng, agsipud ta dandanin nga ibagak kadakayo ti naimbag a damag a mangiyeg iti dakkell nga ragsak kadagiti amin a tattao.

¹¹ Ita adda mangisalakan nga naipasngay para kadakayo iti ciudad ni David! Isuna ni Kristo nga Apo!

¹² Daytoy ti pagilasinan a maited kadakayo, masarakanyonto ti maysa a maladaga a nabalkot iti akikid a lupot nga nakaidda iti kulluong.”

¹³ Pagammoan, adda naitipon iti anghel nga adu a bilang ti nainlangitan a soldado nga agdaydayaw iti Dios, a kunkunada,

¹⁴ “Gloria iti Dios nga adda iti kangatoan, ken maadda koma ti kapia ditoy daga kadagiti tattao nga pakaay-aywanna.”

¹⁵ Apaman a nakapanawen dagiti anghel manipud kadakuada a napandan idia langit, kinuna dagiti agpaspastor iti tunggal maysa, “Intayo itan idia Betlehem, ken intayo kitaen daytoy a banag nga napasamak, nga impakaammo ti Apo kadatayo.”

¹⁶ Nagdardarada a napan idia ket nasarakanda ni Maria ken ni Jose, ken nakitada ti maladaga nga nakaidda iti kulluong.

¹⁷ Kalpasan nga nakitada daytoy, impakaammoda kadagiti tattao no ania ti naibaga kadakuada maipapan iti daytoy nga ubing.

¹⁸ Ket nagsiddaaw amin a nakangngeg iti imbaga dagiti agpaspastor kadakuada.

¹⁹ Ngem pinanpanunot ni Maria ti maipapan kadagiti amin nga banbanag a nangngeganna, ket sinalimetmetanna dagitoy iti pusona.

²⁰ Nagsubli dagiti agpaspastor nga intantan-ok ken indaydayawda ti Dios gapu kadagiti amin a nangngegan ken nakitada, a kas iti naibaga

kadakuada.

²¹ Idi maikawalo nga aldaw ken isu ti tiempo a pannakakugit ti ubing, pinanagananda isuna iti Hesus, ti nagan nga inted ti anghel sakbay ti pannakaisikogna.

²² Idi nalpas ti kasapulan nga bilang ti aldaw a para iti pannakadalusda, a sigun iti linteg ni Moises, inyeg da Jose ken Maria ti anakda a maladaga a lalaki iti templo idiaiy Jerusalem tapno isagutda iti Apo.

²³ Kas naisurat iti linteg ti Apo, “Tunggal inauna nga anak a lalaki ket maawagan nga nasantoan iti Dios.”

²⁴ Immayda pay tapno agidaton da iti sagot a sigun iti naibaga iti linteg ti Apo, “maysa nga pares ti kalapati wenna dua a sibong nga kalapati.”

²⁵ Kitaen, adda maysa a lalaki manipud Jerusalem nga agnagan ti Simeon. Daytoy nga lalaki ket nalinteg ken napapati iti Dios. Isu ket agur-uray iti mangliwliwa iti Israel, ken adda kenkuana ti Espiritu Santo.

²⁶ Naipakaammo kenkuana ti Espiritu Santo nga saan pay a matay agingga nga dina makita ti Kristo iti Apo.

²⁷ Maysa nga aldaw immay isuna idiaiy templo, babaen iti panangidalan ti Espiritu Santo. Idi impan dagiti nagannakna ti ubing, a ni Hesus, tapno aramidenda para kenkuana no ania ti kadawyan nga kidkiddawen ti linteg,

²⁸ ket inubba ni Simeon ti ubing, ken nagdayaw iti Dios ket kinunana,

²⁹ “Ita palubusam toy adipenmo nga pumanaw

a sitatalna, Apo, a kas kunam iti saom.

³⁰ Agsipud ta nakita dagiti matak ti panangisalahanmo,

³¹ nga insaganam iti imatang dagiti amin nga tattao.

³² Agbalinto a silaw a mangiparangarang iti kinapudno kadagiti Hentil ken agbalin nga dayag dagiti tattao nga Israel.”

³³ Nagsiddaaw ti ama ken ina ti ubing kadagiti banbanag a naibaga maipanggep iti ubing.

³⁴ Ket binendisionan ida ni Simeon ken kinunana ken ni Maria nga inana, “Dumngegka a nasayaat! Daytoy nga ubing ket naituding a pakatinnagan ken pakabangonan dagiti adu nga tattao iti Israel ken pagilasinan a masuppiat.

³⁵ Maysa pay, sugatento ti kampilan ti kararuam, tapno dagiti kapanunotan manipud kadagiti adu nga puspuso ket maiparangarang.”

³⁶ Maysa nga propeta a babai nga agnagan ti Ana ket adda met idiay. Isuna ket anak ni Fanuel a nagtaud iti tribu ni Asher. Pirmi nga nabaketan isunan. Nagdennada iti asawana iti pito nga tawen kalpasan ti pannakikallaysana,

³⁷ ken balo isuna iti walopulo ket uppat nga tawen. Saan isuna nga pulos a pimmanaw iti templo ket kanayon nga agdaydayaw iti Dios babaen ti panagayunar ken panagkarkararag, iti rabii ken aldaw.

³⁸ Iti dayta met laeng a kanito, immasideg isuna kadakuada ken rinugianna ti nagyaman iti Dios. Imbagana ti maipapan iti ubing kadagiti amin nga agur-uray iti pannakasubbot ti Jerusalem.

³⁹ Idin ta nalpasda nga inaramid ti amin a banag a kinasapulan nga aramidenda a kas kinuna ti linteg ti Apo, nagsublida iti Galilea, iti bukodda nga ciudad, a Nazaret.

⁴⁰ Dimmakkel ti ubing ken nagbalin nga napigsa, nanayonan ti kinasiribna, ken adda kenkuana ti parabur iti Dios.

⁴¹ Tinawen nga mapmapan dagiti nagannakna idiy Jerusalem tapno makipagambakda iti Fiesta ti Ilalabas.

⁴² Idi agtawen isuna ti sangapulo ket dua, simang-atda manen a kas kadawyan nga aramidenda iti tiempo ti fiesta.

⁴³ Kalpasan a nagianda idiy agingga a nalpas ti aldaw ti fiesta, inrugidan ti nagsubli iti pagtaenganda. Ngem ti ubing a ni Hesus ket nagbati idiy Jerusalem a saan nga ammo dagiti nagannakna.

⁴⁴ Inpagarupda a naikuyog isuna kadagiti bunggoy a makipagdaldalyasat kadakuada, isu nga nagdalyasatda iti uneg ti maysa nga aldaw. Ket inrugida ti nagbirok kenkuana kadagiti kakabagian ken gagayyemda.

⁴⁵ Ket idi saanda nga mabirukan isuna, nagsublida idiy Jerusalem ket rinugianda nga biniruk isuna sadiay.

⁴⁶ Iti napasamak ket kalpasan iti tallo nga aldaw, nasarakanda isuna iti templo, agtugtugaw iti tengnga dagiti manursuro, dudumngeg kadakuada ken agsalsaludsod kadakuada.

⁴⁷ Amin nga nakangngeg kenkuana ket nasdaaw iti pannakaawatna ken kadagiti sungbatna.

⁴⁸ Idi nakitada isuna, nasdaawda. Kinuna ti

inana kenkuana, “Anakko, apay nga kastoy ti panangtratom kadakami? Dumngegka, ni amam ken siak ket nagdandanag nga nangbirbiruk kenka.”

⁴⁹ Kinunana kadakuada, “Apay nga birbiruk-endak? Diyo kadi ammo a masapul nga addaak iti balay ni Amak?”

⁵⁰ Ngem saanda nga naawatan ti kayatna nga sawen kadagidiay nga sasao.

⁵¹ Ket nagawid isuna a kaduada idia Nazaret ken natulnog kadakuada. Sinalemetmetan amin ni Maria dagitoy a banbanag iti pusona.

⁵² Ngem nagtultuloy ni Hesus a dimakkel iti kinasirib ken bagi, ken nanayonan a naay-ayo kenkuana ti Dios ken dagiti tattao.

3

¹ Ita iti maikasangapulo ket lima a tawen a panagturay ni Tiberios Cesar, kabayatan a ni Poncio Pilato ti gobernador iti Judea, ni Herodes ket tetraka iti Galilea, ket ni Felipe a kabsatna ti tetraka iti rehion ti Iturea ken Traconite, ket ni Lisantias iti tetraka iti Abilene,

² ken idi panawen da Annas ken Caipas a kas kangatoan a padi, immay ti sao ti Dios kenni Juan nga anak a lalaki ni Zacarias, idia let-ang.

³ Nagdalyasat ni Juan iti amin a rehion iti aglawlaw ti Karayan Jordan, nga nangikaskasaba iti bautisar iti panagbabawi para iti pannakapakanawan dagiti basbasol.

⁴ Kas naisurat iti libro dagiti sao ni Isaias a propeta, “Ti timek iti maysa nga umaw-awag

idiay let-ang, 'Isagana iti dalan ti Apo, Aramiden a direktso dagiti pagnaanna.

⁵ Tunggal nababa nga disso ket mapunno, tunggal bantay ken turod ket mapatag, dagiti killo a kalsada ket mapalinteg, ken dagiti lasonglasong ket matarimaan.

⁶ Makitanto amin nga tattao iti panangisalahan ti Dios."

⁷ Iti kasta kinuna ngarud ni Juan kadagiti adu unay a tattao nga umay agpabautisar kenkuana, "Dakayo nga kaputotan ti nagita nga ul-uleg, siasino iti nangballaag kadakayo nga lisianyo ti umayto nga pungtot?"

⁸ Mangpataud kayo iti bunga a maikari iti panagbabawi, ken saanyo nga irugi a kunaen iti bagbagiyo, 'Adda ni Abraham nga amami,' ta ibagak kadakayo nga kabaelan ti Dios iti mangibangon iti annak ni Abraham uray pay kadagitoy a batbato.

⁹ Naikabilen ti wasay iti ramut dagiti kaykayo. Isu nga tunggal kayo nga saan nga agbunga iti nasayaat nga bunga ket mapukan ken maibel-leng iti apoy."

¹⁰ Ket nagsaludsod kenkuana dagiti tattao iti kaadduan, a kunkunada, "Ania ngarud ti rumbeng nga aramidenmi?"

¹¹ Simmungbat ket kinunana kadakuada, "No ti maysa a tao ket addaan iti dua a tunikas, rumbeng nga itedna ti maysa kadagitoy iti awanan, ken siasinoman nga addaan iti taraon ket rumbeng nga aramidenna met iti kasta."

¹² Kalpasanna immay met dagiti dadduma nga agsingsingir iti buis tapno agpabautisar, ket kin-

unada kenkuana, “Manursuro, ania ti rumbeng nga aramidenmi?”

¹³ Kinunana kadakuada, “Saankayo nga agsingir iti kuarta a nasursurok ngem iti singirenyo koma.”

¹⁴ Nagsaludsod met dagiti dadduma nga suldado kenkuana, a kunada, “Ket dakami ngay met? Ania ti rumbeng nga aramidenmi?” Kinunana kadakuada, “Saankayo nga mangala iti kuarta iti siasinoman babaen iti panangpilit, ken saankayo nga agpabasol iti siasinoman iti kinaulbod. Mapnek kayo iti tangdanyo.”

¹⁵ Ita ta ur-ururayen a sigagagar dagiti tattao ti Kristo nga umay, panpanunoten ti tunggal maysa kadagiti puspusoda ti maipapan ken ni Juan no isu ngata ti Kristo.

¹⁶ Simmungbat ni Juan babaen iti panagsaona kadakuada amin, “Nu siak nga maysa, bautisaran kayo iti danum, ngem adda ti umay nga adadda pay a manakabalin ngem siak, ket saanak nga maikari uray mangwarwar laeng iti galut ti sandaliasna. Bautisarannakayonto iti Espiritu Santo ken iti apuy.

¹⁷ Ti salungkayna ket adda iti imana tapno waknitanna nga nalaing ti pagirikanna ket urnongenna ti trigo iti kamaligna. Ngem puranna ti taep iti apoy a saan nga pulos a maeddep.”

¹⁸ Ket mairaman kadagiti adu pay a dadduma nga pammagbaga, inkaskasabana ti naimbag a damag kadagiti tattao.

¹⁹ Binabalaw met ni Juan ni Herodes a tetraka ta inasawana ti asawa ni kabsatna, isu ni Hero-

dias, ken amin a sabali pay a dakes nga banbanag nga inaramid ni Herodes.

²⁰ Ngem ketdi nangaramid ni Herodes iti maysa pay nga dakes unay a banag. Impaipupokna ni Juan iti pagbaludan.

²¹ Ita iti napasamak, kabayatan a baubautisaran ni Juan dagiti amin nga tattao, ket nabautisaran met ni Hesus. Kabayatan nga agkarkarang isuna, nalukatan ti langit.

²² Bimmaba kenkuana iti Espiritu Santo a kasla kalapati iti langana, kabayatanna adda timek a naggapu iti langit, "Sika ti dungdunguek nga Anak. Maayayoak unay kenka."

²³ Ita ni Hesus met laeng, idi mangrugi nga mangisuro, agarup tallo pulo ti tawenna. Isuna ket anak a lalaki (a kas pagarupenda) ni Jose, nga anak a lalaki ni Heli,

²⁴ nga anak a lalaki ni Mattat, nga anak a lalaki ni Levi, nga anak a lalaki ni Melki, nga anak a lalaki ni Jannai, nga anak a lalaki ni Jose,

²⁵ nga anak a lalaki ni Matatias, nga anak a lalaki ni Amos, nga anak a lalaki ni Nahum, nga anak a lalaki ni Esli, nga anak a lalaki ni Naggai,

²⁶ nga anak a lalaki ni Maat, nga anak a lalaki ni Mattatias, nga anak a lalaki ni Semein, nga anak a lalaki ni Josek, nga anak a lalaki ni Joda,

²⁷ nga anak a lalaki ni Joanan, nga anak a lalaki ni Resa, nga anak a lalaki ni Zerubbabel, nga anak a lalaki ni Sealtiel, nga anak a lalaki ni Neri,

²⁸ nga anak a lalaki ni Melki, nga anak a lalaki ni Addi, nga anak a lalaki ni Cosam, nga anak a lalaki ni Elmadam, nga anak a lalaki ni Er,

²⁹ nga anak a lalaki ni Josue, nga anak a lalaki

ni Eliasar, nga anak a lalaki ni Jorim, nga anak a lalaki ni Mattat, nga anak a lalaki ni Levi,

³⁰ nga anak a lalaki ni Simeon, nga anak a lalaki ni Juda, nga anak a lalaki ni Jose, nga anak a lalaki ni Jonam, nga anak a lalaki ni Eliakim,

³¹ nga anak a lalaki ni Melia, nga anak a lalaki ni Menna, nga anak a lalaki ni Matatta, nga anak a lalaki ni Natan, nga anak a lalaki ni David,

³² nga anak a lalaki ni Jesse, nga anak a lalaki ni Obed, nga anak a lalaki ni Boaz, nga anak a lalaki ni Salmon, nga anak a lalaki ni Nason,

³³ anak a lalaki ni Aminadab, anak a lalaki ni Admin, anak a lalaki ni Arni, anak a lalaki ni Hesron, anak a lalaki ni Peres, anak a lalaki ni Juda,

³⁴ anak a lalaki ni Jacob, anak a lalaki ni Isaac, anak a lalaki ni Abraham, anak a lalaki ni Terah, anak a lalaki ni Nahor,

³⁵ anak a lalaki ni Serug, anak a lalaki ni Reu, anak a lalaki Peleg, anak a lalaki ni Eber, anak a lalaki ni Shela,

³⁶ nga anak a lalaki ni Cainan, nga anak a lalaki ni Arfaxad, nga anak a lalaki ni Shem, nga anak a lalaki ni Noe, nga anak a lalaki ni Lamek,

³⁷ nga anak a lalaki ni Metusela, nga anak a lalaki ni Enoc, nga anak a lalaki ni Jared, nga anak a lalaki ni Mahalalel, nga anak a lalaki ni Cainan,

³⁸ nga anak a lalaki ni Enos, nga anak a lalaki ni Set, nga anak a lalaki ni Adan, nga anak a lalaki ti Dios.

4

¹ Ket ni Hesus nga napnoan iti Espiritu Santo, nagsubli manipud Karayan Jordan, ket indalan ti Espiritu idiaiy let-ang

² iti uppata pulo nga aldaw ket sinulisog iti diablo sadiay. Kadagita nga al-aldaw, saan isuna nga nangan iti uray ania, ket iti ileleppas ti daya nga tiempo ket nabisinan isuna.

³ Kinuna ti diablo kenkuana, “No sika iti Anak ti Dios, bilinem daytoy a bato nga agbalin nga tinapay.”

⁴ Simmungbat ni Hesus kenkuana, “Isu iti naisurat, ‘Saan nga agbiag iti tao iti tinapay laeng.’”

⁵ Ket inturong ti diablo isuna iti nangato nga lugar, ket iti apagdarikmat a tiempo impakitana amin nga pagarian ti lubong.

⁶ Kinuna ti diablo kenkuana, “Itedko kenka iti pannakabalin nga agturay kadagitoy nga pagarian, kasta met dagiti amin a kinadayagda. Kabaelak daytoy agsipud ta naited kaniak dagitoy nga iturayak, ket mabalinko nga ited iti siasinoman nga kayatko a pangtedan.

⁷ Isu nga no agrukbabka kaniak ken dayawenak, kukuamto amin dagitoy.”

⁸ Ngem simmungbat ni Hesus ket kinunana kenkuana, “Isu iti naisurat, ‘Masapul nga dayawem ti Apo a Diosmo, ken isuna laeng ti pagserbiam.’”

⁹ Sumaruno, inturong ti diablo ni Hesus idiaiy Jerusalem ket impanna iti kangatoan nga tukad ti templo, ket kinunana kenkuana, “No sika iti Anak ti Dios, tumapwakka manipud ditoy.

10 Ta isu iti naisurat, 'Mandaranna dagiti anghelesna nga aywanandaka, nga salaknibandaka.'

11 ken, 'Ingatodaka kadagiti im-imada, tapno saanmo nga maitama dagita sakam iti bato.'

12 Simmungbat ni Hesus ket kinunana kenkuana, "Iti naibaga, 'Saan a rumbeng nga suotem ti Apo a Diosmo.'"

13 Idi nalpas ti diablo iti panangsulisogna ken ni Hesus, pimmanaw isuna ket imbatina isuna agingga iti sumaruno nga tiempo.

14 Ket nagsubli ni Hesus idia Galilea nga addaan iti pannakabalin ti Espiritu, ket nagdinamag ti maipanggep kenkuana iti intero nga aglawlaw nga rehion.

15 Nangisuro isuna kadagiti sinagogada ket dinaydayaw isuna iti tunggal maysa.

16 Iti maysa nga aldaw immay isuna idia Nazaret, nga siudad a dimmakelanna. Kas iti gagangay nga ugalina, simrek isuna iti sinagoga iti Aldaw a Panaginana, ken timmakder tapno basaenna ti sursurat.

17 Naiyawat kenkuana ti libro ni propeta Isaias, isu nga linukatanna iti libro ket nasarakanna ti nakaisuratan iti,

18 "Ti Espiritu ti Dios ket adda kaniak, agsipud ta pinulotannak nga mangikasaba iti naimbag nga damag kadagiti marigrigat. Imbaonnak a mangiwaragawag iti pannakawayawaya kadagiti balud, ken pannakaisubli ti panagkita dagiti bulsek, ken mangwayawaya kadagiti maparparigat,

19 ken mangiwaragawag iti naparaburan nga

tawen ti Apo.”

²⁰ Ket inserrana ti libro, insublina iti agbanbantay ti sinagoga, ken nagtugaw. Dagiti mata dagiti amin nga tattao idia sinagoga ket nakaturong kenkuana.

²¹ Nanrugti nga agsao kadakuada, “Iti inkayo panagdenggeg, natungpalen daytoy nga surat ita nga aldaw.”

²² Tunggal maysa nga adda sadiay ket naimatanganda ti imbagana ken aminda ket nagsiddaawda kadagiti makaay-ayo nga balikas nga nagtaud iti ngiwatna. Kunkunada, “Anak laeng ni Jose daytoy, saan kadi?”

²³ Kinuna ni Hesus kadakuada, “Sigurado a kunaenyonto daytoy a mamasirib nga sarsarita kaniak, 'Mangngagas, paimbagem ta bagim. Aniaman a nangngeganmi nga inar-aramidmo sadiay Capernaum, aramidem met ditoy ilim.”

²⁴ Kinunana pay, “Pudno ibagak kadakayo, awan ti propeta nga naawat iti bukodna nga pagilian.

²⁵ Ngem ibagak kadakayo nga sipupudno nga adu dagiti balo a babbai iti Israel idi panawen ni Elias, idi nagrekep iti langit ket awan pulos ti tudo iti las-ud ti tallo ket kagudua nga tawen, idi adda iti nakaro unay nga panagbisin iti intero nga pagilian.

²⁶ Ngem saan a naibaon ni Elias iti siasinoman kadakuada, no di ket iti maysa laeng nga balo nga agnanaed idia Zarepat nga asideg iti siudad ti Sidon.

²⁷ Adu met dagiti agketong idia Israel idi panawen ni Eliseo nga propeta, ngem awan

kadakuada iti naimbagan no di laeng ni Naaman nga taga-Siria.”

²⁸ Nakapungtot dagiti amin nga tattao idiaiy sinagoga idi nangngeganda dagitoy a banbanag.

²⁹ Timmakderda ket pinilitda nga pinapanaw isuna iti siudad, ket impanda iti teppang iti bantay a nakabangonan ti siudad tapno itinnagda iti derraas.

³⁰ Ngem nagna laeng isuna iti nagbabaetanda ket pimmanaw.

³¹ Ket simmalog ni Hesus idiaiy Capernaum, maysa nga siudad iti Galilea. Maysa nga aldaw iti Panaginana, agisursuro isuna kadagiti tattao iti sinagoga.

³² Nagsiddaawda kadagiti sursurona, agsipud ta nagsao isuna nga addaan iti turay.

³³ Iti dayta nga aldaw idiaiy sinagoga, adda iti maysa nga lalaki nga addaan iti espiritu ti narugit a demonyo, ket impukkawna nga imbaga,

³⁴ “Ania ti pakibianganmi kenka, Hesus nga taga-Nazaret? Immayka kadi nga mangdadael kadakami? Ammok no siasinoka! Sika ti Nasantoan iti Dios!”

³⁵ Tinubngar ni Hesus ti demonio ket kinunana, “Agulimekka ket pumanawka kenkuana!” Idi impuruak ti demonyo iti lalaki idiaiy nagtetengnga dagiti tattao, rimuar manipud kenkuana nga dina inan-ano isuna.

³⁶ Amin dagiti tattao ket kasta unay ti sid-daawda ket ti maipanggep iti dayta lattan ti pagsasaritaan iti tunggal maysa. Kunada, “Ania nga kita ti sasao dagitoy? Ta bilinenna dagiti

narugit nga espiritu nga addaan turay ken panakabalin ket rumuarda?”

³⁷ Ket nangrugin nga agdinamag iti amin nga paset iti aglawlaw nga rehion ti maipanggep kenkuana.

³⁸ Ket pimmanaw ni Hesus idiaiy sinagoga ket simrek iti balay ni Simon. Itatta ti katugangan a babai ni imon ket nakaro ti gurigorna, ket nakipakpakaasida ken ni Hesus a maigapu kenkuana.

³⁹ Isunga timmakder ni Hesus iti sibayna ket tinubngarna ti gurigor, ket pimmanaw daytoy kenkuana. Dagus isuna nga timmakder ket inrugina nga pinagserbianna ida.

⁴⁰ Idi lumlumneken ti init, inyeg dagiti tattao ken ni Hesus iti tunggal maysa nga agsaksakit iti nadumaduma nga saksakit. Impatayna ti imana iti tunggal maysa kadakuada ket pinaimbagna ida.

⁴¹ Rimmuar met dagiti demonio iti kaaduan kadakuada, agik-ikkis nga kinunada, “Sika iti Anak ti Dios!” Tinubngar ni Hesus dagiti demonio ket linappedanna isuda nga agsao, gapu ta ammoda nga isuna ti Kristo.

⁴² Idi immay ti parbangon, napan ni Hesus iti lugar nga awan matagtagitao. Adu a tattao ti mangbirbiruk kenkuana ket immayda iti disso nga ayanna. Pinadasda nga linapdan ti panangpanawna kadakuada.

⁴³ Ngem kinunana kadakuada, “Masapul met nga ikasabak iti naimbag nga damag a maipanggep iti pagarian ti Dios kadagiti daduma pay nga adu a siudad, gapu ta isu iti

nakaibaonak ditoy.”

⁴⁴ Ket intuloyna iti nangasaba kadagiti sinagoga iti intero nga probinsia ti Judea.

5

¹ Itatta, ti napasamak, kabayatan nga araribungbungan dagiti tattao ni Hesus ken dum-dumngesda iti sao ti Dios, isuna ket agtaktakder iti igid ti dan-aw ti Genesaret.

² Nakitana ti dua nga bangka a naitakdang iti igid ti dan-aw. Bimmaba dagiti agkalkalap ugugasanda dagiti iketda.

³ Limmugan ni Hesus iti maysa kadagiti bangka nga kukua ni Simon, ket imbagana kenkuana nga ipanna iti danom nga adayo bassit iti igid. Ket nagtugaw ken sinuroanna dagiti tattao manipud iti bangka.

⁴ Idi nalpas isuna nga nagsao, kinunana ken Simon, “Ipanmo daytoy bangkam iti naad-adalem pay nga danom ket ibabam dagiti iketmo tapno makakalapka. ”

⁵ Simmungbat ni Simon ket kinunana, “Maestro, nagpatpatnag kami a nagtrabtrabaho, ngem awan nga pulos ti naalami, ngem gapu iti saom, ibabak ngarud dagiti iket.”

⁶ Ket idi inaramidda daytoy, adu launay nga lames ti naalada, ken dandanin mapisang dagiti iketda.

⁷ Ngarud, pinayapayanda dagiti kaduada nga adda iti dadduma nga bangka nga umayda ken tumulongda kadakuada. Immayda ket pinunnoda dagiti bangka, isu nga nangrugida nga lumned.

⁸ Ngem ni Simon Pedro idi nakitana daytoy, nagparintumeng iti sangoanan ni Hesus a kunana, “Panawannak, ta maysaak a managbasol nga tao, Apo.”

⁹ Agsipud ta nasdaaw isuna ken kasta met kadagiti kakaduana kadagiti lames nga nakalapa-panda.

¹⁰ Nairaman ditoy ni Santiago ken ni Juan, anak ni Zebedeo, nga kakadua ni Simon. Kinuna ni Hesus ken ni Simon, “Saanka nga agbuteng, ta manipud ita, tattaon ti inka kalapen.”

¹¹ Ket kalpasan nga naitakdangda dagiti bangka, pinanawanda amin ket simmurotda kenkuana.

¹² Kalpasan daytoy, kabayatan nga adda isuna ti maysa kadagiti siudad, ket pagammoan, adda iti lalaki sadiay nga napnoan ti ketong. Idi nakitana ni Hesus, nagpakleb ken nagpapakakaasi kenkuana, kinunana, “Apo, no pagayatam, mabalinnak nga aramiden a nadalus.”

¹³ Ket inggaw-at ni Hesus ti imana ket sinagidna isuna a kunana, “Mayatak. Agbalin ka nga nadalus.” Ket dagus a pimmanaw iti ketong kenkuana.

¹⁴ Binilin ni Hesus isuna nga saanna nga ibagbaga iti siasinoman, ngem imbagana kenkuana, “Mapanka ket agparangka iti padi ket mangiyegka ti daton iti pannakadalusmo, sigun iti inbilin ni Moises, a kas pammaneknek kadakuada.”

¹⁵ Ngem iti damag maipanggep kenkuana ket ad-adda pay nga naiwaragawag iti adayo ket adu nga tattaon ti nag-uurnong nga agdengngeg iti

panangisurona ken mapaimbag kadagiti saksak-itda.

¹⁶ Ngem masansan nga umadayo isuna a mapan kadagiti awan matagtagitao a lugar ken nagkararag.

¹⁷ Kalpasan iti maysa kadagidi nga al-aldaw a nangisursuro isuna, ket adda nga agtugtugaw dagiti Pariseo ken dagiti manursuro ti linteg a naggapo kadagiti nadumaduma nga barrio iti rehion ti Galilea ken Judea, ken kasta met iti ciudad iti Jerusalem. Adda kenkuana ti pannakabalin ti Apo nga mangpaimbag.

¹⁸ Itatta, adda dagiti lalaki a simmangbay nga mangaw-awit iti lalaki a paralitiko nga nakaidda iti ikamen, ket nagsapulda iti wagas tapno maiserrekda ken maipaiddada iti sangoanan ni Hesus.

¹⁹ Saanda a makasapul iti wagas tapno maiserrekda isuna gapu iti adu nga tattao. Isu nga immulida iti rabaw ti balay, ket inbabada ti lalaki nga adda iti ikamen manipud iti atep, iti nagtetengnga dagiti tattao, iti mismo nga sangoanan ni Hesus.

²⁰ Idi nakita ni Hesus ti pammatida, kinunana, “Lalaki, dagiti basbasolmo ket napakawanen kenka.”

²¹ Inrugi dagiti eskriba ken Pariseo nga isaludsod daytoy a kunada, “Siasino daytoy nga agsasao ti tabbaaw? Siasino ti mabalin nga mangpakawan kadagiti basbasol, ngem ti Dios laeng?”

²² Ngem ni Hesus, agsipud ta ammona no ania iti panpanunotenda, simmungbat ket kinunana

kadakuada, “Apay nga salsaludsodenyo daytoy kadagiti puspuso?

²³ Ania ti nalaklaka nga ibaga, 'Dagiti basbasolmo ket napakawanen kenka' wenna ti ibaga nga 'Tumakderka ket magnaka?'

²⁴ Ngem tapno maamoanyo nga ti Anak ti Tao ket addaan turay ditoy daga nga mangpakawan kadagiti basbasol, ibagak kenka, 'Tumakderka, alaem ta ikamenmo ket mapankan idiy balaymo.'"

²⁵ Dagus isuna a bimmangon iti sangoananda ket innalana iti ikamen nga nagiddaanna; ket nagsubli iti balayna, nga agdaydayaw iti Dios.

²⁶ Nagsiddaw iti tunggal maysa ket dinaydayawda ti Dios. Napnoanda iti panagbuteng, ket kunada, “Naidumduma dagiti banbanag nga naimatanganmi ita nga aldaw.”

²⁷ Kalpasan a napasamak dagitoy a banbanag, rimtuar ni Hesus manipud sadiay ket nakitana ti maysa nga agsingsingir iti buis a managan Levi nga agtugtugaw iti pagsingsingiranna iti buis. Kinunana kenkuana, “Surotennak.”

²⁸ Ngarud, timmakder ni Levi, pinanawanna amin ket sinurotna ni isuna.

²⁹ Ket nangisagana ni Levi iti dakkel a padata idiy balayna, ket adu dagiti agsingsingir iti buis sadiay, ken dadduma pay nga tattao nga nakasaday iti lamisaan a makipangpangan kadakuada.

³⁰ Ngem nagtantanabutob dagiti Pariseo ken eskriba kadagiti adalanna, a kunada, “Apay nga mangan ken uminomkayo a kakaduayo dagiti agsingsingir iti buis ken dadduma a managbasol

nga tattao?

³¹ Simmungbat ni Hesus kadakuada, “Saan nga masapul dagiti nasalun-at nga tattao iti mangngagas, dagiti laeng masaksakit nga tattao iti agkasapulan.

³² Saanak nga immay tapno ayaban dagiti nalinteg nga tattao iti panagbabawi, ngem tapno ayaban dagiti managbasol iti panagbabawi.”

³³ Kinunada kenkuana, “Masansan nga agayunar ken agkararag dagiti adalan ni Juan, ken kasta met dagiti adalan dagiti Pariseo. Ngem dagiti adalan, mangmangan ken uminomda.”

³⁴ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Mabalin kadi nga pagayunaren ti siasinoman dagiti abay ti nobio no kaduada pay laeng ti nobio?

³⁵ Ngem umayto iti al-aldaw nga maipanaw ti nobio kadakuada, ket kadagita nga al-aldaw ket agayunarda.”

³⁶ Ket nagsarita pay ni Hesus iti pangngarig kadakuada, “Awan ti tao a mangpigis iti lupot iti baro nga pagan-anay ket usarena tapno tarimaanenna iti daan nga pagan-anay. No inaramidna dayta, pigisenna iti baro a pagan-anay, ket ti lupot nga naggapu iti baro a pagan-anay ket saanton nga umanay ti daan a pagan-anay.

³⁷ Kasta met, awan ti tao a mangikabil ti baro nga arak iti daan nga lalat a pagkabilan ti arak. No inaramidna dayta, bettaken ken dadaelen ti baro nga arak dagiti lalat a pagkabilan ti arak, ket maibelleng ti arak.

³⁸ Masapul nga maikabil iti baro nga arak iti kaaramid nga lalat nga pagkabilan ti arak.

³⁹ Awan ti tao, nga kalpasan nga imminom iti daan nga arak, agtarigagay iti baro nga arak, agsipud ta kunana, 'Naim-imas ti daan.'

6

¹ Itatta ti napasamak ket iti maysa nga Aldaw ti Panaginana, nga ni Hesus ket nagna iti katalalunan ket dagiti adalanna, agal-alada kadagiti dawa ti trigo, iridisda dagitoy kadagiti dua nga imada sada kanen dagiti bukel.

² Ngem dadduma kadagiti Pariseo ti nagkuna, "Apay agar-aramidkayo iti banag nga saan nga nainkalintegang nga aramiden iti Aldaw ti Panaginana?"

³ Sinungbatan ni Hesus isuda ket kinunana, "Apay saanyo kadi a nabasa iti inaramid ni David idi nabisinan, isuna ken dagiti lallaki nga kaduana?"

⁴ Napan ket simrek iti balay ti Dios, ken innalana ti tinapay iti kaadda ket kinnanna ti dadduma kadagitoy, ken inikkanna met dagiti lallaki nga kakaduana iti kanenda, nga uray nainkalintegang laeng nga kanen dagiti papadi."

⁵ Ket imbagana kadakuada, "Ti Anak ti Tao ket Apo ti Aldaw ti Panaginana."

⁶ Napasamak met iti sabali nga Aldaw ti Panaginana nga napan isuna idiay sinagoga ken sinuroanna dagiti tattao sadiay. Adda idiay ti maysa a lalaki nga paralitiko ti makannawan nga imana.

⁷ Dagiti eskriba ken dagiti Pariseo ket nainget ti panangbuyada kenkuana ket kitaenda no mangagas isuna iti siasinoman ti Aldaw iti Panagi-

nana, ta bareng no makabirukda iti rason nga ipabasolda kenkuana nga isu ket agar-aramid iti maikaniwas.

⁸ Ngem ammona dagiti panpanunutenda ket kinunana iti lalaki nga paralitiko ti imana, “Bumangonka ken agtakder ka ditoy nagtetengnga iti tunggal maysa.” Isunga bimmangon ti lalaki ken nagtakder sadiay.

⁹ Kinuna ni Hesus kadakuada, “Damagek kadakayo, nainkalintegan kadi iti agaramid ti nasayaat wenno dakes Iti Aldaw ti Panaginana, ti isalakan ti maysa a biag wenno dadaelen daytoy?”

¹⁰ Kalpasanna kinitana amin ida ket kinunana iti lalaki, “Iyunnatmo dayta imam.” Inaramidna ngarud, ket nagsubli ti pigsang dagiti imana.

¹¹ Ngem nakaungetda unay, ket nagtutungtunga no ania ti mabalina nga aramidenda ken ni Hesus.

¹² Kadagidiay al-aldaw, napasamak nga rimmuar isuna ket napan idiay bantay nga agkararag. Intuloyna ti nagkararag iti Dios iti nagpatnag.

¹³ Idi bimmigaten, inayabanna kenkuana dagiti adalanna ket nangpili ti sangapulo ket dua kadakuada, nga inawaganna met laeng ti “apostoles.”

¹⁴ Ti nagan dagiti apostoles ket ni Simon (nga isu met laeng ni Pedro) ken ti kabsatna a lalaki, Andres, Santiago, Juan, Felipe, Bartolome,

¹⁵ Mateo, Tomas, Santiago nga anak ni Alfeo, Simon nga maawagan ti Patriota,

¹⁶ Hudas nga anak ni Santiago, ken ni Hudas

Iscariote nga nagbalin nga manglilipot.

¹⁷ Kalpasanna bimmaba ni Hesus manipud idiaiy bantay kaduana isuda ket nagtakderda iti patad nga lugar. Ti dakkal nga bunggoy dagiti adalanna ket adda sadiay, kasta met dagiti adu nga tattao nga naggapu idiaiy Judea ken Jerusalem, ken dagiti adda iti igid ti baybay ti Tiro ken Sidon.

¹⁸ Immayda nga agdenggeda kenkuana ken mapaimbagda kadagiti sakitda. Dagiti tattao nga burburiburen dagiti narugit nga espiritu ket naimbagan met.

¹⁹ Ikarkarigatan ti tunggal masya kadagiti adda sadiay a naurnong nga tattao nga masagid isuna ta iti panakabalin nga mangpaimbag ket rumru-muar manipud kenkuana, ket pinaimbagna ida amin.

²⁰ Kalpasan ket kimmita isuna kadagiti adalanna, ket kinunana, “Nabendisionankayo nga napanglaw, ta dakayo ti agtagikua iti Pagarian ti Dios.

²¹ Nabendisionankayo nga mabisbisinan ita, ta mapnek kayonto. Nabendisionankayo nga agladingit ita, ta agkatawakayonto.”

²² Nabendisionankayo no gurguraendakayo dagiti tattao ken isinsinadakayo kadagiti bunggoyda, ken pabpabainandakayo, ken um-umsienda dagiti naganyo ta dakes ti panagkunada, gapu iti Anak ti Tao.

²³ Agragsakkayo iti dayta nga aldaw ket aglagtokayo gapu ti rag-o, gapu ta awan duadua a maaddaankayo iti naindaklan a gunguna sadi-langit, ta kasta met laeng iti inaramid dagiti

kapuonanda kadagiti propeta.

²⁴ Ngem asikayo pay dakayo nga nabaknang! Ta naawatyon iti liwliwayo.

²⁵ Asikayo a napnek ita! Ta mabisinan kayonto. Asikayo nga agkatkatawa ita! Ta agladingit ken agdung-awkayto.

²⁶ Asikayo, no amin nga tao ket agsaoda ti nasayaat maipanggep kadakayo! Ta kasta met ti inaramid dagiti kapuonanda kadagiti sinan-propeta.

²⁷ Ngem ibagak kadakayo a dumdumngeg, ayatenyo dagiti kabusoryo ken nasayaat ti aramidenyo kadagiti gumurgura kadakayo.

²⁸ Bendisionanyo dagiti mangilunlunod kadakayo ken ikararaganyo dagiti mangidadanes kadakayo.

²⁹ Kenkuana a nangsipat ti maysa a pingpingmo, ipasipatmo pay iti bangir. No innala ti maysa a tao ti kagaymo, saanmo nga ipaidam ti pagan-anaymo.

³⁰ Ikkam ti tunggal maysa nga dumawat kenka. No adda ti mangala iti aniaman a kukuam, saanmo nga ibaga kenkuana nga isublina kenka.

³¹ No ania ti kayatmo nga aramiden ti tao kenka, masapul nga isu met ti aramidem kadakuada.

³² No dagiti laeng tattao nga agay-ayat kenka ti ayatem, ania ngay ti pakaidayawam iti dayta? Ta uray pay dagiti managbasol ket ay-ayatenda met dagiti agay-ayat kadakuada.

³³ No agaramidka laeng ti nasayaat kadagiti agar-aramid ti nasayaat kenka, ania ngay ti pakaidayawam iti dayta? Ta uray pay dagiti

managbasol ket isu met laeng ti ar-aramidenda.

³⁴ No ti laeng pabuludam kadagiti banag ket dagiti laeng tattao nga namnamaem nga makaisubli kenka, ania ngay ti pakaidayawam iti dayta? Uray dagiti managbasol ket agpabulodda kadagiti managbasol, ken mangnamnada nga umawatda iti isu met laeng nga gatad.

³⁵ Ngem ayatenyo dagiti kabusoryo ken nasayaat ti aramidenyo kadakuada. Pabuludanyo ida, nga saanyo a pakadanagan iti maipanggep iti maisubli kadakayo, ket naindaklanto ti gungunayo. Agbalinkayonto nga annak ti Kangatoan, ta isuna mismo ket naasi kadagiti saan nga managyanan ken kadagiti dakes nga tattao.

³⁶ Manangaasikayo koma, a kas iti Amayo a manangaasi.

³⁷ Saankayo nga mangukom, ket saankayto met a maukom. Saankayo nga mangpabasol, ket saandakayto met a pabasulen. Pakawanenyo dagiti dadduma, ket mapakawankayto met.

³⁸ Mangtedkayo kadagiti dadduma, ket mait-edto met kadakayo. Sukat a naan- anay, nasedsed ken agluplupyas-nga maibukbokdanto iti saklotmo. Ta no ania ti pagsukat nga usarem nga mangsukat, isunto met ti pagsukat nga mausaren pagsukat para kenka.”

³⁹ Kalpasanna imbagana met kadakuada ti maysa a pangarig. “ Mabalina kadi nga iturong ti busek ti maysa pay a busek? Ket no aramidenna, matinnagda nga agpada iti abot, saan kadi?

⁴⁰ Ti adalan ket saan nga nalalaing ngem ti

manursurona, ngem no ti tunggal maysa ket masuruan a naimbag, agbalin isuna a kas iti manursurona.

⁴¹ Ken apay nga kitaem ti bassit nga pirgis ti garami nga adda iti mata ti kabsatmo ngem saan mo nga madlaw ti troso iti mismo a matam?

⁴² Kasano nga ibagam iti kabsatmo, 'Kabsat, bay-am nga ikkatek dayta bassit nga pirgis ti garami dita matam,' ket dimto pay maikkat ti troso nga adda iti mismo a matam? Sika nga aginsisingpet! Ikkatem nga umuna ti troso dita matam, ket makakita ka a nalawag iti panangikkatmo iti bassit nga pirgis ti garami nga adda iti mata ti kabsatmo.

⁴³ Ta awan ti nasayaat nga kayo nga agbunga ti nalungsot, wenno awan ti nalungsot nga kayo nga agbunga ti nasayaat. Ta ti tunggal kayo ket maammoan babaen iti bungana.

⁴⁴ Ta saan nga agburas ti tao iti igos manipud iti sisiitan nga kayo, wenno agburas iti ubas manipud iti sisiitan nga labtang.

⁴⁵ Ti nasayaat nga tao paruaenna iti nasayaat manipud iti nasayaat nga kinabaknang iti pusona, ken ti dakes nga tao paruaenna ti kinadakes manipud iti dakes nga kinabaknang iti pusona. Ta manipud iti kinabaknang iti pusona, agsao ti ngiwatna.

⁴⁶ Apay nga awagandak ti, 'Apo, Apo,' ngem diyo met tungtungpalen dagiti banag nga ibagbagak?

⁴⁷ Tunggal tao nga umay kaniak ken dengdengenna dagiti saok ken tungtungpalenna ida, ibagak kadakayo no ania ti kaiyariganna.

⁴⁸ Kaiyariganna ti tao nga nagpatakder ti balay, nagkali ti nauneg nga abot iti daga ket nagpatakder iti pundasyon ti balayna iti rabaw ti bato. Idi immay ti layos, dinungpar ti dadakkel nga allon dayta nga balay, ngem pulos nga saanna nga nagungon gapu ta naipatakder a sititibker.

⁴⁹ Ngem ti tao nga dumdumngeg kadagiti sasaok ken saanna nga tungtungpalen ida, kaiyariganna ti tao nga nagpatakder ti balayna iti rabaw ti daga nga awanan ti pundasyon. Ket idi dinungpar dagiti dadakkel nga allon dayta nga balay, narba nga sigud ken naminpinsan a nadadael.

7

¹ Kalpasan nga nalpas ni Hesus ti amin nga ibagbagana nga dingdinggen dagiti tattao, simrek isuna idiay Capernaum.

² Adda adipen ti maysa nga senturion, nga napateg kenkuana, agsaksakit ken dandanin matay.

³ Ngem idi nangngeganna ti maipapan ken ni Hesus, nangibaon ti senturion kadagiti panglakayen dagiti Judio tapno kiddawenda nga umay ket isalakanna ti adipenna manipud iti pannakatay.

⁴ Idi nakaasidegdan ken ni Hesus, nagpak-pakaasida kenkuana iti kasta unay a kunada, "Maikari isuna nga aramidem daytoy para kenkuana,

⁵ agsipud ta ipatpategna unay daytoy nga nasiontayo ken nangipatakder ti sinagoga para kadatayo."

⁶ Intultuloy ni Hesus iti pannagnana ket kim-muyog kadakuada. Ngem idi saanen nga adayo isuna manipud iti balay, nangibaon ti senturion kadagiti gagayyemna nga mangibaga kenkuana, “Apo saanmon nga parigaten ta bagim, gapu ta saanak nga maikari nga masapul a sumrekka iti sirok iti bubungak.

⁷ Gapu iti daytoy, saanko pay nga inbilang toy bagik nga mabalin nga maikari nga umasideg kenka, ngem iyebkas mo laeng ti sao ket maim-bagan ti adipenko.

⁸ Ta uray siak met ket taoak nga naikabil iti babaen ti turay ken addaanak met kadagiti soldado nga adda iti sirukko. Ibagak iti maysa, 'Mapanka,' ket mapan isuna, ken iti maysa pay, 'Umayka,' ket umay isuna, ken iti adipenko, 'Aramidem daytoy', ket aramidenna.”

⁹ Idi nangngegan ni Hesus daytoy, nasdaaw unay kenkuana, ket simmango ngarud kadagiti tattao nga sumursurot kenkuana ket kinunana, “Ibagak kadakayo, awan pay nasarakak uray ditoy Israel nga siasinoman nga addaan ti dakkel nga pammati.”

¹⁰ Ket dagiti naibaon, nagsublida iti balay ket nasarakanda nga nasalun-aten ti adipen.

¹¹ Iti saan unay a nabayag kalpasan dayta, napasamak nga agdaldalyasat ni Hesus iti siudad nga maaw-awagan ti Nain. Dagiti adalanna ket kimmuyog kenkuana ken simmurot met ti nakaad-adu nga tattao.

¹² Idi umas-asidegen iti ruangan ti siudad, pagammoan, adda natay nga tao nga bagbagka-tenda nga paruar, nga maymaysa nga anak nga

lalaki ti inana.

¹³ Isu ket balo a babai, ken kaduana iti adu met bassit nga tattao iti dayta nga siyudad. Idi makitana isuna, iti Apo ket kasta unay ti pan-nakatignay ti asina para kenkuana ket kinunana kenkuana, “Saanka nga agsangit”.

¹⁴ Ket nagpasango ni Hesus ket sinagidna iti pagibagbagkatan ti bangkay, ket nagtalinaed met nga sitatakder dagiti agbagbagkat. Kinunana, “Agtutubo, ibagak kenka, bumangonka”.

¹⁵ Nagtugaw ti natay a lalaki nagtugaw ken nangrugi nga nagsao. Ket inyawat ni Hesus iti inana.

¹⁶ Ket inabak ida amin iti buteng. Inday-dayawda ngarud iti Dios, ibagbagada, “Natan-ok nga propeta iti timmaud kadatayo” ken “Iti Dios kimmita kadagiti tattaona.”

¹⁷ Daytoy nga damag maipanggep ken ni Hesus ket nagwaras iti intero nga Judea ken kadagiti amin nga kabangibang nga rehion.

¹⁸ Dagiti adalan ni Juan imbagada kenkuana amin dagitoy nga banbanag.

¹⁹ Inayaban ngarud ni Juan ti dua kadagiti adalanna ket imbaonna ida iti Apo nga mangibaga, “Sika kadi diay Umayto, wenno adda pay kadi sabali a tao nga inkami biroken?”

²⁰ Idi nakaasidegdan ken ni Hesus, kinuna dagiti lallaki, “Ni Juan nga Mammunniag imbaonna kami nga mangibaga kenka “Sika kadi diay Umayto, wenno adda pay kadi sabali nga tao nga inkami biroken?””

²¹ Iti dayta nga oras, pinaimbagna iti adu nga tattao manipud saksakit ken an-anayenda ken

manipud kadagiti dakes nga espiritu, ken pinat-ganna nga dagiti bulsek nga tatto ket makakita.

²² Simmungbat ni Hesus ket kinunana kadakuada, “Inton pumanaw kayo, ipakaammoyo ken ni Juan no ania dagiti nakita ken nangngeganyo. Makakitan dagiti bulsek nga tattao, makapagnan dagiti pilay nga tattao, malinlinisanen dagiti addaan iti ketong, makanggegen dagiti tuleng nga tattao, mapagpagungaren dagiti natay nga tattao, ken makaskasabaanen iti naimbag a damag dagiti agkasapulan.

²³ Iti tao nga saan nga agsardeng nga mamati kaniak gapu kadagiti aramidko ket nabendisio-nan.”

²⁴ Idi nakapanawen dagiti babaonen ni Juan, inrugi ni Hesus nga inbaga kadagiti tattao iti maipanggep ken ni Juan, “Ania ti napanyo kinita idiyang let-ang? Runo kadi nga gungungunen ti angin?”

²⁵ Ngem ania ti napanyo kinita? Maysa kadi nga tao nga nagkawes iti nalukneng a pagan-anay? Kitaenyo, dagiti tattao nga nakakawes iti napipintas nga pagan-anay ken agbibiyag nga aglaplapusanan, agnanaedda kadagiti palasio ti ar-ari.

²⁶ Ngem ania ti napanyo kinita? Maysa kadi nga propeta? Wen, ibagak kadakayo, nangnangruna pay ngem maysa nga propeta.

²⁷ Isuna daytoy pakaiturungan iti naisurat, 'Kitaenyo, ibaonko iti mensaherok sakbay iti rupam, nga mangisagana iti dalanmo sakbay kenka.'

²⁸ Ibagak kadakayo, nga kadagiti inyanak dagiti babbai, awan iti natantan-ok pay ngem ni Juan, ngem iti kababaan nga tao iti pagarian ti Dios ket natantan-ok pay ngem isuna.”

²⁹ Idi nangngegan dagiti tattao daytoy, pakairamanan dagiti agsingsingir iti buis, impaduyakyakda nga nalinteg iti Dios. Karaman isuda kadagiti nabautisaran iti bautisar ni Juan.

³⁰ Ngem dagiti Pariseo ken nalalaing iti linteg dagiti Judio nga saan a nagpabautisar kenkuana, nilaksidda iti kinasirib ti Dios a para kadakuada.

³¹ “Ania ngarud iti mabalin ko nga pangiyaspingan kadagiti tattao tatta nga kapututan? Ania kadi iti pakaiyaspinganda?

³² Kasla da la ubbing nga agga-ayam idiaiy pagtagilakuan nga agtutugaw ken ay-ayabanda iti tunggal maysa nga kunada, 'Pinatukarmi ti plauta para kadakayo, ket dikay met nagsala. Nagladingit kami, ket dikay met nagsangit.'

³³ Agsipud ta immay ni Juan nga Mammunniag a saan nga mangmangan ti tinapay ken saan nga nagin-inom iti arak, ket ibagbagayo, 'Adda demonyona.'

³⁴ Immay ti Anak ti Tao ket nangan ken nagingnom ket kunayo, 'Kitaenyo, narawet daytoy nga tao ken mammartek, gayyem dagiti agsingsingir ti buis ken dagiti managbasol.'

³⁵ Ngem iti sirib ket maipakita a nalinteg babaen kadagiti amin nga annakna.”

³⁶ Itatta, adda maysa nga Pariseo nga mangkidkiddaw ken Hesus nga makipangan kenkuana. Isu nga kalpasan a nakastreken ni Hesus iti balay ti Pariseo, insanggirna idiaiy ayan iti lamisaan

tapno mangan.

³⁷ Pagammoan, adda maysa nga babai iti dayta nga ciudad, nga isuna ket managbasol. Naammoanna nga adda ni Hesus nga agsangsanggir idiy balay ti Pariseo, ket napan isuna ken nangitugot iti bangbanglo nga naikabil iti alabastro nga fraskita.

³⁸ Nagtakder iti likudan ni Hesus nga asideg iti sakaananna ken nagsangit. Ket inrugina nga binasa iti luana dagiti saka ni Hesus, ket pinunasanna ida iti buokna, inagepna dagiti sakana ken binukbukanna ida ti bangbanglo.

³⁹ Idi nakita daytoy iti Pariseo nga nangawis ken ni Hesus, pinanunotna iti bagina nga kunana, “No daytoy nga tao ket propeta, ammona koma no siasino ken no ania nga klase nga babai iti mangsagsagid kenkuana, nga isu ket managbasol.”

⁴⁰ Simmungbat ni Hesus ket kinunana kenkuana, “Simon, adda iti banag nga ibagak kenka.” Kinunana, “Ibagam, Maestro!”

⁴¹ Kinuna ni Hesus, “Adda iti dua nga nakautang iti maysa nga agpapautang. Diay maysa ket nakautang iti limagasut nga dinario, diay met maysa ket limapulo nga dinario.

⁴² Gapu ta awan kuartada nga pagbayad, pinakawanna ida nga dua. Ngarud, siasino ti kadakuada iti ad-adda nga mangayat kenkuana?

⁴³ Simmungbat ni Simon kenkuana ket kinunana, “Panagkunak ket diay ad-adu iti napakawan nga utangna.” Kinuna ni Hesus kenkuana, “Usto dayta a panangikeddengmo.”

⁴⁴ Sinango ni Hesus ti babai ket kinuna ken

Simon, “Makitam daytoy nga babai. Simrekak iti balay mo. Awan danum nga intedmo kaniak para kadagiti sakak, ngem isuna, babaen iti luana, binasana dagiti sakak ken pinunasanna ida iti buokna.

⁴⁵ Dinak impaayan iti agep, ngem isuna, manipud simmangpetak, saan nga nagsardeng nga nangag- agep kadagiti sakak.

⁴⁶ Saanmo nga binukbukan daytoy ulok iti lana, ngem binukbukanna dagiti sakak iti bangbanglo.

⁴⁷ Gapu iti daytoy, ibagak kenka nga isuna nga adu iti nagbasolanna ken napakawan iti adadu ket dakdakel met ti panagayatna. Ngem iti basbassit iti napakawan kenkuana, bassit laeng iti panagayatna.”

⁴⁸ Ket imbagana iti babai, “Napakawanen dagiti basbasolmo.”

⁴⁹ Dagiti amin nga agsangsanggir sadiay ket inrugida nga kinuna iti maysa ken maysa kadakuada, “Siasino daytoy nga agpakawan pay kadagiti basbasol?”

⁵⁰ Ket kinuna ni Hesus iti babai, “Ti pammatim ket insalakannaka. Mapanka nga sitalna”.

8

¹ Napasamak nga dagus kalpasanna nga nangrugi ni Jesus nga nagdalyasat iti nadumaduma nga ciudad ken barrio, nga nangikaskasaba ken nangiwarwaragawag iti naimbag a damag maipapan iti pagarian ti Dios ket simmurot kenkuana dagiti sangapulo ket dua,

² ket kasta met dagiti babbai a napaimbag manipud kadagiti dakes nga espiritu ken saksakit. Isuda da Maria nga napanaganan Magdalena, nga nawayawayaan manipud iti pito a demonio,

³ ni Juana nga asawa ni Cusa, nga mangimatmaton kadagiti sanikua ni Herodes, ni Susana, ken dagiti dadduma nga adu a babbai, nga nangipaay para iti kasapulanda nga nagtaud kadagiti sanikuada.

⁴ Itatta, idi adda adu a tattao ti naguurnong, nga pakairamanan dagiti tattao nga um-umay kenkuana manipud kadagiti adu a nadumaduma nga siudad, nagsarita isuna kadakuada babaen iti pangngarig.

⁵ “Rimmuar ti mannalon nga napan nagmula iti bukbukel. Kabayatan ti panagmulana, adda dagiti bukbukel nga natinnag iti igid ti dalan ket napayatpayatan ken sinippayot dagiti billit ti tangatang.

⁶ Dadduma nga bukbukel ket natinnag iti nabato a daga ket apaman a dimmakel dagitoy nga mulmula, nanglaylayda, gapu ta awan ti pakabasaanda.

⁷ Addamet dagiti bukbukel nga natinnag kadagiti nasisiit nga mulmula, ket dagiti nasiit nga mulmula ket dimmakel nga kadua dagiti bukbukel ken nangleppes kadakuada.

⁸ Ngem dadduma kadagiti bukbukel ket natinnag iti nadam-eg nga daga ket pinataudna ti mula nga sangagasut a daras pay ti kaaduna.” Kalpasan nga naibaga ni Hesus dagitoy a banbanag, impukkawna, “Siasinoman iti addaan iti lapayag nga dumngeg, dumngeg koma.”

⁹ Ket dagiti adalanna dinamagda no ania ngata iti kaipapanan daytoy a pangngarig.

¹⁰ Kinuna ni Hesus kadakuada, “Naikkan kayo iti pribilehio nga mangawat kadagiti misterio iti Pagarian ti Dios, ngem dagiti dadduma a tattao ket masuruan laeng kadagiti pangngarig, tapno, 'uray makitada didanto metlaeng a makita ken mangngeganda didanto metlaeng maawatan.'

¹¹ Itatta daytoy ti kaipapanan iti pangngarig. Ti bukel ket isu iti sao ti Dios.

¹² Dagiti bukbukel nga natinnag iti igid ti dalan ket dagiti tattao nga nakanggeg iti sao, ngem umay ti diablo ket alaenna ti sao manipud iti pusoda, tapno saanda a mamati ken maisalakan.

¹³ Ket dagiti met natinnag iti nabato a daga ket dagiti tattao nga idi nangngegan da iti sao, inawatda a siraragsak, ngem awan ti uray maysa a ramutda; mamati da laeng iti apagdarikmat, ket no dumteng ti tiempo ti pannubok, umadayoda.

¹⁴ Dagiti bukbukel nga natinnag kadagiti nasiit nga mulmula ket dagiti tattao nga dimngeg iti sao, ngem iti panagdalyasat da iti dalanda, maleppesda kadagiti pakadanagan ken kinabaknang ken ragragsak iti daytoy a biag, ken isut' gapuna nga awan ti maibungada nga maluom.

¹⁵ Ngem dagiti bukbukel nga natinnag iti nasayaat a daga, dagitoy dagiti tattao nga, adaan iti napudno ken naimbag a panagpuspuso, kalpasan nga nangngeganda iti sao, salimetmetanda ken agbungada nga adda ti panagananus.

¹⁶ Itatta, awan ti siasinoman, nga idi napasgedanna ti pagsilawan, kalubanna iti malukong

wenno ikabilna iti sirok ti papag. Ngem ketdi, ikabilna iti umiso nga paggiananna, tapno iti tumunggal maysa nga sumrek, makitada ti lawag.

¹⁷ Ta awan iti nailemmeng, nga saan nga maipakaammo, wenno aniaman a palimed, nga saan nga maammoan ken masilawan.

¹⁸ Isu nga agannad kayo no kasano iti pinagdenggegyo, gapu ta siasinoman nga addaan, ket isu maikkan pay iti ad-adu, ken siasinoman nga awanan, manipud kenkuana ket maala uray pay ti pagarupenna nga adda kenkuana.”

¹⁹ Kalpasan ket ni nanang ken dagiti kakabsat ni Hesus ket immay kenkuana, ngem saanda nga makaasideg kenkuana gapu iti adu nga tattao.

²⁰ Ket naimbaga kenkuana, “Ti inam ken dagiti kakabsatmo a lallaki ket addada nga agtatakder idiy ruar, kayatdaka a makita.”

²¹ Ngem simmungbat ni Hesus ket kinunana kadakuada, “Ti inak ken kakabsatko ket dagiti dumngeg iti sao ti Dios ken tungpalenda.”

²² Ket napasamak iti maysa kadagidiay nga alaldaw nga naglugan ni Hesus ken dagiti adalan iti bangka, ket kinunana kadakuada, “Mapan tayo idiy ballasiw iti dan-aw.”

²³ Ket naglayagda. Ngem kabayatan nga aglaylayagda, nakaturog ni Hesus, ket immay ti bagyo nga binuyugan iti napigsa unay nga angin idiy dan-aw, ket diay bangkada ket mangrugi nga mapunno iti danum, ket addadan iti kasta unay a peggad.

²⁴ Ket dagiti adalan ni Hesus ket immayda kenkuana ket riniingda isuna, kunada, “Apo! Apo! Nganngani tayo nga matayen!” Nakariing

isuna, ket tinubngar na iti angin ken ti narungsot a danum ket nagsardengda, ken adda iti linak.

25 Ket kinunana kadakuada, “Ayan ti pam-matiyo?” Iti butengda, nasdaawda unay, ket kinunada iti tumunggal maysa, “Siasino ngarud daytoy, ta mandaranna uray dagiti angin ken iti danum, ket agtugnogda kenkuana?”

26 Nakadanunda iti rehion ti Gerasenes, nga kabangibang ti Galilea.

27 Idi bimmadek ni Hesus iti daga, adda iti maysa a lalaki nga naggapo iti siudad a simmabat kenkuana, ket daytoy a lalaki ket linuganan dagiti demonio. Iti naunday a panawen saan isuna nga agus-usar iti kawkawes, ken saan isuna nga aggigian iti balay, no di ket idiaiy sementeryo.

28 Idi nakitana ni Hesus, nagikkis isuna, ken nagpakleb iti sangoananna. Ket iti napigsa a balikas kinunana, “Ania ti biangko kenka, Hesus, Anak iti Kangatoan a Dios? Agpakpakaasi-ak kenka, saannak nga parigaten.”

29 Ta manmandaran ni Hesus ti narugit nga espiritu nga rumuar manipud iti lalaki, gapu ta masansan nga tengelenna isuna. Uray no galutanda iti kadmada ken kawkawar ken bantayanda pay, ket mapugsatna latta iti galutna ken iturong latta ti demonio idiaiy let-ang.

30 Ket nagsaludsod ni Hesus kenkuana, “Ania ti nagan mo?” Ket kinunana, “Sangaarban,” ta adu dagiti demonio nga limmugan kenkuana.

31 Intultuloy dagiti demonio iti nakipagpak-pakaasi ken ni Hesus nga saanna koma ida nga mandaran nga mapan idiaiy yuyeng.

³² Ita ti arban dagiti adu a babbaboy ket adda idiay nga mangmangan idiay turod, ket indawat dagiti demonio nga palubosanna isuda nga lumugan kadagiti babbaboy. Pinalubosanna isuda nga aramidenda dayta.

³³ Isu nga dagiti demonio ket rimuarda manipud iti dayta nga tao ken simrekda kadagiti babbaboy, ket ti arban ket nagap-apurada nga bimmaba iti turod nga agturong iti dan-aw ket nalmesda.

³⁴ Idi nakita dagiti tattao nga agay-aywan kadagiti babbaboy ti napasamak, naglibasda ket impadamagda iti siudad ken iti kadagiti barbario.

³⁵ Isu nga dagiti tattao nga nakanggeg maipanggep iti daytoy, rimmuarda nga mangkita no ania iti napasamak, ket immayda ken ni Hesus ket nasarakanda ti lalaki nga rimuaran dagiti demonio. Nakabadon isuna ken addan iti nalimbong a panagpanpanunotna, nakatugaw iti sakaan ni Hesus, ket nagbutengda.

³⁶ Ket dagiti nakakita iti daytoy nga napasamak ket imbagada kadagiti dadduma no kasano nga naisalakan ti lalaki nga inadipen dagiti demonio.

³⁷ Amin dagiti tattao iti rehion ti Gerasenes ken dagiti adda iti aglawlawda nga lugar, kinid-dawda ken ni Hesus nga panawanna ida, gapu ta tinengngel ida iti nalaus a panagbuteng. Isu nga naglugan isuna iti bangka nga agsubli.

³⁸ Diay lalaki nga nagtalawan dagiti demonio ket nagpapakaaasi ken ni Hesus nga palubosanna isuna nga sumurot kenkuana, ngem pinagawid isuna ni Hesus, a kunana,

³⁹ “Agsubli ka iti balaymo ken ipakaammom amin nga naindaklan a banbanag nga inaramid ti Dios para kenka.” Nagawid ngarud ti lalaki ket inwaragawagna iti entero nga siudad dagiti naindaklan a banbanag nga inaramid ni Hesus para kenkuana.

⁴⁰ Iti panagsubli ni Hesus, inawat isuna dagiti adu nga tattao, ta agur-urayda amin kenkuana.

⁴¹ Pagammoan, immay iti lalaki nga managan Jairo, ket maysa isuna kadagiti mangidadaulo iti sinagoga. Nagpakleb ni Jairo iti sakaan ni Hesus ket kiniddawna nga mapan koma isuna idiy balayna,

⁴² ta addaan isuna iti kakaisuna nga anak a babai, nga agtawen iti sangapulo ket dua, ken isuna ket matmatayen. Ngem iti ipapanna, dagiti adu nga tattao ket inaribungbunganda isuna.

⁴³ Adda babai sadiay nga agpadpadara iti lasud ti sangapulo ket dua a tawen ket nagastosnan amin nga kuartana kadagiti mangngagas, ngem saan nga napaimbag ti siasinoman kadakuada.

⁴⁴ Napan isuna iti likudan ni Hesus ket sinagidna iti laylayan ti badona, ket dagdagus nga nagsardeng ti panagpagpadarana.

⁴⁵ Kinuna ni Hesus, “Siasino ti nangsagid kaniak?” Idi amin ket nagsaan, kinuna ni Pedro, “Apo, nagado dagiti tattao nga mangliplipit kenka ken mangar-aribungbung kenka.

⁴⁶ Ngem kinuna ni Hesus, “Adda iti nangsagid kaniak, ta ammok nga adda iti pannakabalin nga rimuar manipud kaniak.”

⁴⁷ Idi makita ti babai nga saannan nga mailem-meng iti inaramidna, immasideg ti babai nga

agpigpigerger. Nagpakleb iti sangoanan ni Hesus, ket imbagana iti sangoanan dagiti tattao ti makagapu no apay nga sinagidna ni isuna ken no kasano isuna nga nagimbag a dagus.

⁴⁸ Ket kinunana kenkuana, “Anak a babai, ti pammاتم isu ti nangpaimbag kenka. Mapanka a sikakappia.”

⁴⁹ Idi manarimaan isuna nga agsasao, adda ti immay nga naggapu iti balay ti mangidadaulo iti sinagoga, nga kunana, “Diay anak mo nga babai ket natayen. Saan mon nga singaen ti manursuro.”

⁵⁰ Ngem idi nangngeg ni Hesus daytoy, sinungbatanna isuna, “Saanka nga agbuteng. Mamati ka laeng, ket maisalakan isuna.”

⁵¹ Ket idi nakasangpet iti balay, saan na nga pinalubusan ti siasinoman nga makiserrek kenkuana malaksid kada Pedro, Juan, Santiago, ken ti ama ti ubing a babai, ken ti inana.

⁵² Itatta, amin dagiti tattao sadiay ket agladladingit ken sangsangitanda isuna, ngem kinunana, “Saan kayo nga agsangit. Saan isuna nga natay, ngem matmaturog laeng.”

⁵³ Ngem kinatawaanda isuna nga inum-umsi, ta ammoda isuna ket natayen.

⁵⁴ Ngem isuna, innalana ti ima ti ubing nga babai, immawag a kunana, “Ubing, buman-gonka.”

⁵⁵ Ket nagsubli ti espiritu na, ket bimmangon a dagus isuna. Inbilinna nga adda ti maited kenkuana nga kanenna.

⁵⁶ Dagiti nagannakna ket nasdaaw, ngem binilinna ida nga awan ti pangibagaanda iti

napasamak.

9

¹ Inayabanna dagiti sangapulo ket dua, ken inikkanna isuda iti pannakabalin ken turay kadagiti amin nga demonio ken mangagas kadagiti saksakit.

² Imbaonna isuda nga rumuar nga mangikasaba iti pagarian ti Dios ken mannpaidbag kadagiti masakit.

³ Kinunana kadakuada “Dikayo mangitugot iti uray ania iti panagdalyasatyo- uray sarukod, uray pitaka, uray tinapay, uray kuarta wenno dua nga pagan-anay.

⁴ Aniaman nga sumrekanyo a balay, agtalinaed kayo sadiay agingga pumanaw kayo iti dayta nga lugar.

⁵ No maipanggep kadagiti saan nga umawat kadakayo, inton pumanaw kayo iti dayta nga siudad, pagpagenyo dagiti tapok iti saksakayo kas pammaneknek nga maibusor kadakuada.”

⁶ Ket pimmanawda nga napan kadagiti il-ili, nga mangikaskasaba iti naimbag nga damag ken mangpapaimbag kadagiti tattao iti sadinnoman.

⁷ Itatta ni Herodes, nga tetraka, nangngegna amin dagitoy a mapaspasamak ket nariribukan unay, gapu ta ibagbaga dagiti dadduma nga ni Juan nga Mammuniag ket nagungar manipud ken ni patay,

⁸ ken dagiti dadduma nagparang kano ni Elias, ken dagiti dadduma ket maysa kano kadagiti propeta idi un-unana nga panawen ket nagbiag manen.

9 Kinuna ni Herodes, “Pinapugotak ni Juan, ngem maipanggep iti siasino daytoy nga mangmangngegak nga banbanag? “Ket ni Herodes pinadas nga mangbiruk iti wagas tapno makitana ni Hesus.

10 Idi nagsublin dagiti naibaon, imbagada kenkuana iti amin nga inaramidda. Intugotna isuda ket napan isuna iti siudad nga maawagan Betsaida.

11 Ngem nangngegan daytoy dagiti adu nga tattao ket sinurotda isuna ket inawatna ida, ken nagsao kadakuada maipanggep iti pagarian ti Dios, ken innagasanna dagiti agkasapulan ti pannakapaimbag.

12 Ket idi mumalemen, napan kenkuana dagiti sangapulo ket dua ket kinunada, “Pagawidemon dagiti tattao tapno mapanda kadagiti il-ili ken barbarrio nga agsapul iti pagdagusan ken makan gapu ta adda tayo iti lugar nga awan matagtagitao.”

13 Ngem kinunana kadakuada, “Ikkanyo ida ti kanenda.” Kinunada, “Ti adda kadatayo ket lima laeng a tinapay ken dua a lames, malaksid nga mapan kami gumatang ti taraon para kadagitoy amin nga adu a tattao.”

14 Adda idi ti agarup nga lima ribu a lallaki nga adda sadiay. Ket kinunana kadagiti adalanna, “Pagtugawenyo isuda nga nabunggubunggoy iti saglilima pulo.”

15 Kasta ngarud ti inaramidda dayta, ket nagtugaw amin dagiti tattao.

16 Innalana ti lima nga tinapay ken ti dua nga lames, ket timmangad sadi langit, benendision-

anna ida, ket pinispisina, ken intedna kadagiti adalanna tapno maiwaras kadagiti tattao.

¹⁷ Ket nanganda amin ken napnekda, ket dagiti nabati nga taraon ket naurnong ket napunno iti sangapul ket dua nga basket.

¹⁸ Ket napasamak nga kabayatan nga agkarkararag isuna iti bukodna, kaduana dagiti adalanna, ket sinaludsodna kadakuada, nga kunana, “Siasinoak kano iti panagkuna dagiti tattao?”

¹⁹ Simmungbatda, ket kinunada, “Juan nga Mammuniag,” ngem kuna dagiti dadduma nga Elias, ken kuna dagiti dadduma nga maysa kadagiti propeta idi un-unana nga panawen ket nagbiag manen.

²⁰ Kinunana kadakuada, “Ngem siasinoak iti pinagkunayo?” Simmungbat ni Pedro a kunana, “Ti Kristo a naggapu iti Dios.”

²¹ Ngem iti panangballaagna kadakuada, binilin ida ni Hesus nga awan ti pangibagaanda iti daytoy,

²² a kunana nga iti Anak ti Tao ket masapul nga agsagaba iti adu nga banbanag, umsien dagiti panglakayen ken panguloen a papadi ken es-criba, mapapatay, ken mapagungar iti maikatlo nga aldaw.

²³ Kinunana kadakuada amin, “No siasinoman ti mayat nga sumurot kaniak, masapul ngarud nga lipatenna ti bagina, baklayenna ti krusna iti inaldaw ket sumurot kaniak.

²⁴ Siasinoman ti mangpadas nga mangispal iti biagna ket mapukawna, ngem siasinoman nga mangpukaw iti biagna gapu kaniak, ket

maispalna.

²⁵ Ania ti magunguna iti tao, no matagikuana ti intero a lubong, ngem mapukawna wenno maawan kenkuana ti bukodna a bagi?

²⁶ Siasinoman ti mangibain kaniak ken kadagiti sasaok, isu ibainto met ti Anak ti Tao inton umay iti kukodna a dayag, ken iti dayag ti Ama ken dagiti nasantoan nga anghel.

²⁷ Ngem sipupudno nga ibagak kadakayo, adda dagiti dadduma kadakayo nga agtaktakder ditoy, a saandanto a maramanan ti patay agingga a makitada ti pagarian ti Dios.”

²⁸ Ket napasamak did garup walo nga aldaw ti napalabas kalpasan nga sinarita ni Hesus dagitoy a sasao nga inkuyog na ni Pedro, ni Juan, ken Santiago, ket simmang-atda iti bantay tapno agkararag.

²⁹ Kabayatan iti panagkararagna, nagbaliw ti langa ti rupana, ken dagiti kawesna ket nagbalin nga puraw ken makasisirap.

³⁰ Pagammoan, adda dua nga lallaki nga makisarsarita kenkuana! Isu da Moises ken Elias,

³¹ nga sidadayag ti langada. Ket nagsaritaanda ti maipanggep iti ipapanawna, nga umadanin nga tungpalenna idiay Jerusalem.

³² Itatta, ni Pedro ken dagiti kakadduana ket adda nga nakaturogdan. Ngem idi nakariingdan, nakitada iti dayagna ken dagiti dua nga lallaki nga makitaktakder kenkuana.

³³ Iti napasamak ket, kabayatan nga umadayuda ken ni Hesus, kinuna ni Pedro kenkuana, “Apo, nasayaat ta adda kami ditoy ket masapul nga agaramid kami iti tallo nga

kalapaw. Ipalubosmo nga iyaramidandaka ti mays, maysa para ken ni Moises, ken maysa para ken ni Elias.” Di na ammo ti ibagbagana.

³⁴ Ket kabayatan a sarsaritaenna dagitoy nga banbanag, ti ulep ket bimmaba a nangli-nong kadakuada; ket nagbutengda kabayatan ti pananglawlaw ti ulep kadakuada.

³⁵ Adda ti timek nga naggapo iti ulep, a kunana, “Daytoy ti pinilik nga Anakko. Dumngegkayo kenkuana.”

³⁶ Idi nalpas iti timek, maymaysan ni Hesus. Nagulimekda, ken kadagidiay nga al-aldaw, awan ti nangibagaanda kadagiti banbanag nga nakitada.

³⁷ Ti napasamak ket, iti simmaruno nga aldaw, idi nakababadan manipud iti bantay, ket sinabat isuna ti adu nga tattao.

³⁸ Pagammoan, maysa nga tao manipud kadagiti adu nga tattao ti nagpukkaw a kunana, “Manursuro, ipakpakaasik kenka nga kitaem kuma ti anak ko nga lalaki, ta maymaysana nga anak ko.”

³⁹ Kitaem, parparigaten ti espiritu, ket kella-at nga agikkis isuna, ken papayegpegenna ken paglabutabenna ti ngiwatna. Isu ket pumanpanaw kenkuana ngem agparigat, ket dangranna iti kasta unay nu pumanaw.

⁴⁰ Nagpakpakaasiak kadagiti adalam nga pilitenda nga papanawen kenkuana, ngem saanda met kabaelan.”

⁴¹ Simmungbat ni Hesus ket kinunana, “Dakayo nga saan a mamatpati ken managdakdakes a kaputotan, kasano ti kabayag

nga masapul a makipagtalinaedak kadakayo ken iti panaganusko kadakayo? “Iyegmo ditoy ti anak mo.”

⁴² Iti iyaasideg ti ubing a lalaki, tinumba ti demonio isuna ken winagwagna ti napalalo. Ngem tinubngar ni Hesus ti narugit nga espiritu, ket pinaimbagna ti ubing a lalaki, ken insubli iti amana.

⁴³ Ket nasdaawda amin iti kinabileg ti Dios. Ngem kabayatan nga masmasdaaw iti amin kadagiti banbanag nga inaramidna, kinunana kadagiti adalanna,

⁴⁴ “Bay-anyo a dagitoy nga balikas ket sumrek iti kaunggan ti lapayagyo, ta iti Anak ti Tao ket maiyawat kadagiti ima dagiti tattao.”

⁴⁵ Ngem saanda nga naawatan ti kayat a sawen daytoy a balikas, ta nailimed kadakuada, isu nga saanda nga maawatan. Agamak da nga agsaludsod kenkuana maipanggep iti dayta nga balikas.

⁴⁶ Ket nangrugi ti maysa nga riri kadakuada no siasino ti katatan-okan.

⁴⁷ Ngem ni Hesus, gapu ta ammo na no ania ti kunkunaenda iti puspusoda, nangala iti bassit nga ubing, ket inyabayna kenkuana,

⁴⁸ ket kinunana kadakuada, “No adda umawat iti bassit nga ubing a kas daytoy gapu iti naganko, siak met laeng ti inna aw-awaten, ket no adda umawat kaniak, aw-awatenna metlaeng isu a nangibaon kaniak. Ta ti tao nga kababaan kadakayo amin ket isu iti katatan-okan.”

⁴⁹ Simmungbat ni Juan ket kinunana, “Apo, adda ti nakitami nga mangpakpaksiat ti demonio babaen iti naganmo ket pinasardeng mi isuna,

gapu ta saan met nga sumursurot kadatayo.”

⁵⁰ Ngem kinuna ni Hesus kenkuana, “Saanyo nga pasardengen isuna, agsipud ta siasinoman a saan nga mangbusor kadakayo ket para kadakayo.”

⁵¹ Iti napasamak ket, bayat nga umas-asidegen ti al-aldaw nga yuulina sadiay langit, sipapasged isuna nga impatalgedna ti rupana nga mapan idiaay Jerusalem.

⁵² Nangibaon isuna iti mensahero nga immuna ngem isuna, ket napanda ken simrekda iti maysa a barrio idiaay Samaria tapno agsaganada para kenkuana.

⁵³ Ngem dagiti tattao sadiay, saanda nga inawat isuna, gapu ta impatalgedna ti rupana nga mapan idiaay Jerusalem.

⁵⁴ Ket idi nakita daytoy dagiti adalan na nga ni Santiago ken Juan, kinunada, “Apo, kayat mo kadi nga mangbilin kami ti apoy nga bumaba manipud langit ket dadaelenna isuda?”

⁵⁵ Ngem ni Hesus timmalyaw ken tinubngar na isuda.

⁵⁶ Ket napanda iti sabali nga barrio.

⁵⁷ Bayat nga magmagnada iti dalanda, adda ti nagkuna kenkuana, “Sumurutak kenka uray sadino ti papanam.”

⁵⁸ Kinuna ni Hesus kenkuana, “Dagiti lobo ket adda abutda, ken dagiti billit iti tangatang ket adda umokda, ngem iti Anak ti Tao ket awan ti sadinnoman a pangiiddaanna iti ulo na.”

⁵⁹ Ket kinunana iti sabali a tao, “Sumurot ka kaniak.” Ngem kinunana, “Apo, palubosannak pay nga umuna a mapan ipunpon ni tatangko.”

⁶⁰ Ngem kinunana kenkuana, “Bay-am nga dagiti natay ti mangipunpon kadagiti bukodda a minatay, ngem mapanka ket ipakaammom iti amin nga disso iti pagarian ti Dios.”

⁶¹ Sabali manen nga tao ti nagkuna, “Sumurotak kenka, Apo, ngem ipalubos mo pay nga umuna nga mapanak agpakada kadagiti kabbalayko.”

⁶² Ngem kinuna ni Hesus kenkuana, “Awan ti siasinoman, a kalpasan nga ingkabilna iti imana iti arado ket agtalyatalyaw iti likudanna, ti maikari iti Pagarian ti Dios.”

10

¹ Itatta, kalpasan dagitoy nga banbanag, nangdutok ti Apo iti pitopulo a dadduma pay, ket imbaonna ida a sagdudua nga umuna iti kada siudad ken lugar nga panggepna mismo nga papanan.

² Kinunana kadakuada, “Nagadu iti maapit, ngem bassit dagiti trabahador. Ngarud, darasenyo a mangikararag iti Apo ti panagapit, tapno mangibaon iti adu nga trabahador iti panagapitna.

³ Mapankayon iti dalanyo. Kitaenyo, ibaonkayo a kas kadagiti kordero iti nagtetengngaang dagiti lobo.

⁴ Saan kayo nga mangitugot iti kuarta, kambong, wenno sandalyas, ken saan kayo nga kumablaaw iti siasinoman iti dalan.

⁵ Iti sadinoman nga balay a sumrekanyo, ibagayo nga umuna, 'Kapia koma ti maadda iti daytoy nga balay.'

6 No adda ti tao iti kapia sadiay, mapan kenkuana dayta nga kapiayo, ngem no awan, agsubli kadakayo.

7 Agtalinaed kayo iti dayta nga balay, ket kanen ken inumenyo ti aniaman nga idasarda, agsipud ta iti trabahador ket adda karbenganna iti tangdanna. Saan kayo nga agbalaybalay.

8 Sadinoman nga siudad a sumrekanyo, ket awaten dakayo, kanenyo no ania ti maidasar kadakayo,

9 ken paimbagenyo dagiti masakit nga adda sadiay. Ibagayo kadakuada, 'Ti pagarian ti Dios ket immasidegen kadakayo.'

10 Ngem sadinoman nga siudad a sumrekanyo, ket saan dakayo nga awaten, rumuar kayo kadagiti kalkalsadana ket ibagayo,

11 'Uray pay dagiti tapok nga nagtaud iti siudadyo nga dimket kadagiti saksakami ket punasenmi a maibusor kadakayo! Ngem ammuenyo daytoy: Ti pagarian ti Dios ket immasidegen.'

12 Ibagak kadakayo nga inton dumteng ti aldaw ti panagukom, ad-adda nga maibturan pay iti para iti Sodoma ngem para iti dayta nga siudad.

13 Asika pay, Corazin! Asika pay, Betsaida! No dagiti nakaskasdaaw nga aramid nga naaramid kadakayo ket naaramid sadiay Tiro ken Sidon, nagbabawida koman idi pay laeng, a nakatugaw iti sako ken dapapo.

14 Ngem ad-adda nga maibturan pay iti para iti Tiro ken Sidon inton pannakaukom ngem iti para kadakayo.

15 Sika, Capernaum, panpanunotem kadi nga maitan-okka idiaiy langit? Saan, maipababa kanto nga maipan idiaiy hades.

16 Iti dumdumngeg kadakayo ket dumdumngeg met kaniak; ket iti manglaksid kadakayo ket linaksidnak met; ket iti manglaksid kaniak, linaksidna ti nangibaon kaniak.”

17 Dagiti pitopulo ket nagsubli a siraragsak, kunada, “Apo, uray dagiti demonio ket nagpaituray kadakami babaen iti naganmo.”

18 Kinuna ni Hesus kadakuada, “Binuybuyak ti pannakatinnag ni Satanas a kas kimat a naggapo idiaiy langit.

19 Kitaenyo, intedko kadakayo iti turay nga mangpayat kadagiti uleg ken manggagama, ken mangituray kadagiti amin nga pannakabalin ti kabusor, ket awan ti makadangran kadakayo iti uray aniaman nga wagas.

20 Uray no kasta, saan kayo nga agragsak iti daytoy laeng, a dagiti espiritu ket nagpaituray kadakayo, ngem ad-adda pay nga agragsak kayo ta naikitikiten dagiti nagnaganyo sadi langit.”

21 Iti dayta met laeng nga kanito, kasta launay ti ragsakna iti Espiritu Santo, ket kinunana, “Daydayawen ka, O Ama, Apo iti langit ken daga, gapu ta inlimed mo dagitoy nga banbanag kadagiti nasirib ken addaan pannakaawat, ket impakaammom dagitoy kadagiti saan nga nasuruan, kas kadagiti ubbing nga babassit. Wen, Ama, ta daytoy ket makaay-ayo iti imatang mo.”

22 “Amin nga banbanag ket naitalek kaniak manipud ken ni Amak, ket awan makaammo no siasino ti Anak no di laeng ti Ama, ken awan

makaammo no siasino ti Ama no di laeng ti Anak, ken iti siasinoman a kayat ti Anak nga pangipakaammoan kenkuana.”

²³ Simmango kadagiti adalanna, kinunana kadakuada laeng, “Nabendisionan dagiti makakita kadagiti banbanag nga nakitayo.

²⁴ Ibagak kadakayo nga adu a propeta ken ar-ari nga nangtarigagay nga makakita kadagiti banbanag nga makitkitayo, ngem saanda nga nakita dagidiay, ken mangngegan dagiti banbanag nga mangmangngegyo, ngem saanda nga nangngegan dagidiay.”

²⁵ Pagammoan, maysa a manursuro iti linteg dagiti Hudio ti timmakder ket pinadasna isuna, kinunana, “Manursuro, ania ti aramidek tapno matawidko ti biag nga agnanayon?”

²⁶ Kinuna ni Hesus kenkuana, “Ania ti naisurat iti linteg? Kasanu ti panangbasam iti dayta?”

²⁷ Simmungbat, ket kinunana, “Masapul nga ayatem ti Apo a Dios mo iti amin a pusom, iti amin a kararuam, iti amin a pigsam, ken iti amin a panunot mo, ken iti kaarrubam a kas iti bagim.”

²⁸ Ket kinuna ni Hesus kenkuana, “Kusto dayta insungbatmo. Aramidem daytoy, ket agbiagka.”

²⁹ Ngem ti manursuro, iti panangtarigagayna nga ikalintegangan iti bagina, kinunana ken ni Hesus, “Ket siasino ti kaarrubak?”

³⁰ Simmungbat ni Hesus nga kunana, “Adda tao nga sumalsalog manipud Jerusalem nga mapan idiay Jerico. Nasalawna dagiti agtatakaw, nga isu ti nangala kadagiti amin nga adda kenkuana, ken kinabkabila, ken imbatida nga

agbugbugsot.

³¹ Nairanrana met nga sumalsalog iti dayta nga dalan ti maysa nga padi, ket idi nakitana isuna, linabsanna a nagna iti bangir ti dalan.

³² Kasta met ti maysa a Levita, idi nakadanun iti dayta a lugar ket nakitana ti lalaki, linabsanna a nagna iti bangir ti dalan.

³³ Ngem adda maysa a Samaritano, kabayatan ti panagdalyasatna, dimteng iti ayanna. Idi nakitana isuna, natignay isuna a naasian.

³⁴ Inasitganna ken binaredbedanna dagiti sug-sugatna nga sinapsappoanna iti lana ken arak dagitoy. Insakayna iti bukodna nga ayup, sana impan iti balay a pagdadagusan, ken inaywananna isuna.

³⁵ Iti summaruno nga aldaw, nangiruar isuna iti dua nga denario ket intedna iti agpadpadagus, ken kinunana, 'Aywanam isuna, ken aniaman a sobra a magastom, inton agsubliak, bayadankanto.'

³⁶ Iti panagkunam, siasino kadagiti tallo ti kaarruba diay tao nga dinarup dagiti ag-tatakaw?" Kinuna ti manursuro, "Diay nangipakita kenkuana iti asi."

³⁷ Kinuna ni Hesus kenkuana, "Mapanka ket isu met laeng ti aramidem."

³⁸ Itatta, bayat nga agdaldalyasatda, simrek isuna iti maysa nga barrio, ket adda maysa nga babai a managan Martha a nangpadagus kenkuana iti balayna.

³⁹ Adda kabsatna a babai a managan Maria, nga nagtugaw iti sakaan ti Apo ken nagdenggeg iti saona.

⁴⁰ Ngem ni Martha, makumikum unay iti panangisagana iti makan. Napan isuna ken ni Hesus, ket kinunana, “Apo, awan kadi aniamanna kenka nga iti kabsat ko a babai ket binaybay-annak nga agmaymaysa nga agserbi? Ibagam ngarud kenkuana nga tulungannak.”

⁴¹ Ngem simmungbat ti Apo ket kinunana kenkuana, “Martha, Martha, madandanaganka iti adu nga banbanag,

⁴² ngem maysa laeng a banag ti kasapulan. Pinili ni Maria no ania ti kasayaatan, ket isu ti saan to nga maala manipud kenkuana.”

11

¹ Iti napasamak, kalpasan a nagkararag ni Jesus iti maysa a disso, maysa kadagiti adalan na ti nagkuna, “Apo, isuro nakami nga agkararag a kas iti panangisuro ni Juan kadagiti adalan na.”

² Kinuna ni Jesus kadakuada, “No agkararag kayo, kastoy ti ibaga yo, 'Ama, paidayawmo ti nagan mo. Dumteng koma ti pagariam.

³ Ited mo kadakami iti tunggal aldaw ti inaldaw nga tinapaymi.

⁴ Pakawanennakami kadagiti basbasol mi, gapu ta dakami ket pakpakawanen mi met dagiti amin a nakabulod kadakami. Ket saannakami nga iturong iti sulisog.”

⁵ Imbaga ni Hesus kadakuada, “Siasino kadakayo ti addaan iti gayyem, a no mapankayo kenkuana iti tengnga ti rabii ket ibagayo kenkuana, 'Gayyem, pabulodannak iti tallo piraso a tinapay,

⁶ gapu ta adda ti gayyemko nga dimmagas manipud iti kalsada, ket awan ti ania man a maipasangok kenkuana.

⁷ Ket ti adda iti uneg, sumungbat ket mabalin a kunaenna, 'Dinak ringgoren. Nakaserran ti ridaw ket dagiti annakko, ken siak, adda kamin iti pagiddaan. Saanak a makabangon nga mangted iti tinapay kenka.'

⁸ Ibagak kadakayo, uray saan nga bummangon nga mangted iti tinapay kadakayo, gapu ta sika ket gayyemna, ngem gapu ta awan bainyo nga mangipilit, bumangonto ket itedna tu kaadu ti tinapay a masapulyo.

⁹ Ibagak pay kadakayo, agdawatkayo ket maitedto kadakayo; agsapulkayo ket makabirukkayo; agtuktokkayo ket mailukatankayo.

¹⁰ Ta ti tunggal tao nga agdawat ket umawat; ken ti tao nga agsapsapul ket makabirukto; ken ti tao nga agtuktok ket mailukatan.

¹¹ Siasino kadakayo ti ama nga nu agdawat ti anakna a lalaki iti tinapay ket ikkan na iti bato, wenno imbes nga lames ket uleg?

¹² Wenno, nu dumawat iti itlog, manggagama aya ti itedna kenkuana?

¹³ Nu kasta ngarud, nu dakayo nga managdak-dakes ket Ammo yo nga mangted iti nasayaat nga sagut kadagiti anak yo, dinto ket ad-adda pay nga ti amayo sadi langit, ited na ti Espiritu Santo na kadagiti agdawat."

¹⁴ Iti saan nga nabayag, mangpakpaksiat ni Hesus iti demonyo, ket daytoy umel. Ti napasamak ket idi rimuar daytoy nga demonyo, nagsao ti umel a tao. Ket dagiti tattao, nasdaaw

da unay!

¹⁵ Ngem adda sumagmamano nga tattao nga nagkuna, “Babaen kenni Beelzebul, nga mangiturturay kadagiti demonyo, mangpakpaksiat isuna kadagiti demonyo.”

¹⁶ Dagiti dadduma, sinuot da isuna ket binirukanda isuna iti pagilasinan nga nagtaud sadi langit.

¹⁷ Ngem ammo ni Jesus dagiti panpanunotenda ket kinunana kadakuada, “Tunggal pagarian a nabingaybingay nga maibusor metlaeng iti daytoy, ket mapanawan, ken ti balay nga nabingaybingay nga maibusor metlaeng iti daytoy ket marba.

¹⁸ No mabingaybingay ni Satanas a maibusor iti bagbagina, kasano ngarud nga makatakder ti pagarianna? Gapu ta iti kunayo pakpaksiatek dagiti demonyo babaen kenni Beelzebul.

¹⁹ Nu mangpaksiatak kadigiti demonyo babaen kenni Beelzebul, babaen kenni sinno nga pakpaksiaten isuda dagiti pasurotyo? Gapu iti daytoy, isudanto ti mangukom kadakayo.

²⁰ Ngem nu paksiatek dagiti demonyo babaen iti ramay ti Dios, dimteng ngarud ti pagarian ti Dios kadakayo.

²¹ No bantayan ti maysa a napigsa a lalaki a kumpleto iti igam ti bukodna a balay, natalged dagiti sanikuana,

²² ngem nu abaken isuna ti napigpigsa a lalaki, alaen ti napigpigsa nga lalaki ti igam dayta a lalaki ket samsamenna iti sanikua diay lalaki.

²³ Ti saan a makikadua kaniak ket maibusor kaniak, ket ti saan met a makipagurnong kaniak

ket agiwara.

²⁴ No ti narugit nga espiritu ket pumanaw iti maysa a tao, lumabas iti saan a madandanoman nga disso ken agsapul iti paginanaanna. Ket inton awan ti mabirukanna, ibagana, 'Agsubliak iti balayko nga naggapuak.'

²⁵ Ket iti panagsublina, masarakanna nga dayta a balay ket nawalisan ken naisimpan.

²⁶ Ket mapan nga mangikuyog iti pito pay nga espiritu a nadakdakes pay ngem isu ket sumrekda amin tapno agianda sadiay. Ket ti kamaudianan a kasasaad dayta a lalaki ket agbalin a nakarkaro pay ngem iti damo."

²⁷ Ti napasamak ket, idi ibagbagana dagitoy a banbanag, adda maysa nga babai nga nangip-igsa iti saona iti ngatoen iti kaadduan dagiti tattao ken kinunana kenkuana, "Nabendisionan ti anak-anakan nga nangipasngay kenka ken ti suso a nangpasuso kenka."

²⁸ Ngem kinunana, "Ad-adda nga nabendisionan dagiti dumngeg iti sao ti Dios ken idulinda daytoy."

²⁹ Kabayatan nga umad-adu dagiti tattao nga makitaripnong, inrugina nga imbaga, "Daytoy nga kapututan ket nagdakes nga kapututan. Sapulenna ti pagilasinan, ngem awan ti maited a pangilasinan malaksid iti pagilasinan ni Jonas.

³⁰ Ta kas iti panagbalin ni Jonas nga pagilasinan kadagiti taga-Ninive, kastanto met nga ti Anak ti Tao ket agbalin nga pagilasinan iti daytoy nga kapututan.

³¹ Tumakderto ti Reyna iti Abagatan iti panangukom a kadwana dagiti lalaki iti daytoy nga

kapututan ket ikeddengna ida, ta naggapo isuna iti pungto ti daga nga agdenggen iti kinasirib ni Solomon, ken kitaenyo, adda ditoy ti natantan-ok pay ngem ni Solomon.

³² Agtakderto dagiti lalaki iti Ninive iti pangukoman a kaduada dagiti tatao iti daytoy nga kapututan ket ikeddengdanto daytoy, ta nagbabawidan gapu iti inkaskasaba ni Jonas, ken kitaenyo, adda ditoy ti natantan-ok pay ngem ni Jonas.

³³ Awan ti siasinoman nga nu malpasna nga sindian ti lampara ket ikabilna iti maysa nga nasipngget nga siled wenno iti sirok ti labba, ngem ketdi, ikabilna iti pagidisdisuan iti lampara tapno masilawan dagiti sumrek.

³⁴ Ti matam iti lampara ti bagim. Nu nasayaat ti matam, iti bagi ket mapunno iti lawag. Ngem nu madi ti matam, iti bagi ket mapunno iti kinasipngget.

³⁵ Ngarud, agannadkayo nga ti lawag nga adda kadakayo ket saan nga kinasipngget.

³⁶ Tapno iti kasta, mapunno ti bagiyo iti lawag ken awan pulos pasetna nga adda iti sipngget, ket ti intero a bagiyo ket agbalin nga kasla adda lampara nga mangisilnag iti lawagna kadakayo.”

³⁷ Idi nalpas isuna nga nagsao, dinawat ti maysa a Pariseo nga makipangan isuna iti balayna, ket simrek ngarud ni Hesus ket nagsadag.

³⁸ Ket nasdaaw ti Pariseo ta saan nga nagbuggo ni Hesus sakbay ti pangrabii.

³⁹ Ngem kinuna ti Apo kenkuana, “Ita ngarud, dakayo nga Pariseo, ugasanyo ti akinruar a paset dagiti tasa ken mallukong, ngem ti kaunganyo

ket napunno iti kinaagom ken kinadakes.

⁴⁰ Dakayo a saan nga makaaw-awat a lalaki! Saankadi nga ti nangaramid iti uneg ket inaramidna met ti akinruar.

⁴¹ Itedyo kadagiti nakurapay ti anyaman nga adda iti uneg, ket amin nga banbanag ket malinisan para kadakayo.

⁴² Ngem asi kayo pay nga Pariseo, ta itedyo ti apagkapulo dagiti menta ken ruda ken amin mulmula iti bangkag, ngem baybay-anyo ti kinalinteg ken ti ayat iti Dios. Masapol nga nalinteg ti ikastayo ken ayatenyo ti Dios, nga saanyo a liwayan nga aramiden dagiti daddumapay a banbanag.

⁴³ Asikayo pay nga Pariseo, ta pagaayatyo dagiti tugaw iti sangwanan kadagiti sinagoga ken dagiti narespeto a pammadayaw iti ayan dagiti pagtagilakuan.

⁴⁴ Asikayo pay, ta kaskayla kadagiti awan markana nga tantanem a saan nga ammo dagiti tattao ket badbaddekanda.”

⁴⁵ Ket simmungbat kenkuana ti maysa nga manursuro iti linteg dagiti Judio a kunana, “Maestro, dayta nga ibagbagam, laisennakami met laeng.”

⁴⁶ Kinuna ni Hesus, “Asikayo pay a manursuro iti linteg! Ta pagbaklayenyo dagiti lallaki kadagiti awit nga nadagsen nga baklayen, ngem dakayo, uray la saan a sagiden ti maysa kadagiti ramayyo dagidiay nga awit.

⁴⁷ Asikayo pay, ta agipatakderkayo kadagiti pakalaglagipan dagiti tanem dagiti propeta, ngem dagiti met kapuonanyo ti nangpatay

kadakuada.

⁴⁸ Isunga maysakayo nga saksi ken nangpanuynoy kadagiti aramid dagiti kapuonanyo, ta kinapudnona ket pinatayda dagiti propeta nga akin tanem kadagiti ipatpatakderanyo kadagiti pakalaglagipan.

⁴⁹ Gapu met laeng iti daytoy, kinuna ti kinasirib ti Dios, 'Ibaonkonto kadakuada dagiti propeta ken dagiti apostol ket parigaten ken papatayenda dagiti dadduma kadagitoy.'

⁵⁰ Daytoy to nga kapututan ti mapabasol para iti amin a dara dagiti propeta nga naibukbok sipud pay iti panangrugi ti lubong, manipud

⁵¹ iti dara ni Abel inggana iti dara ni Zacarias, nga napapatay iti nagbaetan iti altar ken ti nasantoan a disso. Wen, ibagak kadakayo, nga daytoyto a kaputotan ti mapabasol.

⁵² Asikayo pay nga mangisursuro kadagiti linteg ti Hudio, gapu ta innalayo iti tulbek ti kinasirib; ket dakayo nga mismo, saankayo nga sumsumrek, ken laplappedanyo pay dagiti sumrek."

⁵³ Kalpasan a pimmanaw ni Hesus sadiay, dagiti eskriba ken dagiti Pariseo, kinontrada isuna ken nakisinnuppiatda kenkuana maipanggep iti adu a banbanag,

⁵⁴ kas panangpadasda nga palab-ogan isuna kadagiti ibagbagana.

12

¹ Kabayatanna, idi adu nga rinibribo nga tattao ti nagguummong, nga uray la nga agpipinnayatda iti tunggal maysa, sakbay ti amin inrugina

nga imbaga kadagiti adalanna, “Annadanyo iti lebadura dagiti Pariseo, isu iti panaginsisingpet.

² Ngem awan iti banag a nailemmeng, nga saan a maibutaktak, ken awan ti nailimed nga saan a maammoan.

³ Ta aniaman nga imbagam iti nasipnget ket mangngegto iti lawag, ken aniaman nga iyarasaasmo iti lapayag iti kaunegan nga kuarto ket maiwaragawagto iti rabaw dagiti babbalay.

⁴ Ibagak kadakayo gagayemko, di kay agbuteng kadagiti mangpatay iti bagi, nga kalpasan iti dayta ket awanen ti mabalinda nga aramiden.

⁵ Ngem ballaagan kayo maipanggep kenkuana a pagbutnganyo. Pagbutnganyo isuna, isuna a kalpasan nga mangpatay, ket addaan iti karben-gan nga mangitapuak kadakayo idiay impierno. Wen, ibagak kadakayo, agbuteng kayo kenkuana.

⁶ Saan aya nga diay lima a billit tuleng ket mailako iti dua nga sentimo? Nupay kasta, awan uray maysa kadakuada nga malipatan iti imatang ti Dios.

⁷ Ngem uray pay ti buok iti uloyo ket nabilang amin. Dikay agbuteng. Napatpategkayo ngem dagiti adu a billit tuleng.

⁸ Ibagak kadakayo, tunggal maysa nga mangi-waragawag kaniak iti sangwanan dagiti tattao, iwaragawagto met ti Anak ti Tao iti sangwanan dagiti anghel ti Dios,

⁹ ngem isuna nga mangilibak kaniak iti san-goanan dagiti tattao ket mailibakto met iti san-goanan dagiti anghel ti Dios.

¹⁰ Tunggal maysa nga agsao iti maibusor iti Anak ti Tao ket mapakawanto dayta kenkuana,

ngem kenkuana nga agtabbaaw maibusor iti Espiritu Santo ket saan a mapakawan.

¹¹ No ipan dakayo idiaiy sinagoga ket isan-godakayo kadagiti papanguloen ken agtuturay, saan kayo a madanagan no kasanokayo nga agsao nga mangikalintegang iti bagbagiyo, wenna ania iti ibagayo,

¹² ta isuronakayonto ti Espiritu Santo no ania iti rumbeng nga ibagayo iti dayta nga oras."

¹³ Ket kinuna kenkuana ti maysa nga naggapu iti kaaduan ti tattao, "Maestro, ibagam ken ni kabsat ko ta pagbingayanmi ti tawid mi."

¹⁴ Kinuna ni Hesus kenkuana, "Lalaki, siasinno ti namagbalin kaniak nga ukom wenna mangibabaet kadakayo?"

¹⁵ Ket kinunana kadakuada, "Annadanyo ti bagbagiyo manipud kadagiti amin nga naagum nga tarigagay. Ngamin, iti panagbiag ti tao ket saan nga ti kinaadu ti sanikuana iti linaonna."

¹⁶ Kalpasan ket imbaga ni Hesus kadakuada ti maysa a pangngarig, nga kunana, "Iti bangkag iti maysa nga baknang a tao ket adu iti naapit,

¹⁷ ket inrasonna iti bagina a kunana, 'Ania ngata ti aramidek, agsipud ta awanen ti disso a pagidulinak kadagiti apitko?'

¹⁸ Kinunana, 'Kastoy ti aramidek, rakrakek daytoy kamarinko ket agpatakderak ti dadakkel ket idiaiyto ti pagidulinak iti amin nga buk-bukelko ken dadduma pay nga mausar.

¹⁹ Ibagakto iti kararuak, "Kararuak, adun ti mausar nga nakadulin para iti adu a tawen. Aginanaka nga nagin-awa, mangan, uminom ken agragsakka."

²⁰ Ngem imbaga ti Dios kenkuana, 'Maag nga tao, ita nga rabii ket masubli ti kararuam, ket dagita insaganam nga banbanag, siasinonton ti agtagikua?'

²¹ Kasla kasta ti kaiyaspingan iti `maysa nga agurnong ti kinabaknang para iti bagina ket saan nga baknang iti maipanggep iti Dios."

²² Imbaga ni Hesus kadagiti adalanna, "Ngarud, ibagak kadakayo, saan kayo madanagan maipapan iti panagbiagyo—no ania ti kanenyo, wenna maipapan iti bagiyo— no ania ti ibadoyo.

²³ Ta ti biag ket napatpateg ngem taraon, ken ti bagi ket napatpateg ngem ti badbado.

²⁴ Panunotenyo kadi dagiti uwak, saanda nga agmulmula ken agap-apit. Awan ti pagiduldulinda wenna kamarinda, ngem pakpakanen ida ti Dios. Ket adayu nga napatpategkayo ngem dagiti billit!

²⁵ Ket siasino kadakayo ti makanayon iti maysa a cubit iti biagna gapu iti panagdandanag?

²⁶ No kasta ngarud, awan ti kabaelanyo nga aramiden uray dayta nga kababassitan a banag, apay nagrud a madanagankayo maipanggep iti daddumapay?

²⁷ Panunutenyo dagiti lirio—no kasanoda nga dumakkel. Saanda nga agtartarabaho, wenna agabel. Ngem ibagak kadakayo, uray pay ni Solomon iti amin a kinadayagna ket saan a nakawesan nga kasla iti maysa kadagitoy.

²⁸ No dagitinto pay ruot iti tay-ak nga agbibiang tatta nga aldaw, ket no bigat maibelleng idiay pugon, nangnangruna pay a kawesanna kayo,

nagbassit ketdin ti pammatiyo!

²⁹ Saanyo nga sapulen no ania ti kanenyo ken no ania ti inumenyo, ken saan kayo nga madanagan.

³⁰ Ta amin nga nasyon iti lubong ket dagitoy a banbanag ti sapsapulenda, ket ammo ti Amayo nga masapulyo dagitoy nga banbanag.

³¹ Ngem birukenyo ti pagarianna, ket dagitoy nga banbanag ket mainayonto kadakayo.

³² Di kay agbuteng, babassit nga karnero, ta iti Amayo ket maayatan nga mangted kadakayo iti pagarian.

³³ Ilakoyo dagiti sanikuayo ken itedyo kadagiti marigrigat. Iyaramidanyo dagiti bagbagiyo kadagiti pitaka nga saan a marunot - kinabaknang idiy langit nga saan a maibus, saan nga maasitgan iti agtatakaw ken saan nga dadaelen iti simotsimot.

³⁴ Ta nu sadinno ti ayan ti kinabaknangyo, idiyto met ti ayan iti pusoyo.

³⁵ Bay-anyo nga nakasuksuk ti atidog nga badoyo iti barikesyo, ken bay-anyo nga agapapuy dagiti lamparayo,

³⁶ ken agbalinkayo a kas kadagiti tattao nga mangbirbiruk iti amongda no agsubli isuna nga aggapu iti kasaran, tapno inton sumangpet ket agtoktok, dagusda nga lukatan ti ridaw para kenkuana.

³⁷ Nabendisionan dagiti adipen, nga masangpetan ti amongda nga mangpadpadaan no sumangpet isuna. Pudno nga ibagak kadakayo, nga isuksoknanto ti atiddog nga badona iti barikesna, patugawennanto ida iti panganan,

ken umay ket pagserbianna ida.

³⁸ No ti amo ket sumangpet iti maikadua nga panagbantay iti rabii, wenna uray pay iti maikatallo nga panagbantay, ket makitana ida nga sisasagana, nabendisionan dagita nga adipen.

³⁹ Maysa pay, ammukenyo daytoy, nga no ammo kuma ti akin balay ti oras nga isasangpet ti agtatakaw, saanna kuma nga binaybay-an ti balayna nga maserrek.

⁴⁰ Agsagana kayo met, gapu ta saanyo nga ammo ti oras nga umay Ti Anak ti Tao.”

⁴¹ Kinuna ni Pedro, “Apo, ibagbagayo kadi dayta nga pangngarig kadakami laeng, wenna iti amin?”

⁴² Kinuna ti Apo, “Siasino ngarud diay napudno ken nasirib nga mangimatmaton, nga isunto iti isaad ti amongna nga mangidaulo kadagiti dadduma pay nga adipenna nga mangted kadakuada iti bingayda a makan iti umno nga oras?

⁴³ Nabendisionan dayta nga adipen nga masangpetan ti amongna nga ar-aramidenna dayta inton umay isuna.

⁴⁴ Pudno nga ibagak kadakayo nga isaadnanto dayta nga adipen tapno agaywan kadagiti amin a sanikuana.

⁴⁵ Ngem no ibaga iti dayta nga adipen iti pusona, 'Itantantan met iti amongko ti panag-sublina,' ket rugianannanto nga kabilen dagiti adipen nga lallaki ken babbai, ken mangan ken uminom, ken agbartekto,

⁴⁶ sumangpetto ti among dayta nga adipen iti

maysa nga aldaw a saanna nga mapakadaan, ken iti oras nga saanna nga ammo, ket tadtadennanto isuna ken ikeddenganna iti pagyanan a para kenkuana kadagiti saan a mapagtalkan.

⁴⁷ Dayta adipen nga ammona no ania ti kayat ti amongna nga aramidenna, ngem saan a nagsagana ken saanna nga inaramid ti kayat ti amongna, ket mapang-urto iti mamin-adu.

⁴⁸ Ngem isuna nga saanna nga ammo, ket nakaaramid kadagiti banbanag a rumbeng nga pakapang-uranna, ket sumagmamano laeng ti panakapang-urna. Tunggal maysa nga naikkan iti adu ket adunto met ti manamnama kenkuana, ken iti nangitalekan iti ad-adu, ket ad-adunto met ti dawatenda kenkuana.

⁴⁹ Immayak ditoy daga tapno uramek iti lubong, ket anian a kalikagumko nga daytoy ket immapoyen.

⁵⁰ Ngem adda buniag nga pakabautisarak, ket anian dukotko agingga a matungpal!

⁵¹ Ipagarupyo kadi nga immayak tapno mangted iti kapia ditoy daga? Saan, ngem ketdi, panagsisina.

⁵² Ta manipud ita ket addanto lima iti maysa nga pagtaengan a masinasina— ti tallo nga tao ket makisupiat iti dua, wenno dua nga tao ket supiatenda ti tallo nga tao.

⁵³ Masinasina danto, ti ama kontra iti anak a lalaki, ken ti anak a lalaki kontra iti ama; ti ina kontra iti anak a babai, ken ti anak a babai kontra iti inana, ti katugangan a babai kontra iti manugangna a babai, ken ti manugang a babai kontra iti katugangan a babai.”

⁵⁴ Ibagbaga pay ni Hesus kadagiti tattao, “No makitayo ti ulep nga ngumato iti laud, ibagayo nga dagus, 'Umay ti tudo,' ket isu ti mapas-pasamak.

⁵⁵ Ket no agpuyupoy ti angin nga aggapu iti abagatan, ibagayo nga, 'Addan to iti makasinit nga pudot,' ket isu ti mapasamak.

⁵⁶ Dakayo nga aginsisingpet, ammoyo no kasano ti mangipatarus iti langa ti daga ken ti langit, ngem kasano nga saanyo nga ammo iti mangipatarus iti agdama?

⁵⁷ Apay nga saanyo nga maikeddeng no anya ti umno para kadagiti bagbagiyo?

⁵⁸ Ta no mapan kayo iti ukom a kaduayo ti kabusoryo, idia paylaeng dalan ket arami-denyo iti pamuspusan tapno maurnos iti banag kenkuana tapno iti kasta ket saannakayo nga idatag iti ukom, ken tapno iti ukom ket saannakayo nga iyawat iti opisyal, ket dinakayto iyaoan ti opisyal iti pagbaludan.

⁵⁹ Ibagak kadakayo, saan kayonton nga makaruar manipud sadiay agingga a nabayadanyo amin a multa.”

13

¹ Iti dayta a tiempo, adda dagiti tattao sadiay nga nangibaga kenkuana iti maipanggep kadagiti taga-Galilea nga ti darada ket inlaok ni Pilato kadagiti mismo nga datonda.

² Simmungbat ni Hesus ket kinunana kadakuada, “Ipagarupyo kadi nga dagitoy nga taga- Galilea ket ad-adda nga managbasol

ngem dagiti dadduma a taga-Galilea gapu ta nagsagabada iti kastoy a wagas?

³ Saan, ibagak kadakayo. Ngem no dikay agbabawi, aminkayo ket mapukaw a kas kadakuada.

⁴ Wenno dagidiay sangapulo ket walo a tattao idiay Siloe nga nagaburan idi narba ti torre ket isu iti nakatayanda, ipagarupyo kadi a nadak-dakesda ngem kadagiti dadduma a tattao idiay Jerusalem?

⁵ Saan, kunak. Ngem no dikay nga agbabawi, mapukawkayto met amin.”

⁶ Imbaga ni Hesus daytoy a pangngarig, “Adda iti maysa a tao nga nagmula iti igos idiay kaubasanna ket immay ken nagbiruk iti bungana ngem awan nasarakanna.

⁷ Kinuna ti lalaki iti hardinero, 'Kitaem, tallo a tawenen nga um-umayak tapno agbirukak iti bunga daytoy a kayo ti igos ngem awan nasarakak. Pukanemon. Apay nga ipalubos nga sayangenna ti daga?'

⁸ Simmungbat iti hardinero ket kinunana, 'Bayam pay laeng iti daytoy a tawen ta kaliak iti aglawlawna sakunto abunoan iti rugit.

⁹ No agbunga iti daytoy sumaruno nga tawen, nasayaat; ngem no saan, pukanemton!’”

¹⁰ Itatta mangisursuro ni Hesus iti maysa kadagiti sinagoga iti Aldaw ti Panaginana.

¹¹ Pagammoan, adda iti babai sadiay nga walo a tawenen nga luglughanan iti dakes nga espiritu iti panagkapsut, nagbalin a kubbo ket saan a pulos nga makatakder a nasayaat.

¹² Idi nakita ni Hesus ti babai, inayabanna

ket kinunana, “Nawaya-wayakaan iti pagkawayam.”

¹³ Impatayna dagiti imana iti babai ket dagus a timmakder a sililinteg ket nagdaydayaw isuna iti Dios.

¹⁴ Ngem nakapungtot ti agturturay iti sinagoga gapu ta nangpaimbag ni Jesus iti Aldaw ti Panaginana. Isu nga simmungbat ti mangiturturay ket kinunana kadagiti adu a tattao, “Adda iti innem nga aldaw nga masapul nga agtrabaho. Umaykayo ken mapaimbag kayo kadagita, saan ketdi nga iti Aldaw ti Panaginana.”

¹⁵ Simmungbat ti Apo kenkuana ket kinunana, “Managinsisingpet! Diyo kadi aya nga warwaran dagiti asno wenno bakayo iti nakaiparngedanda iti Aldaw ti Panaginana tapno painumenyo ida?”

¹⁶ Kasta met iti daytoy nga babai nga anak ni Abraham, nga inbalud ni Satanas ti babai iti sangapul ket walo a tawen, saan kadi aya a mabalin nga mawayawayaan iti pannakabaludna iti Aldaw ti Panaginana?”

¹⁷ Idi kinunana dagitoy a banbanag, amin nga nangbabalaw kenkuana ket nabainan, ngem nagramrambak dagiti tattao maipanggep kadagiti amin nga nakaskasdaaw a banbanag nga inaramidna.

¹⁸ Ket Kinuna ni Hesus, “Ania ti kalanglanga iti pagarian ti Dios ken ania iti mabalinko nga pangiyarigan?”

¹⁹ Daytoy ket kasla bukel iti mustasa nga innala iti maysa a lalaki ket impurwakna idia hardinna, ket dimmakel daytoy nga nagbalin a dakkal nga kayo, ken dagiti bilbillit sadi langit

ket nagumokanda iti sangsangana.”

²⁰ Kinunana manen, “Ania ti pangiyarigak iti pagarian ti Dios?

²¹ Daytoy ket kasla iti lebadura nga innala iti maysa a babai ket inlaokna iti tallo a takal nga arina aginggana a bimsog daytoy.”

²² Bimmisita ni Hesus iti tuggal ili ken barrio nga adda iti dalan a mapan Jerusalem ket sinuroanna ida.

²³ Adda nagkuna kenkuana, “Apo, manmano laeng kadi a tattao iti maisalakan?” Isu nga kinunana kadakuada,

²⁴ “Ikarigatanyo ti sumrek iti naillet a ruangan, gapu ta adunto iti mangpadas ket saandanto a makastrek.

²⁵ Inton tummakderen ti makinkukua ti balay ken irikep iti ruangan, agtakderkayonto iti ruar ket agtugtogkayo iti ridaw ken ibagayo, 'Apo, Apo, pastrekennakami.' Sumungbatto ket ibagana kadakayo, 'Saankayo nga am-ammo wenno sadinno ti naggapuanyo.'

²⁶ Ket ibagayonto, 'Nangankami ken imminom iti sangngoanam ken nangisuroka kadagiti kalkalsadami.

²⁷ Ngem isungbatnanto, 'Ibagak kadakayo, saanko nga ammo no sadinno iti naggapuanyo. Umadayokayo kaniak, dakayo nga agar-aramid iti dakes!'

²⁸ Addanto iti panagsasangit ken panagnaretngget iti ngipen inton makitayoda Abraham, Isaac, Jacob ken dagiti amin nga propeta idiay pagarian ti Dios, ngem dakayo— naitapuakkayo iti ruar.

²⁹ Sumangpetdanto manipud daya, laud, ami-

anan ken abagatan ket aginanadanto iti panganan idiyay pagarian ti Dios.

³⁰ Ammoenyo daytoy, dagiti naudi ket umuna, ken dagiti umuna ket maudinto.”

³¹ Iti saan unay a nabayag, adda dagiti Pariseo nga immay kenkuana ket kinunada kenkuana, “Mapanka ket pumanawka ditoy ta ni Herodes ket kayatnaka a papatayen.”

³² Kinuna ni Hesus, “Mapankayo ket ibagayo iti dayta a mauyong nga aso, 'Kitaem, paksiatek dagiti demonio ken mangpapaimbagak itatta ken inton bigat, ket iti maikatlo nga aldaw malpas konton iti rangtak.'

³³ Iti aniaman a mapasamak, masapul nga itultuloyko latta iti ar-aramidek ita ken inton bigat ken iti sumarsaruno nga aldaw, gapu ta saan a rumbeng a mapapatay ti propeta iti ruar ti Jerusalem.

³⁴ Jerusalem, Jerusalem, nga nangpapatay kadagiti propeta ken nangub-ubor kadagiti naibaon kenka.. Namin-ano nga tinarigagayak nga ummongen dagiti an-annakmo a kas iti panagurnong ti upa kadagiti piekna iti siruk dagiti payyakna, ngem saanyo nga kinayat daytoy.

³⁵ Kitaenyo, nabaybay-an ta balayyo. Ibagak kadakayo, saandakto a makita aginggana nga ibagayo, 'Nabendisionan ti tao nga umay iti nagan ti Apo.'”

14

¹ Napasamak iti maysa nga Aldaw ti Panaginana, idi napan isuna iti balay ti maysa a pan-

guloen dagiti Pariseo tapno mangan iti tinapay, nga palpaliwenda isuna iti kasta unay.

² Pagammoan, iti sangoananna ket adda lalaki nga agsagsagaba iti ibbal.

³ Sinaludsod ni Hesus kadagiti nalalaing iti Linteg dagiti Judio ken Pariseo, “Naingkalintegan kadi ti panagagas iti Aldaw iti Panaginana, wenno saan?”

⁴ Ngem nagulimekda. Ngarud inigangan ni Hesus isuna, pinaimbagna isuna, ken pina-panawna isuna.

⁵ Kinunana kadakuada, “Siasino kadakayo ti addaan anak a lalaki wenno baka nga natnag iti bubon ti Aldaw iti Panaginana, ti saanna a dagos nga guyuden nga iruar isuna?”

⁶ Saanda nga nakaited iti sungbat kadagitoy nga banbanag.

⁷ Idi nadlaw ni Hesus no kasano nga pinili dagiti naawis iti tugaw dagiti mararaem, nagsao isuna iti pangngarig, kinunana kadakuada,

⁸ “No adda nangawis kadakayo iti maysa nga padaya, saan kayo nga agtugaw iti lugar dagiti mararaem, gapu ta amangan no adda pay naawis nga ad-adda nga mararaem ngem kadakayo.

⁹ Inton ti tao nga nangawis kadakayo nga agpadpada ket summangpet, ibagana kenka, 'Ited mo ti lugarmo iti daytoy maysa a tao,' ket gapu iti bainmo umakarka iti nababbaba nga lugar.

¹⁰ Ngem no naawiska, mapanka agtugaw iti kababaan nga lugar, tapno inton summangpet ti nangawis kenka, mabalin nga ibagana kenka, 'Gayyem, inka iti nangatngato.' Ket mapadayawankanto iti imatang dagiti amin a

kakaduan nga agtugtugaw iti lamisaan.

¹¹ Agsipud ta iti tunggal maysa nga mangitan-ok iti bagina ket maipababanto, ken isuna nga mangibabbaba iti bagina ket maitan-okto.”

¹² Ket kastoy pay ti kinuna ni Hesus iti lalaki nga nangawis kenkuana, “No mangipaayka iti pangaldaw wenno pangrabii, saanmo nga awisen dagiti gagayyemmo wenno kakabsatmo wenno kakabagiam wenno dagiti babaknang nga kaarrubam, ta amangan laeng no awisendakamet, ken masubadanka.

¹³ Ngem no agpadayaka, awisem dagiti naku-rapay, dagiti paralitiko, dagiti pilay,

¹⁴ ken dagiti bulag, ket mabendisyonankanto, agsipud ta saandaka a masubadan. Ta masubadankanto iti panagungar dagiti nalinteg.”

¹⁵ Idi nangngeg ti maysa a nakitugaw iti lamisaan nga ayan ni Hesus dagitoy nga banbanag, kinunana kenkuana,” Nabendisyonan isuna a makipanganto iti tinapay iti pagarian ti Dios!”

¹⁶ Ngem kinuna ni Hesus kenkuana, “Adda maysa nga lalaki nga nangisagana iti dakkal nga pangrabii ket nagawis iti adu.

¹⁷ Idi naisaganan ti pangrabii, imbaona ti adipenna tapno ibagana kadagiti naawis, 'Umaykayon, agsipud ta nakasagana aminen.'

¹⁸ Ngem padapadada amin nga nangrugi nga agpambar. Kinuna kekuana ti umuna, 'Gimmatangak iti taltalon, ket masapul nga mapanak ket kitaek daytoy. Dispensarennak.'

¹⁹ Kinuna met ti maysa, 'Nakagatangak met iti lima nga paris iti baka, ket mapanko padasek ida.

Dispensarennak.'

²⁰ Kinuna met ti maysa a lalaki, 'Kaas-asawak laeng, ket ngarud saanak nga makaumay.'

²¹ Nagsubli ti adipen ken imbagana iti amona dagitoy nga banbanag. Ket nakapungtot ti amo nga makinbalay ket kinunana iti adipenna, 'Darasem iti rumuar ket ingka kadagiti kalkalsada ken daldalan iti siudad ket iyegmo ditoy dagiti nakurapay, dagiti paralitiko, dagiti bulag, ken pilay.'

²² Kinuna ti adipen, 'Amo, naaramidkon iti imbilinmo kaniak, ngem adda pay latta iti pagyanan.'

²³ Kinuna ti amo iti adipen, 'Rumuarka kadagiti kalkalsada ken bitbit-ang ket pilitem isuda nga sumrek, tapno mapunno ti balayko.'

²⁴ Ta ibagak kenka, nga awan kadagiti lallaki nga immuna a naawis iti makaramanto iti pangrabiik.'"

²⁵ Itatta adu unay nga tattao iti sumursurot kenkuana, ken timmalyaw isuna ket kinunana kadakuada,

²⁶ "No adda siasinnoman nga umay kaniak ket saanna a guraen ti bukodna nga ama, ina, asawa, annak, kakabsat nga lallaki ken babbai—wen, ken iti bukodna met laeng ngabiag-saan isuna nga agbalin nga adalak.

²⁷ Ti siasinoman a saan nga mangawit ti bukodna nga krus ken umay sumorot kaniak ket saan nga agbalin nga adalak.

²⁸ Ta siasino kadakayo, nga agtarigagay nga agpatakder iti tore, ti saan nga agtugaw nga umuna ken mangbilang iti gatad tapno makwentana

metlaeng no adda kenkuana dagiti masapulna nga mangleppas iti daytoy?

²⁹ Ta no saan, no naikabilnan ti pundasyon ket saan nga kinabaelan nga inleppas, uyawento dagiti amin nga makakita iti daytoy

³⁰ a kunaenda, 'Nangrugi nga nangipatakder daytoy nga tao ngem saanna met nga kinabaelan nga inleppas.'

³¹ Wenno ania nga ari, iti ipapanna nga mangsango iti maysa pay nga ari iti gubat, ket saan nga agtugaw nga umuna ken dumngeg iti pammagbaga no kabaelanna babaen iti sangapulo a ribo nga lallaki nga makira kaduana ti duapulo a ribo nga lallaki?

³² Ket no saan, kabayatan nga adayo pay ti sabali nga bunggoy dagiti suldado, mangibaon iti mangibagi ket dawatenna ti panagkapiada.

³³ Isu nga, siasinoman nga saan nga mangibbat kadagiti amin nga adda kenkuana ket saan nga agbalin nga adalak.

³⁴ Nasayaat ti asin, ngem no mapukaw daytoy ti ramanna, kasano nga paapgaden manen?

³⁵ Awanen ti usarna para iti daga wenno uray pay iti takki nga napenpen. Maibelleng daytoy iti adayo. Isuna nga adda lapayagna nga agdengngeg, bay-anyo isuna nga agdengngeg."

15

¹ Itatta, amin dagiti agsingsingir ti buis ken dadduma pay nga managbasol ket um-umayda ken ni Hesus tapno agdengngeg kenkuana.

² Dagiti Fariseo ken Eskriba ket agtatanabuto bda iti tunggal maysa, a kunada, "Awaten met

daytoy a tao dagiti managbasol, ken makipangan pay kadakuada.”

³ Sinarita ni Hesus daytoy a pangngarig kadakuada a kinunana,

⁴ “Siasino kadakayo, no bilang adda sangagasut a karnerona ket napukaw ti maysa kadagitoy, ti saan a mangpanaw kadagiti siam a pulo ket siam idiaiy let-ang, ken mapanna sapulen ti napukaw a maysa agingga a masarakanna daytoy?

⁵ Ket inton nasarakanna daytoyen, baklayenna daytoy ken agragsak.

⁶ Inton addan iti balay, ayabanna dagiti gagayyem ken kaarubana, a kunana kadakuada, “Umaykayo makipagragsak kaniak, ta nasapulak ti napukaw a karnerok.’

⁷ Ibagak kadakayo nga ad-adda pay ti panagrag-o idiaiy langit iti maysa nga agbabawi, ngem iti sanga pulo ket siam nga nalinteg a tattao nga saan a masapul nga agbabawi.

⁸ Wenno siasinno ti babai nga addaan sangapulo a pirak, no bilang ta mapukawna iti maysa nga pirak, ti saan nga mangsindian iti pagsilawan, walisanna iti balay, ken sapulenna a naimbag agingga a masarakanna daytoy?

⁹ Ket inton nasarakanna daytoyen, ayabanna dagiti gagayyem ken kaarubana, a kunana, ‘Umay kayo makipagragsak kaniak, ta nasapulak ti pirak a napukawko.’

¹⁰ Kasta met, ibagak kadakayo, adda panagrag-sak iti presensya dagiti angel ti Dios gapu iti maysa a managbasol nga agbabawi.”

¹¹ Ket kinuna ni Jesus, “Adda maysa a lalaki

nga addaan dua nga annak a lallaki,

¹² ket kinuna ti inaudi nga anak, 'Ama, itedmo itan ti sanikua a naituding a taw-idek.' Ket biningayna ngarud ti kinabaknangna kadakuada.

¹³ Kalpasan ti saan unay nga adu nga aldaw, nagrubwat ti inaudi nga anak ket nagdalyasat a napan iti adayo a pagilian, ket idiaiy binusbosna amin a tawidna iti nalabes unay a panagbiag.

¹⁴ Idi awanen ti kuartana, adda dakkal nga panagbisin a napasamak iti dayta a pagilian, ket mangrugin nga agksapulan isuna.

¹⁵ Napan isuna ket nagpatangdan iti maysa kadagiti tattao iti dayta a pagilian, nga nangibaon kenkuana idiaiy taltalon tapno agpakan kadagiti baboy.

¹⁶ Ket ragraagsakenna kuma payen nga kanen dagiti taraon ti baboy, gapu ta awan ti mangted ti uray ania nga kanenna.

¹⁷ Ngem idi nakapagpanpanunot ti inaudi nga anak, kinunana, 'Nagadu kadagiti tatangdanan nga adipen ni amak iti aglaplapusanan ti taraonna, idinto a addaak ditoy nga matmatay iti bisin!

¹⁸ Pumanawak ditoy ket mapanak ken ni amak, ket ibagak kenkuana, "Ama, nagbasolak iti langit ken iti imatangmo.

¹⁹ Saanakon a maikari nga maawagan nga anakmo; aramidennak laengen kas maysa kadagiti tangtangdanan nga adipenmo."

²⁰ Pimmanaw ngarud ti inaudi nga anak, ket nagsubli ken amana. Idi adayo paylaeng isuna, nakita ti amana ket naasian. Iti kasta, nagtaray a

simmabat ket inarakup ken inagkanna ti anakna.

²¹ Ket ti anak a lalaki kinunana, 'Ama, nakabasolak iti langit ken iti imatangmo. Saanakun a maikari nga maawagan nga anakmo.'

²² Kinuna ti ama kadagiti babaunenna, 'Iyeyo a dagus ti kapipintasan a pagan-anay ket ikawesyo kenkuana, singsinganyo ti imana ken sapatosanyo dagiti sakana.

²³ Alaenyo pay ti napalukmeg a baka ket partienyo. Mangan ken agrambak tayoy.

²⁴ Ta natay ngem nagbiag daytoy anakko, napukaw ngem nasarakan met laeng.' Ket rinugianda ngarud ti nagrambak.

²⁵ Iti dayta a kanito, adda ti inauna nga anak iti talon. Idi makaasideg iti balay, nakangngeg iti tukar ken salsala.

²⁶ Inayabanna ti maysa kadagiti babaunen ket sinaludsodna kenkuana no ania ti kaipapanan dagitoy a banbanag.

²⁷ Kinuna ti babaunen kenkuana, 'Simmangpeten ti kabsatmo ket nagpaparti ti amam iti napalukmeg a baka, gapu ta simmangpet a sitatalged.'

²⁸ Nakapungtot ti inauna nga anak, ken saan a sumrek, ket rimmuar ti amana, ken nagpakpakaasi kenkuana.

²⁹ Ngem ti inauna nga anak, simmungbat ket kinunana iti ama na, "Kitaem, nagpatagaboak kadakayo iti adu a tawtawen, ket saanko a pulos nga linabsing ti paglinteganyo, ngem saandak manlang nga inikkan iti urbon a kalding tapno agrambak kami kuma met kadagiti gagayemko,

³⁰ ngem idi simmangpet ti anakyo, a nang-

busbos ti kinabaknangyo kadagiti balangkantis, pinartiyo para kenkuana ti napalukmeg a baka.'

³¹ Kinuna ti ama kenkuana, "Anakko, addaka nga kanayon iti dennak, ken amin a kukuak ket kukuammet.

³² Ngem rumbeng laeng para kadatayo nga agrambak ken agragsak, agsipud ta iti kabsatmo ket natay, ket ita sibibiag; napukaw isuna ngem ita nasarakan.'"

16

¹ Kinuna pay ni Hesus kadagiti adalanna, "Adda maysa nga baknang nga addaan iti mangimatmaton, ken naipadamag kenkuana nga busbusosen ti mangimatmaton dagiti kinabaknangna.

² Inayaban ngarud ti baknang ti mangimatmaton ket kinunana, 'Ania daytoy a madamdag ko maipanggep kenka? Itedmo kaniak ti listaan dagiti amin a naaramidam, ta saan kan nga mangimaton.'

³ Kinuna ti mangimatmaton iti bagina, 'Ania ti nasken nga aramidek, agsipud ta alaenen ti amongko iti trabahok nga mangimaton? Saanko met nga kabaelan ti agkali, ken mabainak met nga agpakaasi.

⁴ Ammokon ti aramidek, tapno inton maikkatak iti trabahok, awatendakto dagiti tattao iti babbalayda.'

⁵ Inayaban ngarud ti mangimatmaton ti tunggal maysa kadagiti nakabulod iti amongna ket dinamagna iti immuna, 'Mano ti binulodmo iti amongko?'

⁶ Ket kinunana, 'Sangagasut a rukod iti lana ti olibo,' Ket kinunana kenkuana, 'Alaem ti listaan, agtugawka nga dagus ket isuratmo iti limapulo.'

⁷ Ket kinuna ti mangimatmaton iti maysa, 'Ket mano ti utangmo?' Kinunana, 'Sangagasut a rukod iti trigo.' Kinunana kenkuana, 'Alaem ti listaan, ket isuratmo ti walopulo.'

⁸ Dinayaw ngarud ti baknang ti saan a nalinteg a mangimatmaton gapu iti inaramidna a kinasikap. Ta dagiti annak daytoy a lubong ket ad-adda iti kinasikapda no maipanggep kadagiti tattaoda, ngem dagiti annak iti lawag.

⁹ Ibagak daytoy kadakayo, makigayyemkayo babaen kadagiti kinabaknang ditoy lubong, tapno inton awanen, mabalín nga pasangbayen dakayo idiay agnanayon a pagtaengan.

¹⁰ Siasinoman a mapagtalkan iti bassit ket mapagtalkan met iti adu, ken siasinoman a saan nga mapagtalkan iti bassit ket saan met a mapagtalkan iti adu.

¹¹ Ngarud, no saankayo a mapagtalkan iti panangusaryo iti kinabaknang ditoy lubong, siasino ti mangitalek kadakayo iti pudno nga kinabaknang?

¹² Kastamet, a no saankayo nga mapagtalkan iti banag nga kukua ti sabali, siasino ti mangted kadakayo iti bukodyo?

¹³ Awan adipen a mabalinna ti agserbi iti duwa nga amo, ta masapul nga guraenna ti maysa ken ipategna ti maysa. Wenno agbalin a napasnek iti maysa ken umsienna ti maysa. Saankayo nga makapagserbi iti Dios ken iti kinabaknang."

¹⁴ Idi nangngeg daytoy dagiti Pariseo a

mangay-ayat iti kuarta, pinagang-angawanda isuna.

¹⁵ Ket imbagana kadakuada, “Palintegenyo dagiti bagbagiyo iti imatang dagiti tattao, ngem ammo ti Dios ti puspuso. Agsipud ta ti nangato iti imatang dagiti tattao ket makapakarurod iti imatang ti Dios.

¹⁶ Maar-aramat ti linteg ken dagiti propeta agingga nga immay ni Juan. Manipud idi, ti naimbag a damag ti pagarian ti Dios ket naikasaba, ken tunggal maysa ket padpadasenda nga ipilit ti wagas da iti daytoy.

¹⁷ Ngem nalaklaka a mapukaw ti langit ken daga ngem iti pannakaawan-serbi ti maysa nga letra iti linteg.

¹⁸ Tunggal maysa a mangisina iti asawana a babai ken mangasawa iti sabali ket nakikamalala, ken siasinoman a mangasawa iti babai nga naisina iti asawana ket nakikamalala.

¹⁹ Itatta adda maysa nga baknang a nakakawes iti maris-lila ken pino nga lino, ken inaldaw a ragsakenna ti kinabaknangna.

²⁰ Adda met maysa nga agpalpalama a managan Lazaro nga adda iti ruanganna ken napunno iti gaddil,

²¹ ket kanayon nga agtartarigagay nga mapakan iti aniaman nga matinnag iti lamisaan ti baknang - malaksid iti daya, umay pay dagiti aso a mangdilpat kadagiti gaddilna.

²² Ti napasamak ket natay ti agpalpalama ket impan dagiti anghel iti sibay ni Abraham. Natay met ti baknang ket naitabon,

²³ ket idiy hades, idi madama nga

agsagsagaba, inngatona iti panagkitana ket nakitana iti adayo ni Lasaro nga nakasanggir iti barukong ni Abraham.

²⁴ Ket inyikkisna a kunana, 'Ama Abraham, kaasiannak koma. Ibaonmo ni Lasaro ta basaenna ti murdong ti ramayna iti danom, ket umayna isagid ditoy dilak, ta agsagsagabaak unay iti daytoy nga apuy.'

²⁵ Ngem insungbat ni Abraham, 'Anak, laglagipem nga inawatmo dagiti agkakaimbag a banbanag iti unos ti panagbiagmo, ket inawat met ni Lasaro dagiti agkakadakes a banbanag. Ngem ita ket adda ditoy a maliwliwa,

²⁶ ket addaka iti nakaro a panagrigat. Ken malaksid kadagitoy, adda dakkal a yuyeng nga nalagda a naikabil, tapno dagiti adda ditoy a kayatna ti bumallasiw ket saan a makapan dita, ken awan makaumay ditoy nga aggapu dita.'

²⁷ Kinuna ti baknang, 'Agpakpakaasiak kenka, Ama Abraham, nga ibaonmo isuna idiay balay ni amak -

²⁸ ta adda lima nga kakabsat ko a lallaki - tapno maballaaganna isuda, tapno agbutengda ket saanda met nga umay iti daytoy nga lugar a pagtutuokan.'

²⁹ Ngem kinuna ni Abraham, 'Adda kadakuada ni Moises ken dagiti propeta; bay-am nga dumngegda kadakuada.'

³⁰ Insungbat ti baknang, 'Saan, Ama Abraham, ngem no adda maysa nga mapan kadakuada manipud kadagiti natay, agbabawida.'

³¹ Ngem imbaga ni Abraham kenkuana, 'No saanda nga dumngeg kenni Moises ken kadagiti

propeta, saanda met laeng nga maallukoy uray adda agbiag manipud ken patay.'

17

¹ Kinuna ni Hesus kadagiti adalanna, “Pudno nga umay dagiti banbanag a pakaigapuan iti panagbasol, ngem asi pay isuna a pagapuan dagitoy nga ummay!

² Nasaysayaat pay no makabilan ti tengngedna iti bato a paggilingan ken maitapuak isuna iti baybay, ngem ti agbalin a pakaigapuan a maysa kadagitoy nga babassit nga maitublak.

³ Siputanyo dagiti bagbagiyo. No nakabasol ti kabsatyo, babalawenyo isuna, ken no agbabawi, pakawanenyo isuna.

⁴ No nakabasol isuna kenka iti naminpito a daras iti maysa nga aldaw, ken maminpito a daras nga agsubli kenka, a kunana, 'Agbabaw-iak,' masapul a pakawanenyo isuna!”

⁵ Kinuna dagiti apostol iti Apo, “Padakkelem ti pammatimi.”

⁶ Kinuna ti Apo, “No adda pammatiyo a kas iti bukel ti mustasa, mabalinyo nga kunaen iti daytoy nga kayo iti sikamoro, 'Maparutka, ken maimulaka iti baybay,' ken adda nga agtulnog kenka.

⁷ Ngem siasino kadakayo, nga addaan iti adipen nga agar-arado wenno aggay-aywan iti karnero, ibagana kenkuana no sumangpet manipud iti taltalon, 'Umayka a dagus ket agtugawka tapno manganka.'

⁸ Saanna kadi nga ibaga kenkuana, 'Mangisaganaka iti aniaman a taraon nga kanek, ken

agikabilka iti barikes dita kawesmo ken pagserbiannak agingga a malpasak a mangan ken uminom. Ket kalpasanna mabalinkan a mangan ken uminom?

⁹ Saan isuna nga agyaman iti adipen gapu ta inaramidna dagiti banbanag a naibilin, saan kadi?

¹⁰ Uray met kadakayo, inton naaramidyo amin nga naibilin kadakayo, masapul nga ibagayo, 'Dikami maikari nga ad-adipen. Inaramidmi laeng no ania ti rumbeng nga aramidenmi.'"

¹¹ Napasamak ket kabayatan nga addada iti dalan nga agturong idia Jerusalem, agdal-dalyasat isuna idia nagbaetan ti Samaria ken ti Galilea.

¹² Idi sumrek isuna iti maysa nga barrio, sadiay sinabat isuna iti sangapulo a lallaki nga agketong. Nakatakderda iti adayo manipud kenkuana

¹³ ken inngatoda dagiti timekda, a kunada, "Hesus, Maestro, kaasiannakami."

¹⁴ Idi nakitana isuda, kinunana kadakuada, "Mapankayo ken agparangkayo kadagiti papadi." Ken dimteng dayta a kanito, kabayatan nga mapmapanda, isuda ket nadalusan.

¹⁵ Idi nakita ti maysa kadakuada nga immimbagen isuna, nagsubli, ket iti napigsa a timek ket indaydayawna iti Dios.

¹⁶ Nagdumog isuna iti sakaan ni Hesus, ket nagyaman kenkuana. Isuna ket Samaritano.

¹⁷ Iti sungbat ni Hesus, kinunana, "Saan aya nga sangapulo ti nadalusan? Ayandan dagiti siam?"

¹⁸ Awan kadin ti dadduma nga nagsubli nga

mangted dayaw iti Dios, malaksid iti daytoy a gangannaet?”

¹⁹ Kinunana kenkuana, “Tumakderka, ken mpanka. Ti pammattim ti nangpaimbag kenka.”

²⁰ Gapu ta sinaludsod dagiti Pariseo no kaano nga umay ti pagarian ti Dios, simmungbat ni Hesus kadakuada a kinunana, “Ti pagarian ti Dios ket saan a maysa nga banag a maimatangan.

²¹ Urayno ibagadanto, 'Kumita ditoy! wenno, 'Kumita idiyay!' gapu ta iti pagarian ti Dios ket adda kadakayo.”

²² Kinuna ni Jesus kadagiti adalan, “Umayto dagiti al-aldaw a tarigagayanyo nga makita ti maysa kadagiti aldaw iti Anak iti Tao, ngem daytoy ket saanyonto a makita.

²³ Ibagada kadakayo, 'Kitaenyo, idiyay! Kitaenyo, ditoy!' Ngem diyo mapan kitaen, wenno sursuroten ida,

²⁴ gapu ta no kasano ti panagparang ti kimat inton aggilap manipud iti maysa a paset ti tangatang nga agturong iti maysa a paset ti tangatang, ngarud kasdiyto met ti Anak ti Tao inton aldawna.

²⁵ Ngem masapul nga agsagaba nga umuna iti adu a banbanag ken laksiden daytoy a kaputotan.

²⁶ Kas iti napasamak idi al-aldaw ni Noe, kasdiyto met ti mapasamak kadagiti al-aldaw iti Anak ti Tao.

²⁷ Nanganda, nagbartekda, nangesawada, ken naitedda nga maasawa, agingga iti aldaw nga simrek ni Noe iti daong - ken immay ti layus a nangdadael kadakuada amin.

28 Kasta met iti napasamak idi al-aldaw ni Lot, nanganda, nagbartek, naggatang, naglaku, nagmula, ken nagpatakderda.

29 Ngem iti aldaw nga rimmuar ni Lot manipud iti Sodoma, nagtudo iti apuy ken asupre manipud langit ket dinadaelna ida amin.

30 Kastanto met ti mapasamak inton aldaw nga maipakaamo iti Anak ti Tao.

31 Iti dayta nga aldaw, saanto a mapalubosan ti siasinoman nga adda iti tuktok ti balay nga bumaba tapno iruarna dagiti gamengna manipud iti balay. Ken saanto met a mapalubusan nga agsubli ti siasinoman nga adda iti kataltalunan.

32 Lagipenyo ti asawa ni Lot.

33 Ti siasinoman nga mangbiruk tapno magunodna iti biagna ket mapukawnanto daytoy, ngem ti siasinoman nga makapukaw iti biagna maisalakannanto daytoy.

34 Ibagak kadakayo, iti dayta a rabii ad-danto dua nga lalaki iti maymaysa a pagidnaan. Maalanto ti maysa, ket mabatinto ti maysa.

35 Addanto ti dua a babbai nga agkadua nga aggilgiling. Maalanto ti maysa ket mabatinto ti maysa.” *

36 Addanto dua iti taltalon, maalanto ti maysa ket mabatinto ti maysa.

37 Dinamagda kenkuana, “Sadinno, Apo?” Ken kinunana kadakuada, “No sadinno ti ayan iti bagi, saddiayto met ti paguurnungan dagiti buitre.”

---

* **17:35** Dagiti kasayaatan nga nagkauna nga kopya iti Lucas 17:36 ket naikkat.

18

¹ Ket nagsao isuna kadakuada iti maysa nga pangngarig no kasanoda koma nga agkararag a kanayon, ken saan nga maupay,

² kinunana, “Adda iti maysa nga siudad iti maysa nga ukom nga awan panagbutengna iti Dios ken saan nga agraem iti tattao.

³ Tatta adda ti maysa nga balo iti dayta nga siudad, ket masansan iti ipapanna kenkuana, a kunkunana, 'Tulungannak a manggun-od iti hustisya kontra iti kabusorko.'

⁴ Iti naunday a tiempo ket saanna nga kayat a tulongan isuna, ngem kalpasan dayta kinunana iti bagina, 'No man pay saanak nga agbuteng iti Dios wenna agraem iti tao,

⁵ ngem gapu ta mangmangted kanniak iti riribok daytoy nga balo, tulungakon isuna nga manggun-od iti hustisya, tapno saannak nga bannugen babaen iti kanayonna nga panagsubli-subli.'”

⁶ Ket kinuna ti Apo, “Denggenyo no ania ti kuna iti saan a nalinteg nga ukom.

⁷ Ita saan aya nga iyegto met ti Dios iti hustisya kadagiti napilina a tattao nga umawag kenkuana iti aldaw ken rabii? Saanna kadi ida nga anusan?

⁸ Ibagak kadakayo nga itednanto a dagus ti hustisya kadakuada. Ngem inton umay iti Anak ti Tao, addanto pay ngata pammati nga masarakanna ditoy daga?”

⁹ Ket sinaritana pay iti maysa a pangngarig kadagiti dadduma nga naallukoy iti bagida nga isuda ket nalinteg ken mangum-umsi kadagiti dadduma nga tattao,

¹⁰ “Adda dua a lalaki a napan idiaiy templo nga agkararag - iti maysa ket Pariseo ken iti maysa ket agsingsingir iti buis.

¹¹ Timmakder ti Pariseo ket inkararagna dagitoy a banbanag maipanggep iti bagina, 'Dios, agyamanak ta saanak a kas kadagiti sabali a tattao nga agtatakaw, saan nga nalinteg nga tattao, mannakikamalala, wenno kas iti daytoy nga agsingsingir iti buis.

¹² Agayunarak iti dua a daras iti makalawas. Itedko ti agpakapulo iti amin a masapulak.'

¹³ Ngem iti agsingsingir iti buis, nga agtak-takder iti adayo, pulos a saanna pay nga maitangad ti mata sadi langit, ngem dandanogenna iti barukongna, kunkunana, 'O Dios, maasika kaniak, a managbasol.'

¹⁴ Ibagak kadakayo, nagsubli daytoy a tao iti pagtaenganna nga ad-adda a napalinteg ngem iti sabali, agsipud ta iti tunggal maysa nga mangitan-ok iti bagina ket maipababanto, ngem iti tunggal maysa nga mangipakumbaba iti bagina ket maitan-okto.”

¹⁵ Dagiti tattao ket iyegda pay dagiti maladagada kenkuana, ta bareng no sagidenna ida, ngem idi nakita dagiti adalan daytoy, binabalawda ida.

¹⁶ Ngem inayaban ida ni Hesus kenkuana, kunnana, “Palubosanyo dagiti babassit nga ubbing nga umay kaniak, ken saanyo ida nga paritan. Gapu ta iti pagarian ti Dios ket maipaay iti kas kadakuada.

¹⁷ Pudno ibagak kadakayo, siasinoman a saan nga umawat iti pagarian iti Dios a kas iti ubing

ket saanto pulos nga makastrek iti daytoy.”

¹⁸ Maysa nga mangiturturay iti nagdamag kenkuana, kunana, “Naimbag nga maestro, ania iti masapul nga aramidek tapno matawidko iti agnanayon nga biag?”

¹⁹ Kinuna ni Hesus kenkuana, “Apay nga awagannak a naimbag? Awan ti naimbag no di ket ti Dios laeng.

²⁰ Ammom dagiti bilbilin - saanka nga makikamalala, saanka nga pumatay, saanka nga agtakaw, saanka nga agsaksi iti ulbod, raemem ti amam ken ti inam.”

²¹ Kinuna ti mangiturturay, “Amin dagitoy nga banbanag ket pinagtulnogak manipud pay iti kinaagtutubok.”

²² Idi nangngegan ni Hesus dayta, kinunana kenkuana, “Adda pay maysa nga banag nga pagkurangam. Masapul nga ilakom iti amin nga adda kenka ket iwarasmo kadagiti nakurapay, ket maaddaankanto iti gameng sadi langit - ket umayka, surotennak.”

²³ Ngem idi nangngeganna dagitoy a banbanag, nakaro iti ladingitna agsipud ta isu ket nabaknang unay.

²⁴ Ket idi nakita ni Hesus, isuna, nagladingit unay ket kinunana, “Nagrigat ketdin aya para kadagiti nabaknang ti sumrek iti pagarian ti Dios!

²⁵ Agsipud ta nalaklaka pay nga sumrek ti kamelio iti mata iti dagum, ngem iti nabaknang a tao nga sumrek iti pagarian ti Dios.”

²⁶ Kinuna dagiti nakanggeg iti daytoy, “Ket siasino ngarud iti mabalin nga maisalakan?”

²⁷ Simmungbat ni Hesus, “Dagiti banbanag nga saan a mabalin iti tao ket mabalin iti Dios.”

²⁸ Kinuna ni Pedro, “Adtoy, imbatimi amin nga banag nga kukuami ket simmurot kami kenka.”

²⁹ Kinuna ngarud ni Hesus kadakuada, “Pudno, ibagak kadakayo nga awan ti siasinoman a nangpanaw iti balayna, wenno iti asawana a babai, wenno iti kakabsatna a lalaki, wenno dagiti nagannakna, wenno dagiti annakna, para iti pagsayaatan iti pagarian ti Dios,

³⁰ a saanto nga umawat iti ad-adu pay iti daytoy a lubong, ken iti lubong nga umay, biag nga agnanayon.”

³¹ Kalpasan nga inummongna dagiti sanga-pulo ket dua kenkuana, kinunana kadakuada, “Kitaenyo, sumang-attayo idia Jerusalem, ket amin a banbanag nga insurat dagiti propeta maipanggep iti Anak ti Tao ket matungpalto.

³² Agsipud ta maiyawatto isuna kadagiti Hentil, ken mairurumento, ken mapabainanto, ken matupraanto.

³³ Kalpasan nga saplitenda isuna, papatayenda isuna ken iti maikatallo nga aldaw, agungarto.

³⁴ Awan ti naawatanda kadagitoy a banbanag, ken dagitoy nga sasao ket nailemmeng kadakuada, ken saanda nga naawatan dagiti banbanag nga naisao.

³⁵ Napasamak nga bayat nga umas-asideg ni Hesus iti Jerico, adda maysa a bulsek a nakatugaw iti igid ti kalsada nga agpalpalama,

³⁶ ket idi nangngegna nga lumablabas ti adu nga tattao, sinaludsodna no ania iti mapas-

pasamak.

³⁷ Imbagada kenkuana nga lumablabas ni Hesus a taga Nazaret.

³⁸ Nagpukkaw ngarud ti bulsek a kunana, "Hesus, anak ni David, maasi ka kaniak."

³⁹ Tinubngar dagiti adda iti sango ket imbagada kenkuana nga agulimek. Ngem inyadaddana pay iti nagpukkaw, "Anak ni David, maasika kaniak."

⁴⁰ Simmardeng ni Hesus ket inbilinna nga iyegda iti lalaki kenkuana. Ket idi asidegen ti bulsek a lalaki, sinaludsod ni Hesus kenkuana,

⁴¹ "Ania ti kayatmo nga aramidek para kenka?" Kinuna ti lalaki, "Apo, kayatko nga maawat iti panagkitak."

⁴² Kinuna ni Hesus kenkuana, "Awatem ti panagkitam. Pinaimbagnaka iti pammatim."

⁴³ Dagus nga naawatna iti panagkitana, ken simmurot kenkuana, nga agdaydayaw iti Dios. Idi nakita daytoy dagiti amin a tattao, indayawda iti Dios.

19

¹ Simrek ni Hesus ken lumablabas idia Jerico.

² Sadiay, adda iti tao nga managan Zakeo. Isuna ket panguloen dagiti agsingsingir iti buis ken nabaknang.

³ Padpadasenna nga kitaen no siasino ni Hesus, ngem saanna nga makita ta malingdan iti tal-laong, gapu ta bassit isuna iti tayag.

⁴ Nagtaray ngarud nga inunaanna dagiti tattao ket kimmalay-at iti maysa nga kayo a sikamoro

nga mangkita kenkuana, gapu ta lumabas ni Hesus sadiay.

⁵ Idi immayen ni Hesus idiyay nga lugar, tim-mangad ket kinunana kenkuana, “Zakeo, umu-log kadta nga dagus, ta ita nga aldaw, masapul nga aggianak idiyay balaymo.”

⁶ Isunga nagdardaras nga immulog ket sirararag-o nga pinasangbayna isuna.

⁷ Idi nakita daytoy dagiti amin, magsitanabuto-bda a kunada, “Simrek met isuna nga mang-bisita iti tao nga managbasol.”

⁸ Timmakder ni Zakeo ket kinunana iti Apo, “Kitaenyo Apo, kagudua kadagiti sanikuak ket itedko kadagiti napanglaw, ken no bilang man ta adda iti kinusit ko iti aniaman a banag, isublik iti mamin-uppat nga daras iti sigud nga dagupna.”

⁹ Kinuna ni Hesus kenkuana, “Ita nga aldaw, immay iti pannakaisalakan iti daytoy nga pag-taengan, gapu ta isuna ket anak met ni Abraham.

¹⁰ Agsipud ta immay iti Anak ti Tao tapno inna biruken ken isalakan dagiti tattao nga napukaw.”

¹¹ Kabayatan a nangngeganda dagitoy a ban-banag, intuloyna iti nagsao ket imbagana ti maysa nga pangngarig gapu ta asideg isunan idiyay Jerusalem, ken pinanunotda nga iti pagarian ti Dios agparangen iti mabiit.

¹² Isu nga kinunana, “Adda ti maysa nga mararaem nga tao nga napan iti adayo a pagilian tapno inna awaten ti maysa a pagarian ket agsubli kalpasanna.

¹³ Inayabanna iti sangapulo kadagiti adipenna ket inikkanna ida iti sangapulo nga mina, ken ki-

nunana kadakuada, 'Agnegosyo kayo aginggana nga agsubliak.'

¹⁴ Ngem kagurgura isuna dagiti kailianna, isu nga nangibaonda kadagiti mangibagi kadakuada nga nangsaruno kenkuana, kunada, 'Saanmi nga itulok nga iturayan nakami daytoy nga tao.'

¹⁵ Ket napasamak nga idi nagsubli, ta naawatnan iti pagarian, pinaayabanna dagiti adipenna a nangtedanna iti kuarta tapno maammoanna no ania iti ganansia nga naaramidanda iti pinagnegosyoda.

¹⁶ Immay kenkuana ti immuna ket kinunana, 'Apo, ti minam ket nakaaramid iti sangapulo pay nga mina.'

¹⁷ Ket kinuna ti mararaem a tao kenkuana, 'Nasayaat ti inaramid mo, naimbag nga adipen. Gapu ta managtungpal ka iti bassit nga banag, iturayam iti sangapulo nga ciudad.'

¹⁸ Immay ti maikadua ket kinunana, 'Ti minam apo, ket nakaaramid iti lima nga mina.'

¹⁹ Kinuna ti mararaem a tao kenkuana, 'Iturayam iti lima nga ciudad.'

²⁰ Ket immay ti sabali pay a kinunana, 'Apo, adtoy ti minam, nga indulin ko a sitatalged iti lupot,

²¹ agsipud ta mabutengak kenka, nalabes ka ngamin nga tao. Alaem dagiti saan mo nga indisso ken apitem ti saan mo nga inmula.'

²² Kinuna ti mararaem a tao kenkuana, 'Babaen kadagiti sinaom ket ukomenka, sika nga nadakes nga adipen. Ammom met gayam nga nalabesak a tao, ta alaek dagiti saan ko nga indisso, ken apitek uray saan ko nga inmula.'

23 Ket apay ngarud ta saan mo nga indulin ti kuartak iti bangko tapno iti panagsublik ket alikumkumek nga adda iti tubuna?’

24 Kinuna ti mararaem nga tao kadagiti nakatakder, ‘Alaenyo kenkuana ti mina, ket itedyo iti addaan sangapulo nga mina.’

25 Kinunada kenkuana, ‘Apo, adda ti sangapulon nga mina.’

26 Ibagak kadakayo, nga tunggal maysa nga addaan ket maikkan pay, ngem kenkuana nga awanan, uray ti kakaisuna ket maala pay.

27 Ngem dagitoy nga kabusorko, dagiti saan nga mangkayat kaniak a mangituray kadakuada, iyegyo isuda ditoy ket patayenyo ida iti sangwanak.”

28 Idi naibagayan dagitoy nga banbanag, imuna isuna nga simmang-at idia Jerusalem.

29 Ket napasamak nga idi umasidegen isuna idia Betfage ken Betania, idia bantay nga maawagan ti Olibo, imbaonna iti dua kadagiti adalanna

30 nga kinunana, “Mapan kayo iti sumaruno nga barrio. No nakastrek kayon, masarakanyo ti urbon a saan pay namanso. Warwarenyo ti galotna ket iyegyo kaniak.

31 No adda iti agsaludsod kadakayo, ‘Apay ta warwarwarenyo ti galotna?’ Ibagayo nga ‘Kasapulan ngamin ti Apo.’”

32 Napan dagiti naibaon ket nasarakanda diay urbon a kas iti imbaga ni Jesus kadakuada.

33 Kabayatan nga warwarwenda ti galotna, kinuna dagiti akinkukua kadakuada, “Apay ngay ta warwarwarenyo ti galot ti urbon?”

³⁴ Kinunada, “Kasapulan ngamin ti Apo.”

³⁵ Inyegda daytoy ken ni Jesus ket inyaplagda dagiti kagayda iti likud ti urbon ket pinagsakayda ni Jesus.

³⁶ Bayat iti ipapanna, inyaplagda dagiti kagayda iti kalsada.

³⁷ Kabayatanna nga umasidegen isuna iti pasalog a paset ti Bantay Olibo, rinugian amin dagiti nakaad-adu nga adalan nga nagrag-o ken nagdayawda iti Dios nga ipukpukkawda dagiti naimatanganda nga aramid a pakakitaan iti pannakabalin,

³⁸ a kunada, “Mabendisionan ti ari nga immay iti nagan ti Apo! Kapia idiay langit ken dayag iti kangatoan!”

³⁹ Dagiti dadduma a Fariseo nga adda kadagiti nakaad-adu nga tao ket kinunada kenkuana, “Maestro, tubngarem man dagiti adalanmo.”

⁴⁰ Simmungbat ni Jesus ket kinunana, “Ibagak kadakayo, no agtatalna dagitoy, dagiti batbato iti agriyaw.”

⁴¹ Idi asidegen ni Jesus iti siudad, sinangitanna daytoy,

⁴² kunana, “Uray sika, no koma ta naammoam iti daytoy nga aldaw, dagiti banbanag a makaited iti kapia kenka! Ngem ita, naillemngen dagitoy kadagiti matam.

⁴³ Ta sumangbay to dagiti aldaw kenka, inton dagiti kabusormo ket mangipatakderda kadagiti barikada iti aglawlawmo, ken palikawkawandaka, ken darupendaka manipud kadagiti amin a sikigan.

44 Pak-ulendaka aginggana nga maidasayka ken dagiti annakmo iti daga. Awan ti ibatida nga bato a naituon iti sabali, gapu ta saanmo nga nailasin daytoy idi padpadasen ti Dios nga isalakannaka.”

45 Simrek ni Jesus iti templo ket rinugianna ti nangpatalaw kadagiti aglaklako,

46 kinunana kadakadua, “Ti naisurat, 'Ti balay ko ket balay to a pagkararagan,' ngem pinagbalinyo nga rukib dagiti agtatakaw.”

47 Isu nga inaldaw nga nangisuro ni Jesus idiyay templo. Kayat isuna nga patayen dagiti panguloen a papadi ken dagiti eskriba ken dagiti mangidadaulo kadagiti tattao

48 ngem awan ti makitada nga wagas tapno aramiden daytoy, agsipud ta amin dagiti tattao ket sigagagar nga agdengdengngeg kenkuana.

20

1 Immay iti maysa nga aldaw, kabayatan nga agisursuro ni Hesus kadagiti tattao nga adda iti templo ken ikaskasabana ti ebanghelio, immay kenkuana dagiti panguloen a papadi ken dagiti eskriba nga kaduada dagiti panglakayen.

2 Nagsaritada, a kunada kenkuana, “Ibagam kadakami no ania ti kalintegam a mangaramid kadagitoy a banbanag? Wenno siasino ti nangted iti daytoy a kalintegam kenka?”

3 Simmungbat isuna ket kinunana kadakuada, “Uray siak adda met saludsodko kadakayo. Ibagayo kaniak iti maipapan

4 iti panangbautisar ni Juan. Naggapu kadi sadi langit wenno naggapu iti tattao?”

⁵ Naginnadalda iti tunggal maysa, a kunada, “No ibagatayo nga, 'Naggapu sadi langit,' ibagana nga, 'Apay ngarud a dikayo namati kenkuana?’”

⁶ Ngem no ibagatayo nga, 'Naggapu iti tao,' uborendatayo dagiti tattao, gapu ta naallukoyda a ni Juan ket maysa nga propeta.”

⁷ Isu nga insungbatda a dida ammo ti nagga-puanna.

⁸ Kinuna ni Hesus kadakuada, “No kasta ngarud saanko met ibaga no naggapuan ti kalin-tegak nga mangaramid kadagitoy a banbanag.”

⁹ Imbagana kadagiti tattao daytoy a pangngarig, “Adda maysa a tao a nagmula iti kaubasan, impaupana iti agu-ubas, ket napan iti sabali a pagillian iti nabayag a tiempo.

¹⁰ Iti naituding nga tiempo ket nangibaon isuna iti adipen nga mapan idiay agu-ubas, nga masapul nga itedda kenkuana ti bunga iti kaubasan. Ngem kinabkabila isuna, ken pinapanawda nga ima-ima.

¹¹ Nangibaon ngarud isuna iti sabali pay nga adipen ket kinabkabila manen, imbabainda, ken pinapanawda isuna nga ma-ima.

¹² Nangibaon manen isuna iti maikatlo pay ngem sinugsugatanda laeng, sadanto impuruak isuna iti ruar.

¹³ Isu nga kinuna ti akinkukua iti kaubasan, 'Ania ti aramidek? Ibaonko laengen ti patpatgek nga anak. Nalabit a padayawanda isuna.'

¹⁴ Ngem idi nakita dagiti mangay-aywan ti ubas isuna, nagtutulagda a kunada, 'Daytoy ti agtawid. Papatayentayo isuna, tapno ti tawid ket matagikuatayo.'

15 Impuruakda isuna iti ruar ti kaubasan, ken pinapatayda isuna. Ania ngarud ti aramiden ti akinkukua ti kaubasan kadakuada?

16 Umay ket pirdienna dagitoy nga mangay-aywan iti ubas, ken ited ti kaubasan iti sabali. "Ket idi nangngesda dayta, kinunada." Saan nga ipalubos ti Dios!"

17 Ngem ni Hesus kinitana ida, a kinunana, "Ania ti kayat a sawen daytoy nasantoan nga surat? 'Ti bato nga imbelleng dagiti nagpatakder iti balay ket nagbalin a pasuli'?"

18 Siasinoman a matinnag iti dayta a bato ket maburak, ngem siasinoman a pakaitupakanna, ket marumek."

19 Isu nga dagiti eskriba ken dagiti panguloen a papadi ket nagsiim tapno tiliwenda isuna iti dayta nga oras, ta ammoda nga imbagana daytoy a pangngarig a maisupiat kadakuada. Ngem nagbutengda kadagiti tattao.

20 Pinaliiwda isuna a naimbag, nangibaonda iti tattao nga agsiim nga nagpammarang a nalinteg, tapno makabirokda ti kammalina babaen iti panagsaona, nga panggapuanda kenkuana a mangiyawat iti pannangituray ken paglintegan iti gobernador.

21 Nagdamagda kenkuana a kunada, "Maestro, ammomi nga ti ibagbaga ken isursurom ket husto, ken dika agpaimpluwensiya iti siasinoman, ngem isurom ti pudno maipanggep ti wagas ti Dios.

22 Nainkalinteg kadi nga agbayadkam ti buis ken ni Cesar, wenno saan?"

23 Ngem naawatan ni Hesus ti kinatusoda, ket

kinunana kadakuada,

²⁴ “Mangiparangkayo kaniak iti denario. Siasino ti akin ladawan ken akinnagan iti daytoy?” “Ni Cesar,” insungbatda.

²⁵ Kinunana kadakuada, “Itedyo ken ni Cesar dagiti banag a kukua ni Cesar, ken iti Dios, dagiti banag a kukua ti Dios.”

²⁶ Dagiti eskriba ken dagiti panguloen a papadi ket awan nabalinanda nga nangdillaw iti imbagana iti sangoanan dagiti tattao. Nasdaawda iti insungbatna ket awan ti imbagada.

²⁷ Immasideg kenkuana dagiti sumagmamano nga Saduseo, isuda dagiti mangibagbaga nga awan ti panagungar,

²⁸ ket dinamagda kenkuana, a kunada, “Maestro, insurat ni Moses kadatayo a no ti maysa a lalaki ket natay ti kabsatna a lalaki, ket addaan asawa, ngem awanan anak, nasken nga asawaen ti lalaki ti asawa iti kabsatna tapno aganakda a pannaka-anak ti kabsatna a lalaki.

²⁹ Adda pito nga lallaki nga agkakabsat, diay inauna ket nangasawa ngem natay nga awan putotna,

³⁰ kasta met ti maikadua.

³¹ Ti maikatlo innalana isuna, ket kasta met-laeng nga dagiti pito ket awan ti inbatida nga annak, ket natay.

³² Saan nga nagbayag ket natay diay babai.

³³ Inton panagungar, siasino ti akin asawa kenkuana? Ta aminda nga pito ket nagbalinda nga asawana.”

³⁴ Kinuna ni Hesus kadakuada, “Dagiti annak ditoy lubong ket agaassawa, ken maitedda a

maasawa.

³⁵ Ngem dagiti naukum nga maikari nga mangawat iti panagungar manipud patay a sumrek iti agnanayon ket saanen nga agasawa, wenno maited a maasawa.

³⁶ Ket saandan nga matay, gapu ta kasda la kadagiti anghel ken kadagiti an-annak ti Dios, nagbalinda nga annak ti panagungar.

³⁷ Ngem gapu ta dagiti natay ket mapagungar, uray ni Moses ket impakitana, iti lugar maipapan iti bassit a kayo, no sadino nga inawaganna ni Apo nga Dios ni Abraham ken Dios ni Isaac ken Dios ni Jacob.

³⁸ Isuna ita ket saan nga Dios dagiti natay ngem Dios dagiti sibibiag. Gapu ta sibibiag amin kenkuana.”

³⁹ Simmungbat dagiti dadduma nga eskriba, “Maestro, nasayaat unay ti sungbatmo.”

⁴⁰ Ta saandan a maitured ti agdamag kenkuana iti dadduma pay a salsaludsod.

⁴¹ Kinuna ni Hesus kadakuada, “Kasano nga naibagada a ti Kristo ket anak ni David?”

⁴² Ta ni David nga mismo ket imbagana iti libro dagiti Salmo, Kinuna ti Apo iti Apok, 'Agtugawka iti makannawanko,

⁴³ aginggana a mapagbalinko ti kabusormo a pagbatayan ti sakam.'

⁴⁴ Inawagan ngarud ni David ni Kristo nga 'Apo', kasano ngarud nga nagbalin isuna nga anak ni David?”

⁴⁵ Iti panagdengngeg dagiti amin nga tattao kinunana kadagiti adalanna,

⁴⁶ “Agalwadkayo kadagiti eskriba, nga pagaay-

atda ti agbadbado iti atiddug nga pagan-anay, ken pagaayatda ti madaydayaw iti kaaduan ti tattao, ken kangatoan a tugtugaw iti sinagoga, ken kangatoan nga lugar iti piesta.

⁴⁷ Gamgamenda dagiti babbalay dagiti balo, ken agpampammarangda nga atiddog ti kararagda. Dagitoy ket umawat iti nadagdagsen a pannusa.”

21

¹ Timmangad ni Hesus ket nakitana dagiti nababaknang nga lalaki a mangikabkabil kadagiti sagsagut iti pagipisukan.

² Nakitana ti nakurapay nga balo a babai nga nagipisok iti dua a barya.

³ Isu nga kinunana, “Pudno, ibagak kadakayo, daytoy nga balo ket ad-adu pay ti naitedna ngem kadakuada amin.

⁴ Ta paset laeng ti nawadwad a gamengda ti naitedda a sagut. Ngem daytoy nga balo, manipud kinakurapayna, intedna ti amin nga pagbiagna.”

⁵ Kabayatan a dadduma kadakuada ket pagtutungtonganda ti maipanggep iti templo, no kasanu nga naarkusan iti napipintas a batbato ken datdaton, kinunana,

⁶ “No maipanggep kadagitoy a banbanag a makitkitayo, umayto dagiti al-aldaw nga uray maysa kadagiti batbato ket awanto ti mabati nga nagtutuon a saan a marba.”

⁷ Isunga nagdamagda kenkuana, kunada, “Maestro, kaanunto nga mapasamak dagitoy

a banbanag? Ken anyanto ti pagilasinan nu dagitoy a banbanag ket mapasamaken.”

⁸ Simungbat ni Jesus, “Agannad kayo ket di kay agpaallilaw. Ta adunto ti umay iti nagan ko, a kunada, 'Siak isuna,' ken, 'Asidegen ti tiempo.' Saanyo nga suruten ida.

⁹ Inton makangngeg kayo kadagiti gubat ken riribuk, saan kayo nga agbuteng, ta masapul a mapasamak dagitoy nga umuna, ngem ti panungpalan ket saan pay nga mapasamak a dagus.”

¹⁰ Ket kinunana kadakuada, “Aggiginnubatto dagiti pagilian ken pagarian a maibusur iti pagarian.

¹¹ Addanto napipigsa nga gingined, ken panag-bisin ken didigra kadagiti nadumaduma a lugar. Addanto dagiti nakabutbuteng a paspasamak ken nakaskasdaaw a pagilasinan manipud langit.

¹² Ngem sakbay kadagitoy amin a banbanag, kabilendakayto ken idadanes dakayto, maid-arum ken mausigkayto kadagiti sinagoga ken ibaluddakayto, ken isangodakayto kadagiti ar-ari ken gobernador gapu iti nagan ko.

¹³ Daytoy ket iturongnakayto iti gundawayyo a mangipakaammo iti pammaneknekyo.

¹⁴ Ngarud, ikeddengyo iti puspuso yo nga diyo isagana ti isungbatyo,

¹⁵ ta itedkonto kadakayo ti sao ken kinasirib a dinto masungbatan wenno supiaten dagiti amin a kabusoryo.

¹⁶ Ngem iyawat dakayto met dagiti nagannak, kakabsat, kakabagian, ken dagiti gagayyem, ket

papatayendanto dagiti dadduma kadakayo.

¹⁷ Kaguradakayto ti amin gapu iti nagan ko.

¹⁸ Ngem awan to iti uray maysa nga bukyo a mapukaw.

¹⁹ Gapu iti panagibturyo, magun-odyonto ti kararruayo.

²⁰ No makitayo ti Jerusalem nga napalawlawan dagiti suldado, ammuyon nga asidegen ti pan-nakadadaelna.

²¹ Iti kasta masapul nga palubusanyo dagiti taga Judea nga kumamang kadagiti banbantay, ken pumanaw dagiti adda iti tengnga ti siyudad, ket diyo itulok nga sumrek dagiti naggapu iti away.

²² Ta dagitoy dagiti panawen iti panagibales, tapno amin nga banbanag a naisurat ket matungpal.

²³ Kaasidanto pay dagiti masakog ken agpaspa-suso iti dayta nga aldaw! Ta addanto ti nakaro a rigat iti pagilian, ken pungtot iti daytoy a tattao.

²⁴ Ket matumbadanto iti murdong ti kampilan, ken maipanawdanto nga agbalin a balod kadagiti amin nga nasnasyon, ket baddebaddekanto dagiti Gentil ti Jerusalem agingga a matungpal ti tiempo dagiti Hentil.

²⁵ Addanto dagiti pagilasinan iti init, ken iti bulan ken kadagiti bitbituen. Ken iti rabaw iti daga, addanto iti rigat kadagiti pagilian, gapu iti butengda manipud daranudor iti baybay ken dalluyon.

²⁶ Addanto lallaki a matalimudaw gapu iti butengda ken iti namnamaenda nga banbanag nga umay iti lubong. Gapu ta dagiti bileg ti langit

ket magungonto.

²⁷ Ket makitadanto iti Anak ti Tao nga umamay iti ulep nga addaan pannakabalin ken dayag.

²⁸ Ngem inton mangrugi a mapasamak dagitoy nga banbanag, tumakder, ken tumangad kayo, gapu ta iti pannakaisalakanyo ket asidegen.”

²⁹ Nagsarita ni Jesus kadakuada iti pangarig, “Kitaenyo diay igos ken amin nga kaykayo.

³⁰ No agrugi da nga agbulongen, makitayo ken ammoyo a ti kalgaw ket asidegen.

³¹ Kastamet, inton makitayo dagitoy a banbanag a mapaspasamak, ammoyo a ti pagarian ti Dios ket umadanin.

³² Ibagak kadakayo, pudno nga daytoy a kaputotan ket saan nga mapukaw, agingga nga saan a mapasamak dagitoy a banbanag.

³³ Ti langit ken ti daga ket mapukawto, ngem dagiti sasaok ket saan to pulos mapukaw.

³⁴ Ngem kitaenyo dagiti bagbagiyo, tapno saan nga madagsenan dagiti puspusoyo iti kinadakes, panagbartek ken ania man a pakasikuran iti daytoy a biag. Ta kellaatto nga umay kadakayo dayta nga aldaw

³⁵ kas palab-og. Ta umayto kadagiti amin nga agbibigi iti rabaw ti daga.

³⁶ Ngem naridam kaykoma a kankanayon, ikarkararagyo nga naan-anay koma ti pigsayo a manglibas kadagitoy nga banbanag nga mapasamak, ken agtakder iti sangnguanan ti Anak ti Tao.”

³⁷ Isu nga kadagiti aldaw ket agisuro isuna idiaiy templo ken iti rabii ket rummuar isuna, ken

agpatpatnag idiyay bantay a maawagan ti Olibo.

³⁸ Ket dagiti amin nga tattao, masapada tapno denggen da isuna idiyay templo.

22

¹ Ita umadanin ti Fiesta iti Tinapay nga awan lebadurana a maawagan ti Ilalabas.

² Nagnunumoan dagiti panguloen ti papadi ken dagiti eskriba no kasanoda nga ipapatay ni Hesus, gapu ta agamakda kadagiti tattao.

³ Simrek ni Satanas ken ni Judas Iskariote, maysa kadagiti sangapulo ket dua.

⁴ Ni Judas ket napan nakisarita kadagiti panguloen ti papadi ken kadagiti kapitan no kasanona nga iyawat ni Hesus kadakuada.

⁵ Naragsakanda amin ken nagnunumoanda a bayadanda isuna iti kuarta.

⁶ Immannugot isuna ket nangbirok iti gundaway tapno iyawatna kadakuada ni Hesus manipud kadagiti adu nga tattao.

⁷ Nadanon ti aldaw ti tinapay nga awan lebadurana, nga isu iti panangidaton ti kordero para iti Ilalabas.

⁸ Imbaon ngarud ni Hesus da Pedro ken Juan, a kinunana, “Inkayo ket isaganayo ti makan a maipaay ti Ilalabas, tapno mangantayo.”

⁹ Sinaludsodda isuna, “Sadino ti kayatmo nga pangisaganaanmi?”

¹⁰ Simmungbat isuna kadakuada, “Dumnggekayo, no nakastrekkayon iti siudad, adda maysa nga lalaki a nakabaklay iti burnay ti danum nga sumabat kadakayo. Surutenyo isuna agingga iti balay nga papananna.

11 Ket ibagayo iti makinbalay, 'Kuna iti Maestro kenka, "Sadino ti siled a pangsangailian, a panganak ti Ilalabas a kaduak dagiti adalak?"

12 Ipakitananto kadakayo ti nalawa ken nakasagana a ngatoen nga siled. Sadiay ngarud iti pangidasaranyo."

13 Napanda ngarud, ket nasarakanda amin a kas iti inbagana kadakuada. Ket insaganada ti pannangan iti Ilalabas.

14 Idi nadanon iti tiempo, nakitugaw kadagiti adalan.

15 Ket kinunana kadakuada, "Tarigagayak nga makipangan kadakayo iti daytoy nga Fiesta ti Ilalabas sakbay nga agsagabaak.

16 Ta ibagak kadakayo, saanakto a makipangan manen iti daytoy aginggana nga matungpal ti pagarian ti Dios."

17 Nangala ngarud ni Hesus iti kopa, ken nagyaman, a kinunana, "Alaenyo daytoy, ken ibingayyo iti tumunggal maysa kadakayo.

18 Ta ibagak kadakayo, saanakto nga uminom manen iti bunga ti ubas, aginggana nga umay ti pagarian ti Dios."

19 Ket nangala ti tinapay, kalpasan nga nagyaman, pinisi-pisina, ken inyawatna kadakuada, a kunana, "Daytoy ti bagik nga maipaay kadakayo. Aramidenyo daytoy a pananglaglagip kaniak."

20 Nangala ti kopa kalpasan a nangrabii, a kinunana, "Daytoy nga kopa ti baro a tulag iti darak, nga isu a naibukbok a maipaay kadakayo.

21 Ngem dumngegkayo. Ti mangliput kaniak ket adda ita a kaduak ditoy lamisaan.

22 Ta ti Anak ti Tao ket pudno nga agturong iti

nakaitudinganna. Ngem asi pay dayta nga tao a mangliput kenkuana!”

²³ Ket rinugiananda ti nagsisinnaludsod iti tunggal maysa no siasino kadakuada ti mangaramid iti daytoy a banag?”

²⁴ Ket adda rimsua a panagsusupiat kadakuada no siasino ti maibilang a katan-okan.

²⁵ Kinunana kadakuada, “Dagiti Ar-ari ti Hentil ket addaan turay kadakuada, ket ti siasinoman nga addaan panagturay kadakuada isu ti maawagan a madaydayaw.

²⁶ Ngem saan a rumbeng nga maaramid daytoy kadakayo. Ngem ketdi, maaramid nga ti katatan-okan kadakayo agbalin nga isu ti kaubingan. Kasta met nga no siasinoman ti kangrunaan agbalin nga kapada ti agserserbi.

²⁷ Siasino kadi iti natan-ok, diay kadi nakatugaw iti lamisaan, wenno diay agidasdasar? Saan kadi nga isu diay nakatugaw iti lamisaan? Ngem addaak kadakayo a kas maysa nga agserserbi.

²⁸ Ngem nagtalinaedkayo a kaduak iti amin a pannakasuotko.

²⁹ Ikkankayo iti pagarian a kas inted ni Amak nga pagarian kaniak,

³⁰ tapno mangan ken uminumkayo iti lamisaan idiy pagariak. Ket agtugawkayo kadagiti trono nga ukomenyo dagiti sangapulo ket dua a tribo ti Israel.

³¹ Simon, Simon, agannadka, dinawatnaka ni Satanas, tapno taepannakayo a kas trigo.

³² Ngem inkararagankayo, nga ti pammatiyo ket saan nga agkapoy. Ket inton agsublika manen, papigsaem dagiti kakabsatmo.”

³³ Kinuna ni Pedro kenkuana, “Apo, nakasaganaak nga sumurot kenka sadiay pagbaludan wenna iti patay.”

³⁴ Simmungbat ni Hesus, “Ibagak kenka, Pedro, saanto pay nga nagtaraok ti kawitan itatta nga aldaw, sakbay nga ilibaknak iti tallo a daras nga am-ammonak.”

³⁵ Kalpasanna kinuna ni Hesus kadakuada, “Idi inbaonkayo nga awanan pitaka, supot ti pagkasapulan, wenna sapatos, nagkasapulankayo kadi?” Ket simmungbatda, “Awan.”

³⁶ Ngarud kinunana kadakuada, “Ngem itatta, ti addaan pitaka, alaenna latta, agraman ti supot ti pagkasapulan. Siasinoman nga awanan kampilan ket ilakona ti kagayna ket gumatang iti maysa.

³⁷ Ta ibagak kadakayo, no ania man ti naisurat maipanggep kaniak ket masapol nga matungpal, 'Ket naibilang isuna a kas maysa nga awanan linteg.' Ta aniaman ti naipadto maipanggep kaniak ket isu iti matungpal.”

³⁸ Ket kinunada, “Apo, kitaem! Adtoy ti dua a kampilan.” Simmungbat ni Hesus kadakuada, “Umanayen.”

³⁹ Kalpaskan ti panangrabii, napan ni Hesus, a kas gagangay nga ar-aramidenna, idiaiy Bantay ti Olibo, ket simmurot dagiti adalanna.

⁴⁰ Idi nakadanonda, kinunana kadakuada, “Agkararagkayo nga dikay sumrek iti pannaka-suot.”

⁴¹ Immadayo isuna manipud kadakuada iti saan unay nga adayo, ket nagparintumeng ket nagkararag,

⁴² a kinunana, “Ama, no pagayatam, ikkatem daytoy nga kopa manipud kaniak. Numanpay kasta saan nga iti pagayatak, no di ket ti pagayatam ti mapasamak.”

⁴³ Ket nagparang ti maysa nga anghel a naggapu sadi langit, a nangpapgisa kenkuana.

⁴⁴ Kabayatan nga agsagsagaba, sipipinget a nagkararag isuna, ket ti ling-etna kasla dara a nagtedted iti daga.

⁴⁵ Idi timmakder isuna manipud iti panagkararagna, napan kadagiti adalan, ket nasarakanna ida nga matmaturog gapu iti ladingitda,

⁴⁶ ket nagsaludsod kadakuada, “ Apay a matmaturogkayo? Bumangonkayo ken agkararagkayo nga saan kayo nga sumrek iti pannakasuot.”

⁴⁷ Idi madama nga agsasao pay laeng, adtoy, nagparang ti adu nga tattao, kaduada ni Hudas, maysa kadagiti sangapulo ket dua, nga isu ti nangidaulo kadakuada. Immasideg ken ni Hesus tapno agkanna,

⁴⁸ ngem kinuna ni Hesus kenkuana, “Judas, lipliputam kadi ti Anak ti Tao babaen iti agek?”

⁴⁹ Idi nakita dagiti adda iti aglawlaw ni Hesus no ania ti mapasasamak, kinunada, “Apo, tag-batenmi kadi isuda iti kampilan?”

⁵⁰ Ket tinagbat ti maysa kadakuada ti adipen ti panguloen dagiti papadi, ken piningasanna ti makannawan nga lapayagna.

⁵¹ Kinuna ni Hesus, “Husto daytan.” Ket sinagidna ti lapayag diay adipen, ket pinaimbagna.

⁵² Kinuna ni Hesus iti panguloen dagiti papadi, agraman kadagiti kapitan ti templo, ken panglakayen, nga immay bumusor kenkuana, “Umaykayo kadi, a kas maibusor iti agtatakaw, nga adaan ti kampilan ken pang-or?”

⁵³ Idi addaak kadakayo iti inaldaw idiay templo, saanyo nga impatay dagiti imayo kaniak. Ngem daytoy ti orasyo, ken iti panagturay ti sipnget.”

⁵⁴ Tiniliwda ni Hesus, ket inyadayoda isuna, ket impanda iti balay ti panguloen iti papadi. Ngem simmursurot ni Pedro iti saan unay nga adayo.

⁵⁵ Kalpasan nga nagaronda iti tengnga iti paraangan ket nagtugawda nga sangsangka-maysa, nakitugaw met ni Pedro iti nagtetengngaanda.

⁵⁶ Maysa nga adipen a babai ti nakakita kenkuana a nakatugaw iti masilsilawan iti apoy, ket minatmatanna a kinunana, “Daytoy nga tao ket kaduana met laeng.”

⁵⁷ Ngem inlibak ni Pedro daytoy, a kinunana, Babai, saanko nga am-ammo isuna.”

⁵⁸ Kalpasan ti sumagmamano a kanito adda ti sabali a nakakita kenkuana, ket kinunana, “Maysaka met kadakuada.” Ngem kinuna ni Pedro, “Lalaki, saan a siak.”

⁵⁹ Kalpasan ti agarup maysa oras inpapilit ti maysa pay a lalaki a kinunana, “Pudno a daytoy nga tao ket kaduana met laeng, gapu ta isu ket taga Galilea.”

⁶⁰ Ngem kinuna ni Pedro, “Lalaki, saan ko nga ammo dayta ibagbagam.” Ket dagus, kabayatan

nga agsasao pay laeng isuna, nagtaraok ti kawitan.

⁶¹ Timmalyaw ti Apo ket kimmita ken ni Pedro. Ket nalagip ni Pedro ti sao ti Apo, idi a kinunana. “Sakbay nga agtaraok ti kawitan ita nga aldaw ket ilibaknakto iti mamitlo nga daras.

⁶² Rimmuar ni Pedro ket nagsangit ti nasaem.

⁶³ Ket linalais ken dinangran dagiti lallaki nga agbanbantay ni Hesus.

⁶⁴ Kalpasan nga inabbunganda ti matana, sinaludsodda isuna, a kinunada, “Pugtuam! Siasino ti nangdangran kenka?”

⁶⁵ Nagsaritada iti adu nga banbanag a maibusor ken ni Hesus, ken tinabtabbaawanda.

⁶⁶ Idi bumigbigaten, naguummong dagiti panglakayen ti umili, karaman dagiti panguloen a papadi ken dagiti eskriba. Impanda ni Hesus iti Pangukuman,

⁶⁷ a kinunkunada, “No sika ti Kristo, ibagam kadakami.” Ngem kinunana kadakuada, No ibagak kadakayo, saanyo met a patien,

⁶⁸ ket no salodsudenkayo, saankayo met a sumungbat.

⁶⁹ Ngem manipud ita, agtugawto ti Anak ti Tao iti makanawan nga ima iti pannakabalin ti Dios.”

⁷⁰ Kinunada amin, “Ket sika ngarud ti Anak ti Dios?” ket kinuna ni Hesus kadakuada, “Dakayo ti nangibaga a Siak.”

⁷¹ Kinunada, “Apay nga kasapulantayo pay laeng ti mangsaksi? Ta nangngegantayo amin manipud iti ngiwatna.”

23

¹ Timmakder ti sibubukel a bunggoy, ket in-datagda ni Hesus iti sangoanan ni Pilato.

² Pabbabasolenda isuna, kinunkunada, “Nakitami a mangririribuk daytoy nga tao iti pagilian tayo, mangiparparit nga mangted ti pamma-dayaw a maipaay ken ni Cesar, ken ibagbagana pay nga isuna ti Kristo, ken maysa nga ari.”

³ Nagsaludsod ni Pilato kenkuana, ket kinunana, “Sika kadi ti Ari dagiti Judio?” Ket simmungbat ni Hesus, “Imbagamon.”

⁴ Nagsao ni Pilato kadagiti panguloen a papadi ken kadagiti adu nga tattao, “Awan iti makitak nga basol daytoy a tao. “

⁵ Ngem ipilitda latta nga kunada, “Riribukenna dagiti tattao, agisursuro iti intero nga Judea, manipud Galilea ken uray pay iti daytoy a lugar.”

⁶ Isunga idi nangngeg daytoy ni Pilato, sinaludsodna no taga-Galilea ti lalaki.

⁷ Ket idi naammoanna nga isuna ket adda iti turay ni Herodes, impatulodna ni Hesus ken ni Herodes, ta isuna ket adda met iti Jerusalem kadagidiay nga al-aldaw.

⁸ Idi makita ni Herodes ni Hesus, naragsakan isuna, agsipud ta nabayagen a tiempo nga kayatna a makita isuna. Adda nangnangngengan maipanggep kenkuana ken mangnamnama isuna a makakita kadagiti nakaskasdaaw nga aramidenna.

⁹ Adu dagiti saludsod ni Herodes kenni Hesus, ngem awan a pulos iti insungbatna kenkuana.

¹⁰ Timmakder dagiti panguloen a papadi ken kasta met dagiti eskriba, ket nakaro unay iti

pammabasolda kenkuana.

¹¹ Linais ni Herodes ken dagiti suldadona isuna, ken pinag-gaangaawanda isuna, ket kinawesanda iti napintas a pagan-anay, kalpasanna impatulodda ken ni Pilato.

¹² Nagbalin nga aggayyem ni Herodes ken ni Pilato iti dayta met laeng nga aldaw (numan pay agkabusor dagitoy idi).

¹³ Inayaban ni Pilato amin dagiti panguloen dagiti papadi ken dagiti agtuturay ken dagiti tattao,

¹⁴ ket kinunana kadakuada, “Indatagyo kaniak daytoy a tao nga kasla iti tao a mangi-dadaulo nga agaramid iti dakes, ken kitaenyo, Siak, pinagsaludsodak isuna iti sangoananyo, awan masarakak nga biddut daytoy nga lalaki a maipanggep kadagiti banbanag nga ipabpabasolyo kenkuana.

¹⁵ Saan, uray ni Herodes, isu nga insub-lina isuna kadatayo, ken kitaenyo, awan iti masarakak nga pakaigapuan iti pannakapapatayna.

¹⁶ Ngarud dusaek laeng isuna, ken sakonto palubosan.”

¹⁷ * Ita, rebbengen ni Pilato nga palubosan ti maysa a balud nga Judio iti aldaw ti fiesta.

¹⁸ Ngem sangsangkamaysada nga nagriyaw, a kunkunada, “Ipanawyo daytoy a lalaki, ken palubosanyo ni Barrabas!”

¹⁹ Naibalud ni Barrabas gapu iti panagsukirna ti linteg iti siudad ken pampapatayna.

---

* **23:17** Naikkat daytoy a paset (Lucas 23:17), iti kadaanan a sursurat.

²⁰ Nagsao manen kadakuada ni Pilato, ta tari-gagayna nga wayawayaan ni Hesus.

²¹ Ngem nagriyawda a kunkunada, “Ilansa isuna, ilansa isuna.”

²² Ket kinunana kadakuada iti maikatlo nga gundaway, “Apay, ania iti dakes a naaramid daytoy nga lalaki? Awan iti masarakak nga rason tapno madusa isuna iti pannakapapatay. Ngarud apaman nga malpas ti pannakadusana, wayawayaakton isuna.”

²³ Ngem impigpigsada pay ti nagriyaw, ipapilitda nga mailansa isuna iti krus. Ket ti timekda ti nangallukoy ken ni Pilato.

²⁴ Isu nga ingkeddeng ni Pilato a tungpalenna ti dawdawatenda.

²⁵ Pinalubosanna ti maysa nga naibalud a dinawatda gapu iti panangrribuk ken panangpatayna. Ket intedna ni Hesus kadakuada tapno maaramidda ti kaykayatda.

²⁶ Iti panangipanawda kenkuana, nasabatda ti maysa a Simon a taga-Cirene, paumay a nag-gapu idiyang bangir a pagilian, ket impabaklayda kenkuana ti krus, sada impasaruno ken ni Hesus.

²⁷ Adu a tattao, ken babbai nga agsangangit ken agdungdung-aw para kenkuana, ti sumursurot kenkuana.

²⁸ Ngem tinalyawna ida, kinuna ni Hesus “An-annak nga babbai ti Jerusalem, saankayo nga agsangit para kaniak, ngem agngitkayo ketdi para iti bagbaggiyo ken para kadagiti annakyo.

²⁹ Ta kitaenyo, umayto dagiti al-aldaw ket kunaendanto, 'Nagasat dagiti baog ken dagiti aanakan a saan nga nagsikog, ken dagiti saan

nga nagpasuso.'

³⁰ Ket kunaento dagiti tattao kadagiti bambantay, 'Tupakannakamin,' ken uraypay kadagiti turturod, 'Gaburannakamin.'

³¹ Ta no aramidenda dagitoy nga banbanag kabayatan nga naganus pay ti kayo, ania iti mapasamak no nangangonton?"

³² Adda pay sabali a lallaki, dua nga kriminal, ti maigiddan kenkuana a mapapatay.

³³ Idi makasangpetda iti lugar nga maawagan a Ti Bangabanga, idiaida nga inlansa isuna iti krus ken dagiti kriminal, maysa iti makannawanna ken ti maysa met iti makannigidna.

³⁴ Kinuna ni Hesus, "Ama, pakawanem ida, ta saanda nga ammu iti ar-aramidenda." Ken nagbibinnunotda, nagbibingayanda ti pagan-anayna.

³⁵ Sitatakder nga agbuybuya dagiti tattao kabayatan a lalaisen dagiti agtuturay isuna, kunkunada, "Insalakanna ti sabali. Bay-anyo nga isalakanna met ti bagina, no isuna iti Kristo ti Dios, ti napili."

³⁶ Pinagang-angawan pay isuna dagiti suldado, inasetganda isuna, inyawatanda iti suka,

³⁷ ken kunkunada, "No sika ti Ari dagiti Judio, isalakanmo ti bagim."

³⁸ Adda pay iti pagilasinan iti ngatoenna a kastoy, "DAYTOY TI ARI DAGITI JUDIO."

³⁹ Maysa kadagiti kriminal a nailansa, ti nanglais kenkuana, a kunkunana, "Saan kadi nga sika ti Kristo? Isalakanmo ti bagim ken isalakannakami met."

⁴⁰ Ngem simmungbat ti maysa, a panangtubn-

garna kenkuana a kinunana, “Saanka kadi nga agbuteng iti Dios, ta agpapada iti naikeddeng a dusa tayo?

⁴¹ Rebbengna laeng nga agsagabata gapu kadagiti inaramidta. Ngem awan ti madi nga inaramid daytoy nga tao.”

⁴² Ken innayonna pay, “Hesus, laglagipennakto inton addaka iti pagariam.”

⁴³ Kinuna ni Hesus kenkuana, “Pudno nga ibagak kenka, ita nga aldaw makipagyankanto kaniak idiay paraiso.”

⁴⁴ Umadanin ti maikainnem nga oras, ken immay ti sipngget iti intero nga daga agingga iti maikasiam nga oras nga

⁴⁵ saan a naglawag ti init. Ket ti kurtina iti templo, napigis iti tengnga.

⁴⁶ Nagsangit ni Hesus iti napigsa, ket kinunana, “Ama, kadagita imam iyawatko ti espirituk.” Apaman nga naibalikasna daytoy, natayen isuna.

⁴⁷ Idi makita ti kapitan dagiti suldado no ania ti napasamak, nagdaydayaw isuna iti Dios a kunkunana, “Agpayso nga nalinteg daytoy a lalaki.”

⁴⁸ Idi nakita dagiti adu a tattao nga naguummong a mangsaksi iti daytoy nga pasamak a naaramid dagitoy nga banbanag, nagsublida ket dinandanogda iti barukongda.

⁴⁹ Ngem amin dagiti am-amona, ken dagiti babai nga simmurot kenkuana manipud Galilea, ket nakatakder iti saan unay nga adayo, a mangbuybuya kadagitoy nga banbanag.

⁵⁰ Pagammoan, adda maysa a lalaki nga managan Jose, a kameng iti Sanhedrin, maysa a

nalinteg ken nasayaat nga tao

⁵¹ (saan isuna nga immanamong kadagiti tignay ken panggeddengda), naggapo idia y Arimatea, maysa nga ciudad dagiti Judio, nga agururay iti iyuumay ti pagarian iti Dios.

⁵² Daytoy nga tao, ket napan kenni Pilato, ket nakitungtong nga alaenna ti bagi ni Hesus.

⁵³ Imbabana daytoy, ken binalkotna iti pino nga lino, ket sana impaidda iti pagitaneman a bato nga saan pay nausar.

⁵⁴ Aldaw idi ti Panagsagana, ken umadanin ti Aldaw ti Panaginana.

⁵⁵ Dagiti babbai, a sumursurot kenkuana manipud Galilea, a simmaruno kadakuada, ket nakitada ti tanem ken no kasano ti pannakaipaidda ti bagina.

⁵⁶ Nagsublida ket insaganada dagiti bangbango ken sapsapo. Ket iti Aldaw ti Panaginana, naginanada kas maiyannurot iti bilbilin.

24

¹ Iti parbangon ti umuna nga aldaw iti lawas, napanda idia y tanem, intugotda dagiti pabanglo nga insaganada.

² Nakitada nga naitulid diay bato nga naiyadayo idia y tanem.

³ Simrekda, ngem awan ti nakitada nga bagi ni Apo Hesus.

⁴ Ti napasamak, kabayatan nga maririribukanda maipanggep iti daytoy, kellaat nga adda dua a lallaki nga nakitakder kadakuada nga nakakawes iti makasisirap a pagan-anay.

⁵ Kabayatan nga napunno iti buteng dagiti babbai ken iti panagpaklebda iti daga, kinunada kadagiti babbai, “Apay nga birbirukenyo ti sibibiag kadagiti natay?”

⁶ Awan isuna ditoy, ngem ketdi nagungaren! Lagipenyo nu kasano iti pannakitungtongna kadakayo idi adda pay laeng isuna idia Galilea,

⁷ kinunana nga maiyawat ti Anak ti Tao kadagiti im-ima dagiti managbasol nga lallaki ken mailansa iti krus, ket iti maikatlo nga aldaw, ket bumangon manen.”

⁸ Nalagip dagiti babbai dagiti sasaona,

⁹ ket nagsublida manipud tanem ket impadamagda amin dagitoy a banbanag kadagiti sangapulo ket maysa ken kadagiti amin.

¹⁰ Itatta, ni Maria Magdalena, Juana, Maria nga ina ni Santiago ken dagiti dadduma pay nga babbai nga kaduada, impadamagda dagitoy nga banbanag kadagiti apostol.

¹¹ Ngem daytoy nga mensahe ket kasla awan serbina nga sarita para kadagiti apostol, ket saanda nga pinati dagiti babbai.

¹² Ngem, timmakder ni Pedro, sa nagtaray nga napan idia tanem, ket nagdumog ken kimmita idia uneg, ket diay lupot nga linen laeng ti nakitana. Nagawid ni Pedro idia balayna a masmasdaaw no ania iti napasamak.

¹³ Iti dayta, dua kadakuada ti mapmapan iti dayta metlaeng nga aldaw idia baryo a managan Emmaus, nga innem a pulo nga estadia manipud Jerusalem.

¹⁴ Pagtungtunganda ti maipanggep kadag-

iti amin nga banbanag a napasamak.

¹⁵ Ti napasamak, kabayatan ti pinagtungtungda ken pinagdindinnamagda, ket immasideg ni Hesus ken nakikuyog kadakuada.

¹⁶ Ngem dagiti matmatada nalappedan isu nga saanda nga nailasin isuna.

¹⁷ Kinuna ni Hesus kadakuada, “Annia ti pagtungtungtunganyo nga dua kabayatan ti pannagnayo?” Ket nagtakderda idiaiy nga makita a nalidayda.

¹⁸ Ket maysa kadakuada a managan Cleopas, iti simmungbat kenkuana, “Apay sika laeng ti tao idiaiy Jerusalem nga saan a makaammo kadagiti banbanag a napasamak idiaiy iti napalabas nga al-aldaw?”

¹⁹ Kinuna ni Hesus kadakuada, “Annia nga banbanag?” Insungbatda kenkuana, “Dagiti banbanag nga maipanggep kenni Hesus nga taga-Nazaret nga propeta, mannakabalin iti aramid ken saona iti imatang ti Dios ken iti amin nga tattao.

²⁰ Ken no kasanu nga inyawat dagiti panguloen ti papadi ken dagiti turay nga maikeddeng a matay ken inlansada.

²¹ Ngem ninamnamami nga isuna ti mangpawayawaya iti Israel. Wen, ken malaksid pay kadagitoy amin, maikatlo itan nga aldaw manipud napasamak dagidiaiy nga banbanag.

²² Ngem maysa pay, dagiti dadduma a kakad-uami nga babbai ket pinagsiddaaw dakami iti ipapan da idiaiy tanem iti bigbigat.

²³ Idi saanda nga nabirukan ti bagina, immayda, ket kinunada pay nga nakitada dagiti

anghel iti maysa a sirmata ket inbagada a sibibiag isuna.

²⁴ Dagiti dadduma a kakaduami nga lallaki ket napanda idiay tanem, ket nakitada daytoy a kas iti kinuna dagiti babbai. Ngem saanda nga nakita isuna.”

²⁵ Kinuna ni Hesus kadakuada, “O maag nga tattao ken nabuntog ti puspusoda nga mamati kadagiti inbaga dagiti propeta!

²⁶ Saan aya nga masapul a sagabaen ni Kristo dagitoy nga banbanag, ken sumrekto idiay gloriana?”

²⁷ Ket manipud kenni Moses ken kadagiti amin nga propeta, impalawag ni Hesus kadakuada iti amin a banbanag maipapan kenkuana kadagiti amin nga nasantoan a sursurat.

²⁸ Kabayatan nga umas-asidegda iti bario nga papananda, nagpammarang ni Hesus nga kasla adayo pay ti papananna.

²⁹ Ngem pinilitda isuna, a kinunada, “Makidagus kan kadakami, ta rumabiin ket ti aldaw ket dandanin nga malpas.” Isu nga simrek ni Hesus nga nakidagus kadakuada.

³⁰ Ti napasamak, idi nakitugawen isuna kadakuada a mangan, innalana ti tinapay, bi-nendisyonanna, ket iti panangguduana, intedna daytoy kadakuada.

³¹ Ket naluktan dagiti matmatada, nailasinda isuna, ket nagpukaw isuna iti imatangda.

³² Kinunada iti tunggal maysa, “Saan kadi nga agap-apoy dagiti puspuso nga adda kadatayo, kabayatan nga makitungtungong kadata idiay dalan, kabayatan nga nilukatanna kadata dagiti

nasantoan a surat?”

³³ Nagrubwatda iti dayta met laeng nga oras ket nagsublida idiaiy Jerusalem. Nasangpetanda nga naurnong dagiti sangapulo ket maysa ken dagiti kakaduada,

³⁴ nga ibagbagada nga, “Ti Apo ket nagungar nga agpayso, ket nagpakita pay kenni Simon.”

³⁵ Isunga imbagada dagiti banbanag nga napasamak idiaiy dalan, ken no kasanu nga naipakita kadakuada ni Hesus babaen iti pan-nakapisipisi iti tinapay.

³⁶ Kabayatan nga ibagbagada dagitoy nga banbanag, nagtakder ni Hesus iti nagtengtengngaanda, ket kinunana kadakuada, “Kapia kuma ti adda kadakayo.”

³⁷ Ngem nakigtotda ken napnoanda iti buteng, ta impagarupda nga nakakitada iti espiritu.

³⁸ Kinuna ni Hesus kadakuada, “Apay nga mariribukan kayo? Apay adda rumusing a saludsod dita pusoyo?”

³⁹ Kitaenyo dagiti imak ken dagiti sakak, siak a mismo daytoy. Sagidendak ket makitayo. Gapu ta ti espiritu ket awan lasag ken tulangna, kas makitayo met nga addaanak.”

⁴⁰ Idi naibagana daytoy, impakitana kadakuada dagiti ima ken dagiti sakana.

⁴¹ Kabayatan nga kasta la unay ti ragsakda, ken agsidsiddaawda, kinuna ni Hesus kadakuada, “Adda kadi uray ania nga makanyo?”

⁴² Inikkanda isuna iti tinuno a lames.

⁴³ Innala ni Hesus, ket kinnanna iti imatangda.

⁴⁴ Kinunana kadakuada, “Idi addaak kadakayo, imbagak kadakayo nga amin nga

nakasurat iti linteg ni Moses ken kadagiti insurat dagiti propeta, ken kadagiti Salmo ket masapul nga matungpal.”

⁴⁵ Kalpasannna, linukatanna dagiti panunotda, tapno maawatanda dagiti nasantoan a sursurat.

⁴⁶ Kinunana kadakuada, “Kas iti naisurat, masapul nga agsagaba ni Kristo, ken agungar manipud kadagiti natay inton maikatlo nga aldaw.

⁴⁷ Ket ti panagbabawi ken pannakapakawan dagiti basbasol, masapol a maikasaba babaen iti naganna kadagiti amin a nasyon, nga mangrugi idia Jerusalem.

⁴⁸ Dakayo ti testigo kadagitoy nga banbanag.

⁴⁹ Kitaenyo, ibaonko kadakayo ti kari ni Amak. Ngem aguray kayo idia siyudad, inggana nga makawesan kayo iti pannakabalin nga naggapo idia ngato.”

⁵⁰ Ket inturong ida ni Hesus a rimuar inggana nga makaasidegda idia Betania. Inngatona dagiti imana, ket binendisionanna ida.

⁵¹ Ti napasamak, kabayatan ti panangbendisionna kadakuada, imbatina ida ket nabagkat a naipangato idia langit.

⁵² Ket dinayawda isuna, sada nagsubli idia Jerusalem nga napalalo ti ragsakda.

⁵³ Ket tuloytuloy nga addada idia templo nga nagdaydayaw iti Dios.

Ti Biblia

Unlocked Literal Bible in the Ilocano language of the Republic of the Philippines

copyright © 2019 Door43 World Missions Community

Language: Ilocano

Translation by: Door43 World Missions Community

Contributor: Alexander D. Pagtacunan Sr., Ambrocio A. Dat-ay Jr., Anabel Magulod, Angelita H. Goco, Arlyn D. Fianza, Daniel Disay, Ely F. Belisario, Euhler Evangelista, Fredelyn R. Castillo, Gerry D. Pido, Gerwine P. Puguon, Irene China Covita, Jacquelyn Pinchingan , Jeffrey G. Arevalo, Jennilyn D. Inway, Jhun Dat-ay, Jomar N. Puclalay, Johnny Ray Lumawan, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Leonardo M. Disay, Liwliwa V. Ario, Lynn Castillo, Marben Obra, Marie fe Lardizabal, Maripple Lopez, Mary johanna delos Reyes, May ann Antonio, Micah H. Asis, Michael L. Pagtacunan, Miriam B. Pido, Nathaniel H. Pascio, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Novie M. Espara, Ralph B. Lantion, Raymond, Recelyn Camilo, Reymark, Robert Diser, Rommel Flores, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Susan L. Soliven, Tomas Domingo, William Tolentino, Ambrocio A. Dat-ay, Arlyn D. Fianza, Bernard Serquina, Bernie Abarquez, David Castillo, Delfin Asis, Euhler Evangelista, Grace Delos Santos, Jhon Alicay, Jhon Sibayan, Jomar N. Puclalay, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Liwliwa V. Ario, Lorenzo Marilao, Marben Obra, Marlon Aggasid, Mary Johanna delos reyes acob, May ann Antonio, Michael L. Pagtacunan, Mila Agpalasin, Myrna Santos, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Pablo Bernardino, Ralph B. Lantion, Recelyn Camilo, Ronnie Acob, Rudy Pascual, Sanie Castillo, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Tano Emboc,

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-08-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 19 Aug 2024

2ed8cbc0-a07c-572f-a9f0-aa114d36da98